

UNDERVISNINGS
MINISTERIET

Tal, der taler 2009

Uddannelsesnøgletal 2009

Undervisningsministeriets statistikpublikationer nr. 1 - 2010

Tal, der taler 2009

Uddannelsesnøgletal 2009

Tal, der taler 2009

Uddannelsesnøgletal 2009

Redaktion: UNI•C Statistik & Analyse

Serieredaktion og produktion: Undervisningsministeriet, Kommunikationssekretariatet

Grafisk tilrettelæggelse, grafik og omslag: Rumfang ApS

Fotos: Jakob Dall, Poul Rasmussen, Lars Skaaning og Preben Søborg

1. udgave, 1. oplag, juni 2010: 700 stk.

ISBN: 978-87-603-2845-9

ISBN: (WWW) 978-87-603-2846-6

Internetadresse: www.uvm.dk/taldertaler2009

Udgivet af Undervisningsministeriet, 2010

Bestilles (ISBN 978-87-603-2845-9) hos:

NBC Ekspedition

Tlf. 56 36 40 40, fax 56 36 40 39 eller e-mail: ekspedition@nbcas.dk

Telefontid: Mandag-torsdag 9.30-16.00, fredag 9.30-15.00

eller hos boghandlere

Tryk: Rosendahls Schultz Grafisk A/S

Trykt med vegetabiliske trykfarver på ubestøget, miljøcertificeret papir

Printed in Denmark 2010

Eventuelle henvendelser af indholdsmæssig karakter

bedes rettet til Kommunikationssekretariatet i Undervisningsministeriet,

tlf: 33 92 52 23 eller e-mail: pub@uvm.dk

eller

direkte til UNI•C Statistik & Analyse, tlf.: 35 87 83 00 eller

e-mail: uddannelsesstatistik@uni-c.dk

Indhold

Forord	5
1 Uddannelsessystemet	6
1.1 Det ordinære uddannelsessystem	6
1.2 Voksen- og efteruddannelsessystemet	16
1.3 Elever, studerende og uddannelsesinstitutioner i det ordinære uddannelsessystem	19
2 Uddannelsesniveaut	21
2.1 Arbejdsstyrken fordelt efter højeste fuldførte uddannelse	21
2.2 Fremskrivning af befolkningens uddannelsesniveau	21
2.3 Forventet uddannelsesniveau opgjort efter køn og etnicitet	24
2.4 Tidsforbrug fra afsluttet 9. klasse til opnåelse af erhvervskompetence	28
2.5 International sammenligning af uddannelsesniveaut	30
3 Økonomi	33
3.1 Gennemsnitlige offentlige udgifter til forskellige uddannelser	33
3.2 Offentlige udgifter til voksen- og efteruddannelse	33
3.3 Udgifter til Statens Uddannelsesstøtte	36
3.4 Offentlige udgifter til uddannelse i procent af samlede offentlige udgifter i Danmark og udvalgte lande	37
3.5 Samlede offentlige og private udgifter til uddannelsesinstitutioner i Danmark og udvalgte lande	38
3.6 Samlede offentlige og private udgifter per elev/studerende i Danmark og udvalgte lande	40
3.7 Udgifter til finansiel støtte til studerende i de videregående uddannelser i Danmark og udvalgte lande	41
3.8 Lærernes arbejdstid	43

4 It i uddannelserne	45
4.1 Infrastruktur i grundskolen	45
4.2 Vidensdelingssystemer i grundskolen	45
4.3 It-efteruddannelse i grundskolen	46
4.4 EMU – Danmarks undervisningsportal	47
4.5 It i skolen i et internationalt perspektiv	48
5 Grundskolen	50
5.1 Antal skoler og elever	50
5.2 Elever, der modtager specialundervisning	55
5.3 Alder ved skolestart	57
5.4 Elevernes uddannelsesvalg efter grundskolen	58
5.5 Antal lærere	59
5.6 Klassekvotienter og elev/lærerratioen	61
6 Ungdomsuddannelser	67
6.1 Antal skoler og elever	67
6.2 Alder ved skolestart	67
6.3 Fuldførelse, frafald og adfærd efter frafald	69
6.4 Elevernes uddannelsesvalg efter ungdomsuddannelsen	72
6.5 Fagvalg i gymnasiet	77
6.6 Uddannelsesaftaler	78
6.7 Uddannelse for unge med særlige behov, unge i erhvervsgrunduddannelsen og unge på produktionsskoler	82
6.8 International mobilitet	84
7 Videregående uddannelser	87
7.1 Antal institutioner og studerende	87
7.2 Alder ved studiestart	88
7.3 Fuldførelse, frafald og adfærd efter frafald	88
7.4 Fuldførelsestider og alder ved fuldførelse	89
7.5 International mobilitet i de videregående uddannelser	90
8 Voksen- og efteruddannelse	96
8.1 Antal institutioner og antal deltagere	96
8.2 Alder og uddannelsesbaggrund	98
8.3 Efteruddannelsesaktivitet i international sammenligning	100

Forord

Hvor mange folkeskoler og frie grundskoler findes der i Danmark? Hvad er klassestørrelsen, og hvor mange elever er der per lærer? Hvad er andelen af elever af anden etnisk herkomst end dansk? Hvor stor en andel af en ungdomsårgang fuldfører en erhvervsfaglig uddannelse, og hvor stor er andelen, der fuldfører en videregående uddannelse? Det er nogle af de spørgsmål, som besvares i nærværende publikation.

Tal, der taler 2009 giver et overblik over det danske uddannelsessystems opbygning og beskriver i tal udviklingen inden for hovedparten af de for-

skellige uddannelsesområder. Publikationen præsenterer nøgletal og grafer, der viser, hvilke veje udviklingen er gået i de seneste år, og hvad der kan forventes i de kommende år. Statistiken gælder primært udviklingen i Danmark, men der suppleres også med tal fra udvalgte lande.

Redaktionen er afsluttet i januar 2010.

Størstedelen af publikationens tal kan også ses på Undervisningsministeriets hjemmeside, www.uvm.dk. Her findes desuden mere detaljeret information om de enkelte uddannelsesområder.

1 Uddannelsessystemet

Det danske uddannelsessystem kan deles op i uddannelsesgrupper efter kompetenceniveau og område.

Nogle uddannelser giver kompetence til videre uddannelse – det betegnes studiekompetence. Andre uddannelser giver kompetence til arbejdsmarkedet – det betegnes erhvervskompetence. Der er også uddannelser, som giver begge former for kompetence. Samtidig findes der uddannelser, som hverken giver studie- eller erhvervskompetence.

Uddannelsessystemet er delt op i to parallelle systemer: det ordinære uddannelsessystem og et voksen- og efteruddannelsessystem. Uddannelsesniveauerne i de to systemer er direkte sammenlignelige.

Figur 1.1 og 1.2 viser henholdsvis opbygningen af og sammenhængen mellem det ordinære uddannelsessystem og voksen- og efteruddannelsessystemet.

I de efterfølgende afsnit gennemgås uddannelsessystemet og de rammer,

indhold og formål, der gælder for de forskellige dele.

1.1 Det ordinære uddannelsessystem

Grundskolen

Der er ti års undervisningspligt i Danmark, men ingen skolepligt. Det er dog kun ganske få børn, som undervises hjemme. Undervisningspligten begynder i august det kalenderår, hvor barnet fylder seks år.

Næsten alle børn starter deres skolegang i en etårig børnehaveklasse, som på de fleste skoler er en integreret del af indskolingsforløbet. Børnehaveklassen medregnes i undervisningspligten fra den 1. august 2009.

Grundskolen er tiårig. Grundskolen giver adgang til ungdomsuddannelserne, men eleverne kan vælge at fortsætte i 10. klasse. Knap halvdelen af eleverne i grundskolens 9. klasse vælger at fortsætte i 10. klasse, men andelen har været faldende de seneste år.

Grundskolen omfatter forskellige skoletyper. Den offentlige folkeskole, inklusive specialskoler, dækker undervisningen for langt størstedelen af eleverne. Folkeskolen er et gratis tilbud til forældrene. Et alternativ til folkeskolen er de frie grundskoler (friskoler og private grundskoler) og efterskoler. Efterskoler er frie kostskoler, der typisk tilbyder undervisning på 8.-10. klassetrin. De frie grundskoler og efterskolerne er selvejende institutioner, som finansieres via statsstøtte og elevbetaling.

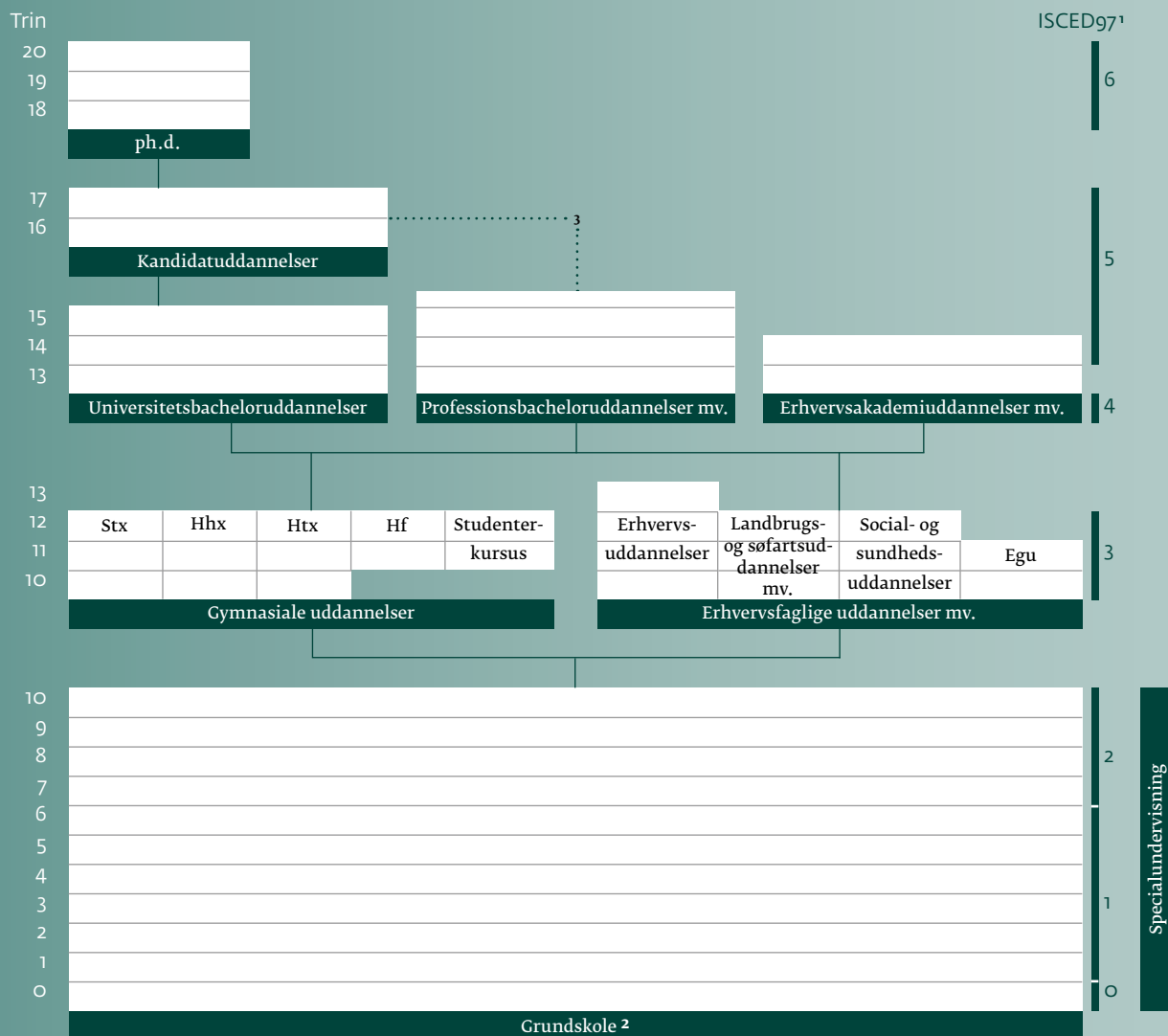
Af grundskolens 704.000 elever i 2008 gik 82 % i en folkeskole, 14 % i de frie grundskoler og 4 % på efterskole.

Efter folkeskolelovens formålsbestemmelse skal folkeskolen i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder, der:

“... forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling.”

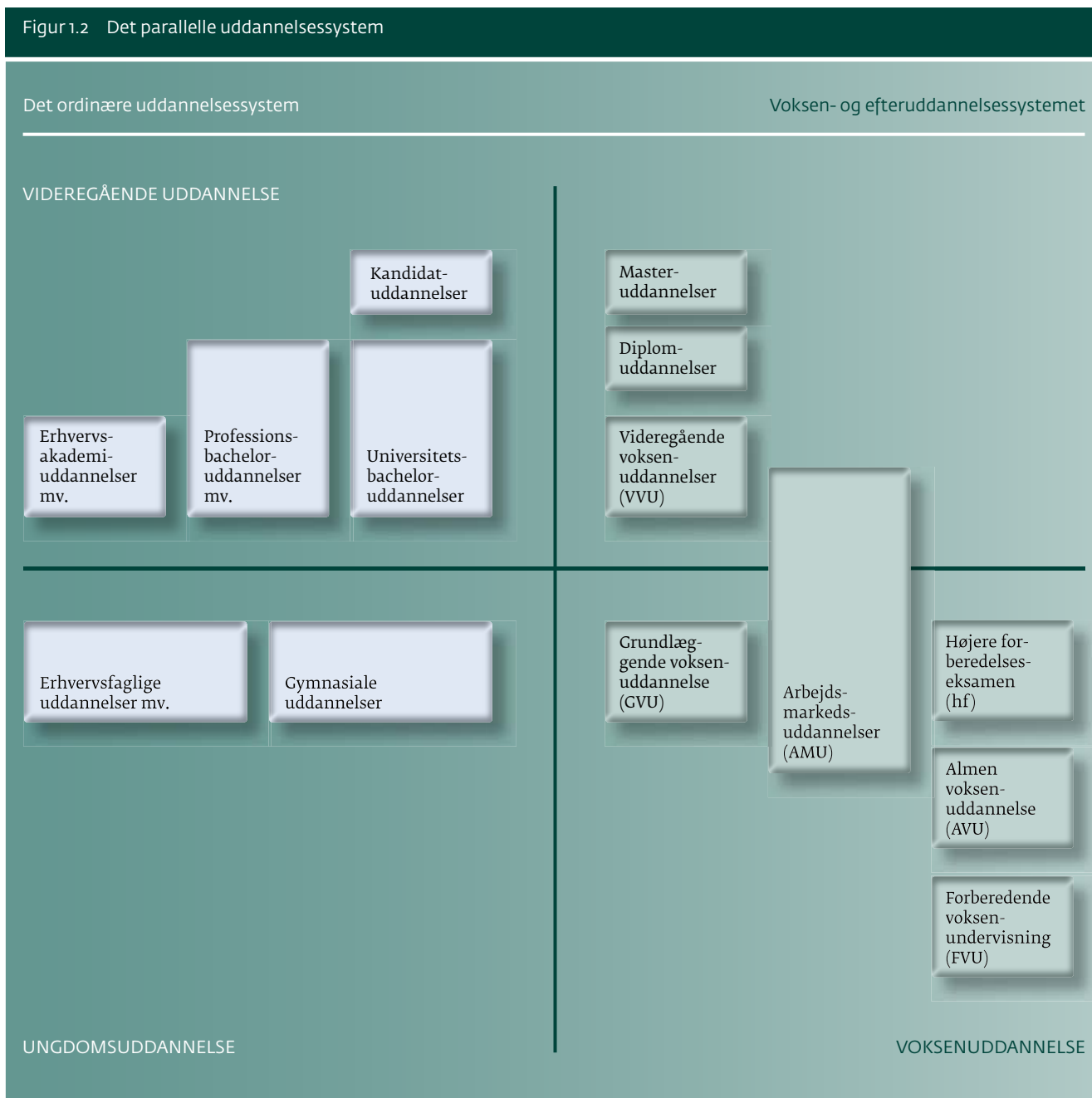
Figur 1.1 Det ordinære uddannelsessystem

1. ISCED står for International Standard Classification of Education. I Danmark består ISCED-niveau 4 kun af et lille antal forberedelseskurser til videregående uddannelser.
2. I Danmark er der ti års undervisningspligt. 10. klasse er et tilbud til elever, der har opfyldt undervisningspligten.
3. Den stiplede linje markerer, at ikke alle professionsbacheloruddannelser giver direkte adgang til kandidatuddannelserne.

Kilde: Undervisningsministeriet

Figur 1.2 Det parallelle uddannelsessystem

Kilde: Undervisningsministeriet

Eleverne i folkeskolen bliver normalt undervist samlet klassevis gennem hele grundskoleforløbet. Inden for klassens rammer er der undervisningsdifferentiering, hvor undervisningen tager udgangspunkt i den enkelte elevs behov og forudsætninger.

De frie grundskoler tilbyder undervisning til børn i den undervisningspligtige alder, som skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, mens rammerne for undervisningens tilrettelæggelse er mere åbne.

Der findes enkelte andre skoleformer, som tilbyder undervisning på grundskoleniveau. Det er for eksempel specialskoler for børn, interne skoler i dagbehandlingstilbud, behandlingshjem og dele af ungdomsskolens tilbud.

Nogle elever har så store fysiske eller psykiske vanskeligheder, at deres undervisning ikke kan tilgodeses i den almindelige undervisning. De modtager derfor specialundervisning. Frem til 1. januar 2007 var der to former for specialundervisning: den almindelige specialundervisning, som var kom-

munernes ansvar, og den vidtgående specialundervisning, som var et amtskommunalt ansvar.

I dag er al specialundervisning kommunernes ansvar, og der opdeles ikke længere i almindelig og vidtgående specialundervisning. I 2008 modtog næsten 50.000 elever i folkeskolen specialundervisning i specialklasser eller deres normalklasse.

I den internationale ISCED97-klassifikation dækker børnehaveklassen niveau 0 og grundskolen niveauerne 1 (1.-6. klassetrin) og 2 (7.-10. klassetrin).

Ungdomsuddannelser

Undervisningen i ungdomsuddannelserne bygger videre på de kompetencer og den viden, eleverne har fået i grundskolen. Alle unge skal have tilbud om en ungdomsuddannelse.

Ungdomsuddannelserne omfatter de gymnasiale uddannelser og de erhvervsfaglige uddannelser.

Ungdomsuddannelserne kan være studieforberedende, erhvervsrettede

eller begge dele. Uanset uddannelsesretning lægges der vægt på at udvikle elevernes personlige, faglige og teoretiske kompetencer.

De fleste ungdomsuddannelser tager cirka tre år, men længden kan variere fra halvandet til mere end fem år.

Med et differentieret udbud og tilrettelæggelse af uddannelserne kan elevernes individuelle evner og ønsker i vidt omfang tilgodeses. Det skal blandt andet sikre høj motivation, så flest muligt unge fuldfører uddannelsen.

Knap 81 % forventes at fuldføre en ungdomsuddannelse i løbet af 25 år efter afsluttet 9. klasse. Hertil kommer den andel af en ungdomsårgang på knap 4 %, der forventes at gennemføre en videregående uddannelse uden en registreret ungdomsuddannelse. Samlet forventes således godt 84 % af en ungdomsårgang i 2008 at gennemføre mindst en ungdomsuddannelse. Det er regeringens målsætning, at mindst 85 % af en ungdomsårgang i 2010 skal gennemføre en ungdomsuddannelse og mindst 95 % i 2015.

Med et differentieret udbud og tilrettelæggelse af uddannelserne kan elevernes individuelle evner og ønsker i vidt omfang tilgodeses.

Den 1. august 2007 trådte en ny lov i kraft, der giver unge med særlige behov, som ikke kan gennemføre en almindelig ungdomsuddannelse, et retskrav på et treårigt uddannelsesforløb.

Formålet med uddannelsen er, at unge med særlige behov skal opnå kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt og til videre uddannelse og beskæftigelse. Dermed bliver unge med særlige behov ligestillet med andre unge, således at alle unge har mulighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse.

De gymnasiale uddannelser

De studieforberedende *gymnasiale uddannelser* omfatter studentereksamen (stx), herunder studenterkursus, højere forberedelseseksamen (hf), højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx). Uddannelserne forbereder unge, der har interesse for viden, fordybelse, perspektivering og abstraktion, til en videregående uddannelse, ved at de unge tilegner sig almendannelse, viden og kompetencer, og ved at de udvikler faglig indsigt og studiekompetence.

Alle elever, der har modtaget den relevante undervisning og aflagt de fastsatte prøver i grundskolen, kan fortsætte i en gymnasial uddannelse, medmindre den afleverende skole vurderer, at eleven har truffet sit valg på et utilstrækkeligt eller urealistisk grundlag. I de tilfælde bliver eleven indstillet til en optagelsesprøve.

Stx, hhx og htx er treårige uddannelser, som er opbygget af et fælles grundforløb af et halvt års varighed efterfulgt af to og et halvt år på en studieretning, som eleven vælger. Skolerne sammensætter selv, inden for visse rammer, hvilke studieretninger der skal udbydes til skolens elever. En studieretning består normalt af tre fag. Og ud over de obligatoriske fag og studieretningsfagene skal eleverne vælge et eller flere valgfag.

Hf tilbydes både som toårig ungdomsuddannelse og som enkeltfagsundervisning for voksne. Hf består af obligatoriske fag og valgfag, så der i et vist omfang er mulighed for individuel sammensætning af uddannelsen. Hf er tænkt som et gymnasialt uddannelsesstilbud til lidt ældre elever. Det er

ikke muligt at gå direkte fra grundskolens 9. klasse til hf.

Hf udbydes ofte sammen med stx på gymnasier, mens hhx og htx udbydes på erhvervsskoler. Erhvervsskolerne har i mange år været selvejende institutioner, finansieret af staten. Gymnasierne er fra 2007 overgået fra amterne til også at være selvejende institutioner, som er finansieret af staten. Der findes et mindre antal private gymnasier og studenterkurser, hvor eleverne betaler en del af undervisningsudgifterne.

Eksamen fra en gymnasial uddannelse kvalificerer til de videregående uddannelser og giver dermed generel studiekompetence. De fleste videregående uddannelser stiller imidlertid specifikke krav til bestemte fag, herunder niveau og karakterer.

De erhvervsfaglige uddannelser

De *erhvervsfaglige uddannelser* omfatter merkantile og tekniske erhvervsuddannelser, herunder de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser og uddannelsen til faglært landmand. Derudover omfatter de erhvervsfaglige

uddannelser erhvervsgrunduddannelsen (egu), uddannelsen til lokomotivfører, uddannelsen til fodterapeut og nogle uddannelser inden for søfart mv.

Uddannelserne skal give de unge og voksne, som søger uddannelserne, solide faglige, personlige og almene kompetencer, der formelt og reelt anerkendes og efterspørges på arbejdsmarkedet. De forbereder direkte til beskæftigelse inden for bestemte brancher. Alle erhvervsfaglige uddannelser giver formel erhvervskompetence. Uddannelserne skal også give eleverne studiekompetence til videre uddannelse inden for erhvervsakademiuddannelserne og visse professionsbacheloruddannelser.

Det eneste krav for at blive optaget i en erhvervsfaglig uddannelse er normalt, at ansøgeren har opfyldt undervisningspligten i grundskolen. I nogle erhvervsfaglige uddannelser er der relativt mange voksne deltagere. Det gælder især social- og sundhedsuddannelserne.

Erhvervsuddannelserne (EUD) udgør den største del af de erhvervsfaglige

ungdomsuddannelser og består af 109 uddannelser inden for en bred vifte af det merkantile, det tekniske og det social- og sundhedsfaglige område. Uddannelsernes grundforløb er samlet i 12 erhvervsfaglige fællesindgange. Hver indgang er sammensat, så uddannelserne i indgangen har et funktions- og kompetencefællesskab. Uddannelsen varer normalt tre til fire år, men kan variere fra halvandet til fem og et halvt år.

De danske erhvervsuddannelser er vekseluddannelser. Det betyder, at eleverne i uddannelsen veksler mellem skole og praktik. Uddannelserne består af et grundforløb og et hovedforløb. Grundforløbet foregår normalt på skole, men kan for den enkelte elev helt eller delvist erstattes af grundlæggende praktisk oplæring i en virksomhed på baggrund af en uddannelsesaftale (ny mesterlære). Hovedforløbet veksler mellem praktikophold i en virksomhed og undervisning på skole.

Der er fri adgang til grundforløbet i EUD, og der er løbende optag. Imidlertid er der adgangs begrænsning til visse grundforløb, især de modeprægede

(for eksempel krop og stil) og uddannelser med begrænsede beskæftigelsesmuligheder. I alt bruges cirka 30-50 % af tiden på skole og 50-70 % i en praktikvirksomhed eller i skolepraktik arrangeret af erhvervsskolen, hvis eleven ikke selv er i stand til at opnå en uddannelsesaftale (praktikplads) med en virksomhed.

Det er regeringens målsætning, at mindst 95 % af en ungdomsårgang i 2015 gennemfører en ungdomsuddannelse. Som anført ovenfor viser de seneste beregninger, at tallet i 2008 lå på 81 % (og på 84 %, såfremt man medregner de personer, der ikke opnår ungdomsuddannelse, men som alligevel gennemfører en videregående uddannelse). Derfor er indsatsen mod frafald i erhvervsuddannelserne blevet styrket, blandt andet ved at skolerne skal udarbejde handlingsplaner med mål og strategier for øget gennemførelse. Der lægges øget vægt på vejledning, og mentor- og kontaktlærerordninger, og skolerne tilbyder grundforløbspakker, så både elever med svage og med stærke uddannelsesforudsætninger tilgodeses. Der er skabt bedre muligheder for trin- og

niveaudeling af uddannelserne og for individuelle uddannelser. Endelig er indsatsen for flere praktikpladser og kvaliteten af skolepraktik blevet styrket.

Elever under 25 år, som allerede har gennemført første trin af en uddannelse, kan efter mindst et halvt års relevant erhvervs erfaring vende tilbage og færdiggøre hele uddannelsen i et forløb kaldet EUD+.

Voksne over 25 år med erhvervs erfaring fra den pågældende branche har mulighed for at gennemføre uddannelsen på kortere tid på grundlag af en realkompetencevurdering og efterfølgende godskrivning af kompetencer. Hvis kravet om to års relevant erhvervs erfaring er opfyldt, kan det ske i form af en grundlæggende voksenuddannelse (GVU).

Ungdomsuddannelserne dækker niveau 3 i ISCED97-klassifikationen.

Erhvervsgrunduddannelsen (egu) er et individuelt tilrettelagt uddannelses-tilbud til unge under 30 år, som ikke umiddelbart kan gennemføre en anden

kompetencegivende ungdomsuddannelse.

Uddannelsen er primært praktisk funderet og veksler mellem perioder på skole og perioder i praktik. Uddannelsen varer normalt to år, men kan i særlige tilfælde forlænges med et ekstra års praktik.

Skoleperioderne varer i alt mellem 20 og 40 uger. Skoleelementerne i en egu-plan kan hentes fra en lang række uddannelsesområder, herunder erhvervsuddannelserne, AMU, produktionsskoler, højskoler, heltidsundervisning på ungdomsskoler, voksenuddannelsescentre mv.

Praktikperioderne foregår enten i en eller flere virksomheder eller som værkstedspraktik på en teknisk skole, en produktionsskole eller lignende. En afsluttet egu giver både erhvervskompetence og mulighed for at fortsætte i en anden kompetencegivende uddannelse med merit.

Produktionsskoler

Produktionsskoler tilbyder undervisning til unge under 25 år, som ikke har

gennemført en ungdomsuddannelse og ikke umiddelbart har forudsætninger for at påbegynde en sådan, eller som har afbrudt en ungdomsuddannelse.

Undervisningens formål er at styrke deltagerens personlige udvikling og forbedre deres muligheder i uddannelsessystemet og på det almindelige arbejdsmarked. Tilbuddet tilrettelægges med særligt henblik på, at unge opnår kvalifikationer, der giver dem mulighed for at gennemføre en erhvervskompetencegivende ungdomsuddannelse.

Undervisningen er bygget op om aktiviteter i forskellige værksteder med udgangspunkt i praktisk arbejde og opgaveløsning kombineret med teoretisk undervisning med henblik på reel produktion og afsætning. Derudover tilbyder skolerne undervisning i almene fag, så deltagerne bliver forberedt til at gå i gang med en ordinær ungdomsuddannelse. Op til en tredjedel af et produktionsskoleforløb kan tages som undervisning på andre uddannelsesinstitutioner. Det kan for eksempel være undervisning i almene

fag på et voksenuddannelsescenter (VUC) eller dele af et grundforløb på en erhvervsskole.

Et produktionsskoleophold har ikke en fast længde, men kan højst vare et år. Elever, som gennemfører et produktionsskoleforløb på mere end tre måneder, skal som hovedregel indgå i forløb på mindst to og højst fem uger, der giver merit, og som er rettet mod en kompetencegivende uddannelse, for eksempel en erhvervsfaglig uddannelse. Deltagerne har desuden mulighed for at indgå i praktik i fire uger per påbegyndt halvår.

De videregående uddannelser

De videregående uddannelser udgør den uddannelsesmæssige viderebygning på ungdomsuddannelserne og giver de studerende en afsluttende erhvervskompetence. De kategoriseres i niveauer efter varighed: *de korte videregående uddannelser*, som blandt andet omfatter erhvervsakademiuddannelser, *de mellemlange videregående uddannelser*, som omfatter universitetsbacheloruddannelser, professionsbacheloruddannelser og øvrige mellemlange videregående uddannelser samt *de lange*

videregående uddannelser, som omfatter kandidatuddannelser og ph.d.-uddannelser.

De nyeste beregninger baseret på uddannelsesadfærden i 2008 viser, at 47 % af en ungdomsårgang vil opnå en videregående uddannelse. Det er regeringens målsætning, at mindst 50 % af en ungdomsårgang i 2015 gennemfører en videregående uddannelse.

Videregående uddannelse i Danmark er som hovedregel gratis. Dog betaler de studerende normalt for bøger og andre undervisningsmaterialer. I de fleste videregående uddannelser bestemmer uddannelsesinstitutionerne selv, hvor mange studiepladser der oprettes. For enkelte uddannelser fastsættes antallet af studiepladser dog centralt. Det gælder for eksempel uddannelserne i lægevidenskab, veterinærvidenskab, tandlægeuddannelsen samt sygeplejerskeuddannelsen.

For at kunne blive optaget i en videregående uddannelse skal ansøgeren opfylde de adgangskrav, der stilles på den pågældende uddannelse. For at blive optaget på en universitetsba-

cheloruddannelse skal ansøgeren for eksempel opfylde adgangskravene om en gymnasial eksamen samt visse gymnasiale fag og herunder fagenes niveau. Endvidere kræver visse bacheloruddannelser, at den gymnasiale eksamen er bestået med en bestemt minimumskaraktér i eksamensgenemsnit eller i enkelte fag.

En erhvervsakademiuddannelse er en kort videregående uddannelse, der som hovedregel varer to år, inklusive minimum tre måneders praktik. Uddannelserne er ofte rettet mod et bestemt erhverv eller en jobfunktion og kombinerer teori med praksis. Adgangskravene til en erhvervsakademiuddannelse er en gymnasial uddannelse eller en erhvervsuddannelse, eventuelt suppleret med krav om bestemte faglige niveauer i matematik og engelsk.

I efteråret 2009 findes der 25 erhvervsakademiuddannelser. Erhvervsakademiuddannelserne giver adgang til relevante diplomuddannelser. Størstedelen af erhvervsakademiuddannelserne udbydes på erhvervsakademierne.

En professionsbacheloruddannelse er en professionsrettet, kompetencegivende mellemlang videregående uddannelse. Uddannelserne til professionsbachelor har normalt en varighed på tre til fire år, inklusive minimum et halvt års praktik. En professionsbacheloruddannelse kombinerer teori og praksis og retter sig oftest mod et bestemt erhverv eller jobområde.

Adgangskravet til professionsbacheloruddannelserne er oftest en gymnasial uddannelse, men også visse erhvervsuddannelser (EUD) suppleret med gymnasiale fag giver adgang. Der findes i dag 40 professionsbacheloruddannelser inden for sundhed, bio- og laboratorietechnik, medie og kommunikation, pædagogik, teknik, it, samfundsfag samt økonomi.

Professionsbacheloruddannelserne giver adgang til relevante kandidat- og masteruddannelser. Fra 2009 udbydes professionsbacheloruddannelser tilrettelagt som selvstændige overbygningsuddannelser af mindst halvandet års varighed som heltidsstudium. Adgangskravet hertil er oftest en relevant erhvervsakademiuddannelse.

Størstedelen af professionsbacheloruddannelserne udbydes på professionshøjskolerne (University Colleges – UC).

Af øvrige mellemlange videregående uddannelser kan for eksempel nævnes kunstneriske uddannelser, søfartsuddannelser, tegnsprogstolk og forsvarsuddannelser. Disse uddannelser er af varierende længde.

På samme niveau som professionsbacheloruddannelsen findes universiteternes treårige bacheloruddannelse. Bacheloruddannelsen er en afsluttet uddannelse, som giver både erhvervskompetence og adgang til en toårig kandidatuddannelse.

Den nuværende struktur for universitetsuddannelserne blev fastlagt i 1993, hvor det blev besluttet at trindele de lange universitetsuddannelser til kandidatgraden i to kortere forløb; et bachelorforløb og et kandidatforløb. Før den tid var der kun samlede forløb frem til kandidatgraden som første akademiske grad. I dag er alle lange videregående uddannelser på universitetet opbygget af en treårig bacheloruddannelse efterfulgt af en toårig

kandidatuddannelse. Herefter kan uddannelsen yderligere udbygges med en treårig ph.d.-grad – den såkaldte 3+2+3-model.

Adgangskravet til bacheloruddannelserne på universitetet er som hovedregel en gymnasial uddannelse samt opfyldelse af eventuelle specifikke krav om fag og niveau. Adgang til kandidatuddannelserne forudsætter en relevant bacheloruddannelse eller anden relevant dansk eller udenlandsk uddannelse på samme niveau.

Som overbygning til kandidatuddannelserne findes en forskeruddannelse, der fører til en ph.d.-grad. Uddannelsen er normeret til tre års heltidsstudier. Uddannelsen omfatter blandt andet, at den studerende gennemfører et selvstændigt forskningsarbejde og udarbejder en ph.d.-afhandling, gennemfører forskerkurser med et samlet omfang på cirka et halvt år, deltager i aktive forskningsmiljøer ved ophold på andre, primært udenlandske, forskningsinstitutioner samt opnår erfaring med undervisningsvirksomhed eller anden form for vidensformidling.

Adgangskravet til ph.d.-uddannelsen er normalt en kandidatuddannelse, men der er også mulighed for at blive indskrevet, før kandidatuddannelsen er afsluttet. Det skal imidlertid sikres, at det samlede uddannelsesforløb er af samme omfang og på samme niveau, som hvis ph.d.-uddannelsen påbegyndes efter afsluttet kandidatgrad.

De videregående uddannelser dækker niveau 5 i ISCED97-klassifikationen. Ph.d.-uddannelsen regnes til niveau 6 i ISCED97-klassifikationen.

Uddannelses- og erhvervsvejledning

Vejledning om valg af uddannelse og erhverv er samlet i et sammenhængende system, som er uafhængigt af de enkelte uddannelser, institutioner og sektorer. Vejledningen skal blandt andet bidrage til, at valg af uddannelse og erhverv bliver til størst mulig gavn for den enkelte og for samfundet. Desuden skal vejledningen i særlig grad målrettes unge med særlige behov for vejledning og bidrage til, at frafald og omvalg begrænses mest muligt.

Ansvar for vejledning om ungdomsuddannelse og erhverv er samlet i kommunerne i Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU). Der er i dag 45 UU'er på landsplan – i flere tilfælde i kommunale fællesskaber. UU vejleder elever i folkeskolen om valg af ungdomsuddannelse og erhverv. UU skal desuden være opsøgende i forhold til unge under 25 år, der ikke har gennemført en ungdomsuddannelse eller er i uddannelse. Alle unge kan herudover selv henvende sig til UU og få vejledning.

Ansvar for vejledningen om valg af videregående uddannelse og erhverv er samlet i syv regionale vejledningscentre ved navn Studievalg. Centrene skal give vejledning til alle unge i ungdomsuddannelserne på deres skoler samt til alle andre, der ønsker vejledning om valg af videregående uddannelser og erhverv.

Desuden har Undervisningsministeriet oprettet en vejledningsportal, "UddannelsesGuiden" (www.ug.dk), på internettet. Portalen henvender sig til en bred målgruppe og indeholder blandt andet information om uddannelser og

job, om aktuelle og forventede beskæftigelsesmuligheder, om uddannelser, der udbydes på engelsk, samt links til blandt andet uddannelsesinstitutioner. Hertil kommer www.optagelse.dk, der giver mulighed for digitale ansøgninger til ungdomsuddannelser og videregående uddannelser.

Ud over den ovenfor beskrevne overgangsvejledning gives der vejledning på de enkelte uddannelsesinstitutioner om gennemførelse af den pågældende uddannelse.

1.2 Voksen- og efteruddannelsessystemet

Voksen- og efteruddannelse (VEU) kan opdeles i erhvervsrettede, almene og folkeoplysende uddannelser for voksne.

De fleste erhvervsrettede og almene voksen- og efteruddannelser er formelt kompetencegivende til anden uddannelse eller til arbejdsmarkedet. Folkeoplysende uddannelser på højskoler, aftenskoler mv. og private kurser er normalt ikke formelt kompetencegivende.

Undervisningsomfanget inden for forskellige typer af voksen- og efteruddannelse varierer fra få timer til samlede fuldtidsundervisningsforløb af flere års varighed. Alt efter uddannelsesområde kan undervisningen afholdes som heltdags-, deltids-, dag-, aften- og fjernundervisning og på arbejdspladsen.

Voksen- og efteruddannelserne kan være offentligt og/eller privat finansierede. I en del af de offentligt finansierede uddannelser er der indført et princip om delvis brugerbetaling. I nogle uddannelser yder staten endvidere tilskud til forsørgelse.

De almene voksenuddannelser omfatter:

- Forberedende voksenundervisning (FVU), som giver voksne mulighed for at supplere deres grundlæggende færdigheder i læsning, stavning og skriftlig fremstilling (FVU-læsning) samt i talforståelse, regning og basale matematiske begreber (FVU-regning). Begge fag er opdelt i trin, og der er mulighed for at aflægge prøve efter hvert trin. FVU sigter på videre uddannelse.

- Almen voksenuddannelse (avu), som er et tilbud til voksne over 18 år om at forbedre deres kundskaber i en række almene fag, for eksempel dansk, matematik og samfundsfag. Avu kan afsluttes med prøver, der svarer til folkeskolens 9. og 10. klasse. Undervisningen tilrettelægges som enkeltfagsundervisning, og det er muligt at tage flere fag ad gangen.
- Hf-enkeltfag, som skal give voksne kursister almendannelse, viden og kompetencer, der kan danne grundlag for videre uddannelse, eller som øger kursisternes muligheder på arbejdsmarkedet. Hf-enkeltfag kan afsluttes med prøver, der svarer til de gymnasiale niveauer. Det er muligt at tage flere fag ad gangen og stykke dem sammen til en samlet hf-eksamen.

De almene voksen- og efteruddannelser, der afsluttes med en samlet kompetence, dækker niveau 2-3 i ISCED97-klassifikationen.

De erhvervsrettede voksen- og efteruddannelser omfatter:

- Arbejdsmarkedsuddannelser (AMU), som udgør et bredt, samordnet udbud af erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse. Der findes cirka 3.000 forskellige arbejdsmarkedsuddannelser og udvalgte enkeltfag fra erhvervsuddannelserne, som er målrettet ufaglærte og faglærte med offentlig eller privat beskæftigelse. Det er muligt at tage flere arbejdsmarkedsuddannelser efter hinanden inden for samme fagområde. Uddannelsesbevis fra arbejdsmarkedsuddannelserne giver en selvstændig kompetence i forhold til at udføre ufaglærte og faglærte jobfunktioner i Danmark. Cirka 150 af uddannelserne afsluttes med prøve, og deltagerne modtager et certifikat. Certifikatet giver formel kompetence til job, hvortil myndighederne kræver autorisation, for eksempel kranfører.
- Grundlæggende voksenuddannelse (GVU), som tager udgangspunkt i den enkelte deltagers forudgående erfaringer og kvalifikationer. Deltageren skal igennem en kompetencevurdering og får på den baggrund lagt en individuel uddannelsesplan.

Tabel 1.1 Elevtal 2008. Bestand, tilgang og fuldførte elever og studerende på uddannelserne

	Bestand		Tilgang	Fuldførte
	Antal	%	Antal	Antal
Hovedtotal	1.171.194	100,0
Grundskolen	719.161	61,4
Grundskolen, obligatorisk del	682.110	58,2	63.085	69.509
Grundskolen, 10. klasse	37.051	3,2	37.354	31.470
Ikke-kompetencegivende uddannelser¹	3.039	0,3	7.657	8.721
Ungdomsuddannelser i alt	242.735	20,7	102.592	62.834
Gymnasiale uddannelser	118.666	10,1	45.875	33.374
Erhvervsfaglige uddannelser	124.069	10,6	56.717	29.460
Videregående uddannelser i alt	206.259	17,6	59.977	45.935
<i>Korte videregående uddannelser</i>	18.950	1,6	9.404	5.908
<i>Mellemlange videregående uddannelser</i>	127.186	10,9	33.771	26.411
Professionsbacheloruddannelser	62.460	5,3	16.555	13.706
Øvrige mellemlange videregående uddannelser	2.138	0,2	1.146	552
Universitetsbacheloruddannelser	62.588	5,3	17.527	12.153
<i>Lange videregående uddannelser²</i>	60.123	5,1	16.802	13.616
Udelte kandidatuddannelser	4.026	0,3	78	2.080
Delte kandidatuddannelser	49.303	4,2	14.768	10.423
Ph.d. mv.	6.794	0,6	1.956	1.113

Note 1: Foreløbige tal.

Note 2: Udelte femårige kandidatuddannelser er under udfasning til fordel for delte kandidatuddannelser (treårige universitetsbacheloruddannelser + toårige kandidatuddannelser).

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse (databanken)

Deltageren kan få godskrevet tidligere uddannelse og relevant erhvervs erfaring og skal herefter supplere med relevante elementer fra erhvervsuddannelsen, arbejdsmarkedsuddannelser mv. På den måde vil deltageren nå samme mål, det samme faglige niveau og aflægge den samme afsluttende prøve som elever, der gennemfører den tilsvarende ungdomsuddannelse.

- Videregående voksenuddannelser (VUU), som bygger på en ungdomsuddannelse. Deltagerne skal have flere års relevant erhvervs erfaring inden for det pågældende fagområde. Uddannelserne udbydes som åben uddannelse og svarer til et års fuldtidsstudier. Uddannelserne er på niveau med erhvervsakademiuddannelserne.
- Diplomuddannelser, som kan bruges som videre- og efteruddannelse eller som overbygningsuddannelse. Uddannelserne bygger på en erhvervsakademiuddannelse, en videregående voksenuddannelse eller en professionsuddannelse. Deltagerne skal have flere års relevant erhvervs erfaring.

ring. Diplomuddannelserne udbydes som åben uddannelse og svarer til et års fuldtidsstudier. Uddannelsen er på niveau med professions- og universitetsbacheloruddannelserne.

- Masteruddannelser, som kan bruges som videre- og efteruddannelse eller som overbygningsuddannelse. Uddannelserne kan bygge på en universitetsbacheloruddannelse, professionsbacheloruddannelse,

diplomuddannelse eller en kandidatuddannelse. Deltagerne skal have flere års relevant erhvervs erfaring. Masteruddannelserne udbydes som åben uddannelse og svarer til et til halvdet års fuldtidsstudier. Uddannelsen er på niveau med en lang videregående uddannelse.

- Åben uddannelse på erhvervsuddannelses- og videregående uddannelsesniveau omfatter endvidere et

Tabel 1.2 Antal uddannelsesinstitutioner

	2009
Uddannelsesinstitutioner i alt	3.291
Grundskoler ¹	2.306
Institutioner med anden grundskoleuddannelse ²	336
Øvrige institutioner på grundskoleområdet ³	94
Voksenuddannelsesinstitutioner	194
Institutioner med gymnasiale uddannelser	149
Erhvervsskoler mv.	109
Erhvervsakademier	10 ⁴
Professions- og ingeniørhøjskoler mv.	12
Universiteter	8
Øvrige institutioner med videregående uddannelse	73

Anm.: Tabellen viser de juridiske enheder – det vil sige hovedinstitutioner og selvstændige institutioner. Hovedinstitutioner er administrative enheder. Hver hovedinstitution har én eller flere afdelinger.

Note 1: Omfatter folkeskoler, frie grundskoler og efterskoler (jf. tabel 5.1).

Note 2: Omfatter kommunale ungdomsskoler og ungdomskostskoler samt specialskoler for børn. Herudover findes dagbehandlingstilbud og behandlingshjem.

Note 3: Omfatter husholdnings- og håndarbejdsskoler samt produktionsskoler.

Note 4: Inkluderer Nordjyllands Erhvervsakademi, som den 1.1.2009 er fusioneret med Professionshøjskolen University College Nordjylland.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

bredt udbud af enkeltfag og fagspecifikke kurser.

De erhvervsrettede voksen- og efteruddannelser, der afsluttes med en samlet kompetence, dækker niveau 3-5 i ISCED97-klassifikationen.

Andre uddannelser og tilbud for voksne:

- Folkeoplysende tilbud, som er uddannelser og kurser udbudt af højskoler, aftenskoler, oplysningsforbund mv. Undervisningen er bred og har en almen karakter.
- Specialundervisning for voksne, som er et tilbud til personer med fysiske eller psykiske handicap. Tilbudet, der indeholder undervisning og specialpædagogisk bistand, har til formål at afhjælpe og begrænse

virningen af et handicap og give deltagerne mulighed for et mere aktivt liv.

- Realkompetencevurdering giver voksne mulighed for at få vurderet og anerkendt alt det, de kan, men ikke har papir på. Uanset hvor de har lært det. Vurderingen sker på den uddannelsesinstitution og i forhold til den uddannelse, som personen ønsker optag på, afkortning af eller anerkendelse til. Ordningen gælder for alle voksen- og efteruddannelser til og med diplomuddannelsesniveau.

1.3 Elever, studerende og uddannelsesinstitutioner i det ordinære uddannelsessystem

I 2008 var der 1,17 millioner elever og studerende i det ordinære uddannelsessystem i Danmark, fordelt på 3.300 uddannelsesinstitutioner (tabel 1.1 og 1.2). Tre ud af fem elever og studerende fandtes i grundskolen, mens én ud af fem gik på en ungdomsuddannelse og lidt færre end én ud af fem på en videregående uddannelse.

2

Uddannelsesniveaulet

Man kan se på befolkningens uddannelsesniveau på flere måder. Her præsenteres to:

1. Ved hjælp af opgørelser af det opnåede uddannelsesniveau i befolkningen
2. Ved hjælp af fremskrivninger af nuværende adfærd på kommende årgange.

De to metoder bruges til forskellige formål. Opgørelser af det opnåede uddannelsesniveau kan bruges til sammenligninger og status for den nuværende situation. Men når man ser på nuværende årgange, er der som oftest sket mange ændringer, siden de startede i uddannelsessystemet. Hvis man vil vide noget om den nuværende adfærds betydning frem i tid, er fremskrivninger bedst egnede. Her får vi et billede af, hvordan fremtiden bliver, hvis den adfærd, som vi kender i dag, fortsætter.

I dette kapitel belyses befolkningens uddannelsesniveau, både ved at se på, hvordan arbejdsstyrken fordeles sig efter højeste fuldførte uddannelse, og ved at sammenligne befolkningens

uddannelsesniveau i Danmark med niveauet i de øvrige OECD-lande. Desuden vises en fremskrivning af, hvilket uddannelsesniveau de nuværende ungdomsårgange forventes at have om 25 år, såfremt de uddanner sig i overensstemmelse med studieadfærd i 2008.

2.1 Arbejdsstyrken fordelt efter højeste fuldførte uddannelse

Arbejdsstyrken består af personer i alderen 15-64 år, som enten er i beskæftigelse eller ledige.

I 2008 talte arbejdsstyrken 2,82 millioner personer, hvilket svarer til 78 % af den samlede befolkning i alderen 15-64 år. Der er i perioden 2005-2008 sket et fald på knap 59.000 personer, som er til rådighed for det danske arbejdsmarked (tabel 2.1).

Hver fjerde i arbejdsstyrken, svarende til 754.000 personer, har grundskolen som højeste fuldførte uddannelse. 35 %, svarende til godt 984.000 personer, har en erhvervsfaglig uddannelse, mens en andel på 29 % af arbejdsstyr-

ken, svarende til 825.000 personer, har en videregående uddannelse (figur 2.1).

Generelt har arbejdsstyrken over tid fået et højere uddannelsesniveau. Ændringen skyldes primært generationsforskelle. De nyere årgange på arbejdsmarkedet er bedre uddannet end de årgange, der i disse år går på pension.

Siden 2005 har andelen med grundskolen som højeste fuldførte uddannelse ligget stabilt på knap 27 % og andelen med en gymnasial uddannelse på cirka 9 %. Den samlede andel med en videregående uddannelse er samtidig steget noget, mens andelen med en erhvervsfaglig uddannelse er faldet.

2.2 Fremskrivning af befolkningens uddannelsesniveau

Det er regeringens mål, at 95 % af en ungdomsårgang i 2015 skal opnå en ungdomsuddannelse, og at 50 % skal opnå en videregående uddannelse. For at holde øje med disse mål beregnes der hvert år, hvordan ungdomsårgan-

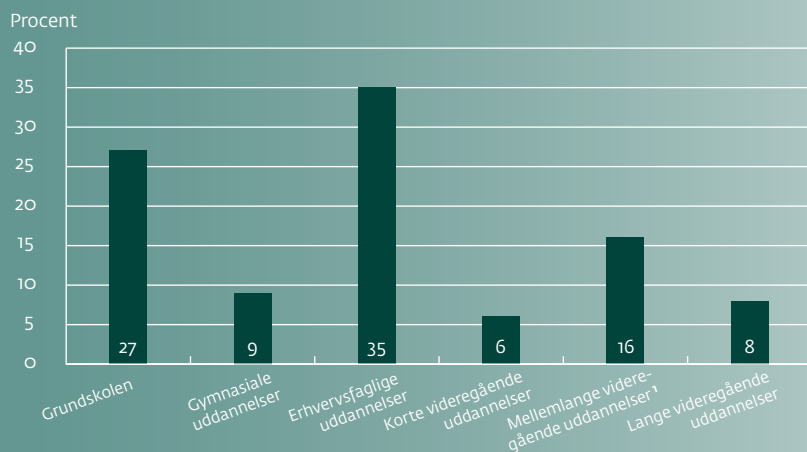
Tabel 2.1 Arbejdsstyrken (15-64-årige) opgjort efter højeste fuldførte uddannelse

	2000	2005	2006	2007	2008
	Antal				
Alle uddannelser	2.793.840	2.762.614	2.775.467	2.810.332	2.821.502
Grundskolen	848.106	739.323	734.521	746.993	754.116
Gymnasiale uddannelser	254.765	245.458	250.456	255.554	257.560
Erhvervsfaglige uddannelser	1.020.484	1.009.822	1.001.655	996.794	984.357
Videregående uddannelser	670.485	768.011	788.835	810.991	825.469
Korte videregående uddannelser	135.560	153.199	155.304	157.970	159.575
Professionsbacheloruddannelser	298.284	328.486	335.227	342.000	344.688
Universitetsbacheloruddannelser	36.360	47.975	50.859	53.373	55.057
Øvrige mellemlange					
videregående uddannelser	46.494	50.650	51.106	51.559	51.259
Lange videregående uddannelser	153.787	187.701	196.339	206.089	214.890

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

gene vil uddanne sig i løbet af 25 år efter afsluttet 9. klasse (den såkaldte profilmodel). Ved beregningen antages det, at en årgangs uddannelsesadfærd gennem perioden svarer til adfærd i uddannelsessystemet det år, den pågældende årgang afsluttede 9. klasse.

Figur 2.1 Arbejdsstyrken (15-64-årige) opgjort efter højeste fuldførte uddannelse i 2008

Note 1: Omfatter professionsbachelor-, universitetsbachelor- og øvrige mellemlange videregående uddannelser.

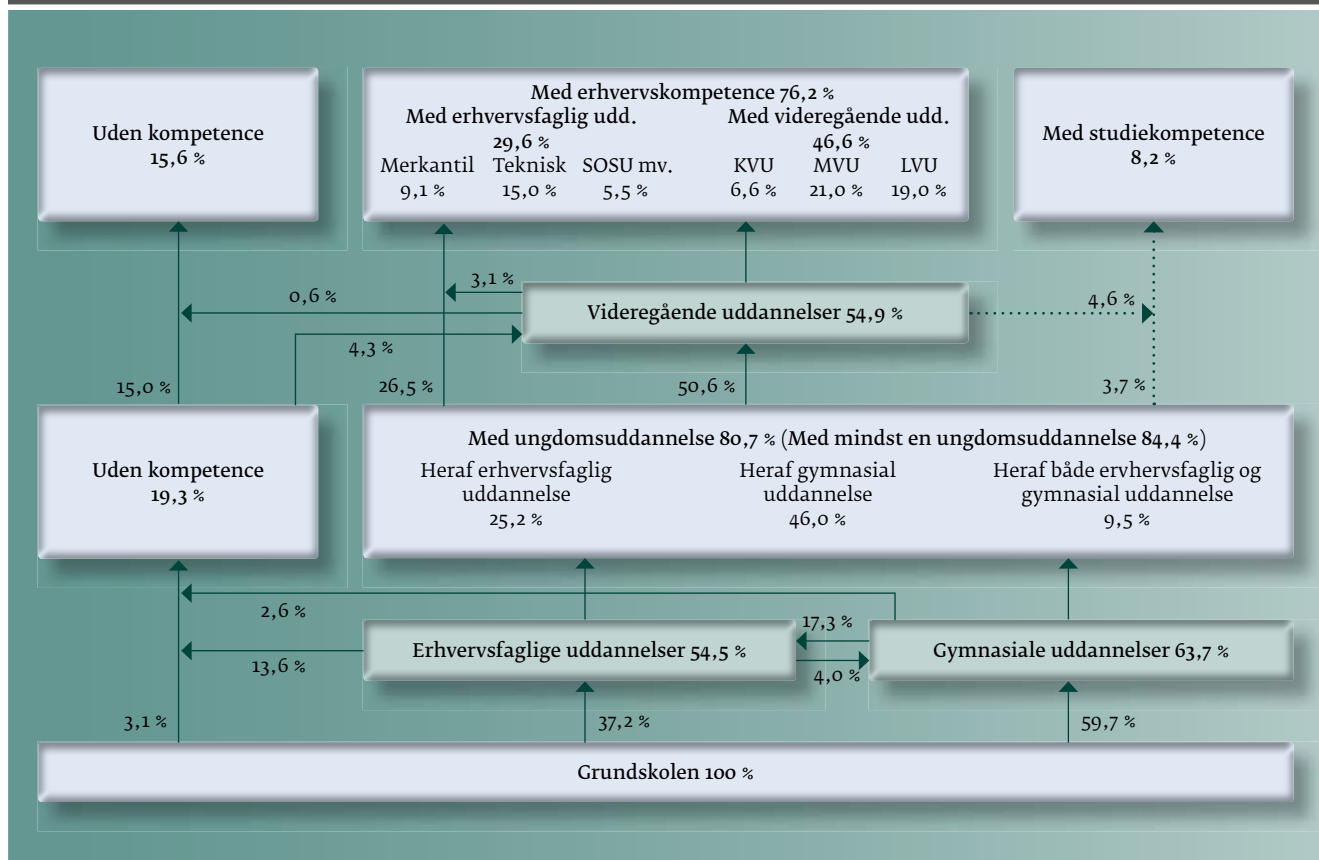
Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

I figur 2.2 ses resultatet af fremskrivningen for, hvordan den ungdomsårgang, der afsluttede 9. klasse i 2008, forventes at uddanne sig i løbet af 25 år. Figuren viser ungdomsårgangens forventede veje gennem uddannelsessystemet på baggrund af kendt adfærd i 2008.

Af de elever, som i 2008 forlader grundskolen, forventes knap 60 % at påbegynde gymnasiale uddannelser, godt 37 % at påbegynde en erhvervsfaglig uddannelse og godt 3 % aldrig at påbegynde en uddannelse. Det vil sige, at 97 % forventes at fortsætte i en ungdomsuddannelse.

Knap 81 % forventes at fuldføre en ungdomsuddannelse i løbet af 25 år efter afsluttet 9. klasse. Hertil kommer den andel af en ungdomsårgang på knap 4 % i 2008, der forventes at gennemføre

Figur 2.2 Uddannelsesprofil 2008. Ungdomsårgangens forventede veje gennem uddannelsessystemet i løbet af 25 år efter afsluttet 9. klasse i 2008

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

en videregående uddannelse uden en registreret ungdomsuddannelse. Samlet forventes således godt 84 % af ungdomsårgangen, der afsluttede 9. klasse i 2008, at gennemføre mindst en ungdomsuddannelse. Af hele årgangen forventes cirka 56 % at få en gymnasial uddannelse og knap 35 % en erhvervsfaglig uddannelse. I begge

grupper indgår knap 10 % af årgangen, der forventes at få begge uddannelser.

Profilmodellens tal viser også, at kun cirka 2 % forventes ikke at have påbegyndt en uddannelse inden for fem år efter afsluttet 9. klasse. Stort set alle kommer således videre fra 9. klasse (tabel 2.2).

Tre ud af fire (76 %) opnår en erhvervskompetencegivende uddannelse i løbet af 25 år efter afsluttet 9. klasse. Det vil sige en erhvervsfaglig uddannelse eller en videregående uddannelse som højeste fuldførte uddannelse (figur 2.2 og tabel 2.4). 30 % forventes at få en erhvervsfaglig uddannelse. Denne andel fordeler sig med 9 % på merkantil, 15 % på teknisk og 6 % på anden erhvervs-

Tabel 2.2 Andel af en ungdomsårgang, som forventes at fortsætte i uddannelse inden for fem år efter afsluttet 9. klasse

	2005	2006	2007	2008
	%			
10. klasse	54,5	51,7	49,5	49,4
Erhvervsfaglig uddannelse	15,2	16,2	16,6	16,3
Gymnasial uddannelse	28,3	29,9	31,7	32,5
Ikke i gang	2,0	2,3	2,2	1,9

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse, Profilmodellen 2008

faglig uddannelse (hovedsagelig social og sundhed). Knap 47 % ender med en videregående uddannelse - heraf 7 % med en kort videregående uddannelse (KVU), 21 % med en mellemlang videregående uddannelse (MVU) og 19 % med en lang videregående uddannelse (LVU).

25-års-fremskrivningerne af ungdomsårgangene i perioden 2000-2008 viser, at andelen, der vil opnå en gymnasial uddannelse, er steget siden 2000, mens andelen, der vil opnå en erhvervsfaglig uddannelse, er faldet markant (tabel 2.3).

Når det gælder kompetencerne 25 år efter afsluttet 9. klasse, viser fremskrivningerne, at andelen af ungdomsårgangene, der vil opnå en uddannelse med erhvervskompetence, er faldet i perioden 2000-2008 (tabel 2.4).

Hvis man, i stedet for at se på kompetencerne 25 år efter 9. klasse, ser på kompetencer fem år efter afsluttet 9. klasse, viser fremskrivningerne, at andelen af ungdomsårgangene, der forventes at opnå en ungdomsuddan-

Tabel 2.3 Andel af en ungdomsårgang, som forventes at opnå mindst en ungdomsuddannelse i løbet af 25 år efter afsluttet 9. klasse

	2000	2005	2006	2007	2008
	%				
Ungdomsuddannelse	83,3	81,9	81,5	80,6	80,7
Heraf:					
– gymnasial uddannelse	52,2	55,0	54,6	54,0	55,5
– erhvervsfaglig uddannelse	42,9	38,5	37,8	36,8	34,7
– både gymnasial og erhvervsfaglig uddannelse	11,8	11,5	11,0	10,2	9,5
Andel med videregående uddannelse uden ungdomsuddannelse	4,0	4,4	4,3	4,1	3,7
Mindst en ungdomsuddannelse	87,3	86,3	85,8	84,7	84,4

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse, Profilmodellen 2008

nelse, er steget i perioden 2005-2008 (tabel 2.5). Hvor det i 2005 var 62 % af en ungdomsårgang, der forventedes at opnå en ungdomsuddannelse fem år efter afsluttet 9. klasse, var det i 2008 64 %. Dette svarer til en stigning på godt 3 %.

2.3 Forventet uddannelsesniveau opgjort efter køn og etnicitet

Der er forskel på, hvordan drenge og piger med henholdsvis dansk og anden etnisk herkomst klarer sig i uddannelsessystemet. Blandt piger med dansk herkomst vil godt 84 % opnå en

Tabel 2.4 Ungdomsårgangene opgjort efter forventede uddannelseskompetencer 25 år efter afsluttet 9. klasse

	2000	2005	2006	2007	2008
	%				
Med erhvervskompetence	79,8	78,5	77,9	77,1	76,2
Erhvervsfaglig uddannelse	33,9	30,6	30,4	30,6	29,6
Merkantile uddannelser	9,7	8,1	7,9	8,4	9,1
Tekniske uddannelser	18,2	16,0	16,2	16,4	15,0
Social- og sundhedsuddannelser mv.	6,0	6,6	6,3	5,8	5,5
Videregående uddannelse	45,9	47,9	47,4	46,5	46,6
Kort videregående uddannelse	9,1	7,1	7,1	6,6	6,6
Mellemlang videregående uddannelse	23,0	24,7	23,6	21,7	21,0
Lang videregående uddannelse	13,8	16,1	16,8	18,2	19,0
Uden erhvervskompetence	20,2	21,5	22,1	22,9	23,8
Kun studiekompetence (gymnasial uddannelse)	7,4	7,8	7,9	7,6	8,2
Direkte fra grundskolen	3,3	3,1	3,2	3,3	2,8
Efter afbrudt uddannelse	9,4	10,6	11,0	12,0	12,8

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse, Profilmodellen 2008

ungdomsuddannelse, mens andelen af drenge er 79 % (figur 2.3).

Andelen af elever af anden etnisk herkomst end dansk, der opnår en ungdomsuddannelse, ligger generelt lavere end andelen af elever af dansk herkomst. Blandt elever af anden etnisk herkomst end dansk opnår knap 77 % af pigerne en ungdomsuddannelse mod 66 % af drengene (figur 2.3).

Det skal bemærkes, at der er flere elever af anden etnisk herkomst end af dansk herkomst, som ikke tager en ungdomsuddannelse, men via erhvervskompetence og hf-enkeltfag kvalificerer sig til en videregående uddannelse og fuldfører den.

25 år efter afsluttet 9. klasse forventes 81 % af pigerne at have opnået en erhvervskompetencegivende uddannelse, det vil sige en erhvervsfaglig eller en videregående uddannelse. Af drengene forventes knap 72 % at have opnået en erhvervskompetencegivende uddannelse (figur 2.4).

Uanset etnisk herkomst forventes en større andel af pigerne at opnå en

Tabel 2.5 Andel af en ungdomsårgang, som forventes at opnå mindst en ungdomsuddannelse i løbet af fem år efter afsluttet 9. klasse

	2000	2005	2006	2007	2008
	%				
Ungdomsuddannelse	62,6	62,0	62,3	63,3	64,0
Heraf:					
– gymnasial uddannelse	47,0	49,1	49,1	49,6	51,5
– erhvervsfaglig uddannelse	16,2	13,6	13,9	14,4	13,2
– både gymnasial og erhvervsfaglig uddannelse	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6
Andel med videregående uddannelse uden ungdomsuddannelse	0,4	0,5	0,6	0,4	0,4
Mindst en ungdomsuddannelse	63,0	62,5	62,9	63,7	64,4

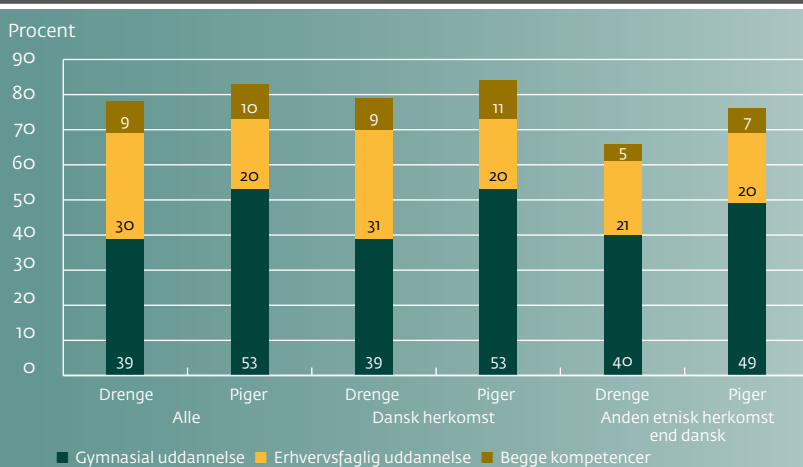
Kilde: UNI•C Statistik & Analyse, Profilmodellen 2008

erhvervskompetencegivende uddannelse. Knap 82 % af pigerne af dansk herkomst og knap 74 % af pigerne af anden etnisk herkomst forventes at opnå en erhvervskompetencegivende uddannelse mod henholdsvis 73 og 58 % af drengene (figur 2.4).

Hvis man, i stedet for at se på kompetencerne 25 år efter afsluttet 9. klasse, ser på kompetencer fem år efter afsluttet 9. klasse, viser fremskrivningerne, at andelen af elever med anden etnisk herkomst end dansk, der forventes at opnå en ungdomsuddannelse, er steget markant fra 2005 til 2008 (tabel 2.6). I 2005 var andelen af elever med anden etnisk herkomst end dansk, der forventedes at opnå en ungdomsuddannelse 5 år efter afsluttet 9. klasse, på knap 45 %, og i 2008 var andelen knap 54 %. Det svarer til en stigning på godt 19 %. Sammenlignet hermed var stigningen i samme periode på godt 3 %, hvad angår hele elevgruppen (det vil sige elever med dansk herkomst såvel som elever med anden herkomst).

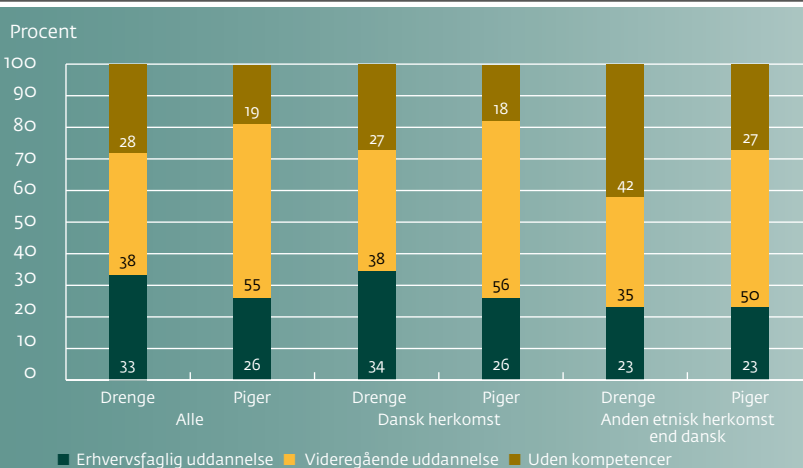
Som det er tilfældet med profilmodellen på 25 års sigt, viser en femårsfremskrivning, at en større andel af piger

Figur 2.3 Andel af ungdomsårgangen, som forventes at opnå mindst en ungdomsuddannelse i løbet af 25 år efter afsluttet 9. klasse, opgjort efter køn og etnicitet

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse, Profilmodellen 2008

Figur 2.4 Uddannelseskompetencer for ungdomsårgangen i 2008 25 år efter afsluttet 9. klasse, opgjort efter køn og etnicitet

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse, Profilmodellen 2008

end drenge – blandt elever af dansk herkomst såvel som blandt elever af anden etnisk herkomst end dansk – forventes at opnå en ungdomsuddannelse.

2.4 Tidsforbrug fra afsluttet 9. klasse til opnåelse af erhvervskompetence

Ofte bruges der længere tid på at opnå en erhvervskompetencegivende uddannelse, end uddannelsen er normeret til. Det skyldes, at de studerende kan foretage omvalg, og at der kan holdes pauser under studierne, ligesom enkelte vælger at tage mere end en ungdomsuddannelse.

Profilmodellerekrivningerne i tabel 2.7 viser den samlede tid, de studerende forventes at bruge på at opnå en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Den samlede normerede studietid svarer til den lige vej fra afslutningen af 9. klasse til færdiggørelse af en erhvervskompetencegivende uddannelse. Normeret tid på en folkesko-

Tabel 2.6 Andel af elever af anden etnisk herkomst end dansk, som forventes at opnå mindst en ungdomsuddannelse i løbet af fem år efter afsluttet 9. klasse

	2000	2005	2006	2007	2008
	%				
Ungdomsuddannelse	45,2	44,8	47,5	50,6	53,5
Heraf:					
– gymnasial uddannelse	35,4	36,6	39,0	41,4	44,2
– erhvervsfaglig uddannelse	10,1	8,5	8,8	9,7	9,7
– både gymnasial og erhvervsfaglig uddannelse	0,3	0,3	0,3	0,5	0,4
Andel med videregående uddannelse					
uden ungdomsuddannelse	0,2	0,3	0,5	0,3	0,4
Mindst en ungdomsuddannelse	45,4	45,1	48,0	50,9	53,9

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse, Profilmodellen 2008

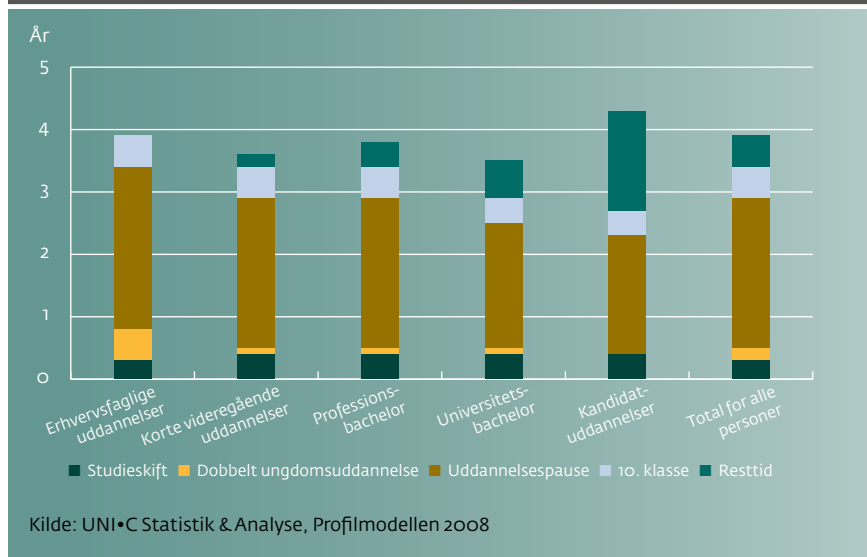
Tabel 2.7 Forventet tidsforbrug fra afsluttet 9. klasse til opnåelse af erhvervskompetence

	Erhvervsfaglige udd.	Korte vid. udd.	Professionsbach.	Universitetsbach.	Kandidatuddannelser	Total for alle personer
	År					
Tidsforbrug på opnåelse af erhvervskompetencegivende uddannelse	7,6	8,7	10,2	9,4	12,3	9,3
Samlet normeret studietid	3,7	5,1	6,4	6,0	8,0	5,4
Mertidsforbrug	3,8	3,6	3,7	3,4	4,3	3,9
Studieskift	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3
Dobbelt ungdomsuddannelse	0,5	0,1	0,1	0,1	0,0	0,2
Uddannelsespause	2,6	2,4	2,4	2,0	1,9	2,4
10. klasse	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,5
Resttid	0,0	0,2	0,4	0,6	1,6	0,5
	%					
Andel af 2008-årgangen, der forventes at opnå uddannelsen	30	7	16	5	19	76

Anm.: Beregningerne er en simulation af en ungdomsårgangs uddannelsesforløb, baseret på uddannelsesadfærden i 2008.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse, Profilmodellen 2008

Figur 2.5 De studerendes mertidsforbrug på opnåelse af erhvervskompetence

lelæreruddannelse svarer til tre år i gymnasiet og fire år på folkeskolelæreruddannelsen, det vil sige samlet syv år¹. Det er ikke den eneste vej til en folkeskolelæreruddannelse, men den hurtigste.

Endvidere viser tabellen den mer-tid, som de studerende bruger efter afsluttet 9. klasse. I mertidsforbruget indgår: 1) studieskift, som henviser til den tid, der er brugt på et ikke afsluttet studieforløb, 2) dobbelt ungdomsuddannelse, som betegner den tid, der er brugt på en ny ungdomsuddannelse efter anden fuldført ungdomsuddannelse, 3) uddannelsespause, som henviser til den tid, der ikke er brugt i uddannelse, for eksempel arbejde, værnepligt og rejseaktivitet, 4) 10. klasse, da 10. klasse er frivillig, samt 5) resttiden, som hovedsageligt dækker forlænget studietid.

En gennemsnitsstuderende bruger 9,3 år efter 9. klasse på at opnå en uddannelse. Her bruges 5,4 år på normeret

studietid og 3,9 år på mertid. Den største del af mertidsforbruget er uddannelsespause, der udgør 2,4 år. 10. klasse og resttid udgør i gennemsnit hver 0,5 år, mens studieskift og dobbelt ungdomsuddannelse i gennemsnit udgør henholdsvis 0,3 og 0,2 år. Det gennemsnitlige tidsforbrug på studieskift og 10. klasse er næsten uafhængigt af, hvilke uddannelser der opnås, mens andre typer tidsforbrug varierer med valg af uddannelse.

Uddannelsespausen er længst for erhvervsuddannelserne, de korte videregående uddannelser og professionsbacheloruddannelserne, mens

universitetsuddannelserne har de korteste pauser.

I de erhvervsfaglige uddannelser bruges i gennemsnit 3,7 år på normeret studietid. Derudover bruges yderligere 3,8 år på at færdiggøre uddannelsen. Dobbelt ungdomsuddannelse er naturligt mest udbredt i erhvervsuddannelserne, da mange vælger at tage både en gymnasial og en erhvervsfaglig uddannelse.

Studerende i universitetsbacheloruddannelserne har med 3,4 år det mindste mertidsforbrug. Her er resttiden, som især dækker over studietidsfor-

¹ I praksis lidt under syv år, da de fleste uddannelser begynder i august/september og afsluttes i juni.

sinkelse, også den korteste. Det skal nævnes, at der her kun medtælles de studerende, som ikke fortsætter i en kandidatuddannelse. Langt de fleste fortsætter i en kandidatuddannelse og er således opgjort under denne kategori.

Studerende i kandidatuddannelserne har med 4,3 år det længste mertidsforbrug. Uddannelsespausen er mindre end gennemsnittet, men specielt resttiden er med 1,6 år i gennemsnit langt højere end på andre uddannelser.

2.5 International sammenligning af uddannelsesniveaut

OECD opgør den andel af forskellige aldersgrupper, der mindst har en ungdomsuddannelse. Inden for alle aldersgrupper gælder det, at Danmark ligger over OECD-gennemsnittet, hvad angår andelen af befolkningen i den arbejdsduelige alder (25-64 år), der mindst har en ungdomsuddannelse (tabel 2.8).

Det fremgår også af tabellen, at der er en større andel i den yngste al-

Tabel 2.8 Andel med mindst en ungdomsuddannelse, Danmark og udvalgte OECD-lande, 2007

	25-54 år	25-34 år	35-44 år	45-44 år	55-64 år
	%				
Australien	68	81	70	64	54
Belgien	68	82	75	63	50
Canada	87	91	90	86	78
Danmark	75	85	80	71	66
Finland	81	90	87	81	65
Frankrig	69	83	74	63	53
Grækenland	60	75	67	53	37
Nederlandene	73	83	77	71	61
Irland	68	83	72	60	42
Island	65	69	70	62	54
Italien	52	68	56	48	34
New Zealand	72	80	74	70	60
Norge	79	83	80	77	76
Polen	86	92	90	86	74
Portugal	27	44	27	20	13
Schweiz	86	90	87	85	81
Slovakiet	87	94	92	86	71
Spanien	51	65	56	44	28
Storbritannien	68	75	69	66	61
Sverige	85	91	90	83	74
Tjekkiet	91	94	94	89	85
Tyrkiet	29	38	26	22	16
Tyskland	84	85	86	85	81
Ungarn	79	85	83	79	68
USA	88	87	88	89	87
Østrig	80	87	84	78	70
OECD, gennemsnit	70	79	74	67	57

Note: På grund af forskellige opgørelsesmetoder kan man ikke umiddelbart sammenligne tallene i denne tabel med tallene i afsnit 2.1 og 2.2.

Kilde: Education at a Glance, 2009

Tabel 2.9 Befolkningen fordelt på højeste fuldførte uddannelse, Danmark og udvalgte OECD-lande, 2007

	Grundskole niveau	Ungdoms- uddannelse	Videregående uddannelse
	%		
Australien	32	33	34
Belgien	32	36	33
Canada	13	38	49
Danmark	25	43	33
Finland	20	44	36
Frankrig	31	42	27
Grækenland	40	37	22
Nederlandene	27	42	31
Irland	32	36	32
Island	36	34	30
Italien	48	38	14
New Zealand	29	30	41
Norge	21	44	34
Polen	14	68	19
Portugal	72	14	14
Schweiz	12	55	32
Slovakiet	13	73	14
Spanien	49	22	29
Storbritannien	32	37	32
Sverige	16	53	32
Tjekkiet	9	76	14
Tyrkiet	71	18	11
Tyskland	16	60	24
Ungarn	20	61	17
USA	12	48	40
Østrig	19	62	17
OECD, gennemsnit	30	44	27

Note: På grund af forskellige opgørelsesmetoder kan man ikke umiddelbart sammenligne tallene i denne tabel med tallene i afsnit 2.1 og 2.2.

Kilde: Education at a Glance, 2009

dersgruppe, som minimum har en ungdomsuddannelse, end i de ældre aldersgrupper. Dette gælder både for Danmark og de andre OECD-lande. Generelt er forskellen mellem de 25-34-årige og 55-64-årige, hvad angår uddannelsesniveau, lidt mindre i de lande, hvor flest 25-34-årige har mindst en ungdomsuddannelse.

Tabel 2.9 viser befolkningens (25-64-årige) højeste fuldførte uddannelse. Tabellen sammenligner forskellige OECD-lande, med hensyn til hvor stor en procentdel der har henholdsvis en grundskoleuddannelse, en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse som højeste fuldførte uddannelse.

I Danmark har 33 % af de 25-64-årige en videregående uddannelse. Dette er seks procentpoint over OECD-gennemsnittet. Andelen med en videregående uddannelse er stort set den samme i Danmark som i de andre nordiske lande. I Island, Sverige, Norge og Finland er der tale om henholdsvis 30, 32, 34 og 36 %, der har en videregående uddannelse.

3

Økonomi

3.1 Gennemsnitlige offentlige udgifter til forskellige uddannelser

I tabel 3.1 er det gennemsnitlige driftstilskud fra henholdsvis staten og kommunerne opgjort for forskellige uddannelsesområder. I tabellen er uddannelserne underopdelt i fem kategorier: grundskolen, kostskoler, ungdomsuddannelser, videregående uddannelser og voksen- og efteruddannelse.

Det gennemsnitlige driftstilskud dækker alle statens/kommunernes udgifter til uddannelser, som udbetales til institutionerne, eksklusiv egenbetaling/deltagerbetaling. Der er som hovedregel egenbetaling/deltagerbetaling på frie grundskoler, frie kostskoler, private gymnasier og på voksen- og efteruddannelse, bortset fra Træningsskolens arbejdsmarkedsuddannelser (TAMU).

Uddannelserne har ikke samme tilskudsprincipper. Nogle institutioner får tilskud, hvis eleverne er i uddannelsen, mens andre først får tilskud, når eleverne har bestået deres fag.

Nogle ejer deres bygninger, mens andre lejer deres bygninger osv. Når uddannelsesområderne sammenlignes på tværs, er det derfor behæftet med metodemæssige problemer og deraf følgende usikkerhed.

Tabellen giver et overblik over offentlige uddannelsesudgifter på de forskellige uddannelsesområder, svarende til undervisning af en elev i et år. Som tabellen viser, er der stor variation, blandt andet som følge af uddannelsernes forskellige længde, indhold og tilrettelæggelse.

De uddannelser, hvor samvær og ophold er en integreret del af skoleformen, for eksempel de frie kostskoler, modtager et højere gennemsnitligt tilskud end de øvrige uddannelsesområder. Det skyldes, at disse uddannelser har ekstra udgifter forbundet med at drive kostafdelinger, og derfor kan enhedstilskuddet ikke umiddelbart sammenlignes med de øvrige uddannelsesområder.

Endelig skal det understreges, at det gennemsnitlige driftstilskud ikke giver mulighed for at sammenligne

på tværs af områder, hvor meget det koster at uddanne én elev/studerende. Uddannelsernes forskellige længde og tilrettelæggelse betyder for eksempel, at mens enhedstilskuddet i de gymnasiale uddannelser stort set svarer til tilskuddet til et års uddannelse per elev, svarer enhedstilskuddet i erhvervsuddannelserne til to til tre års uddannelse per elev, da eleverne i deres uddannelsesforløb også er i praktik.

3.2 Offentlige udgifter til voksen- og efteruddannelse

Voksen- og efteruddannelse (VEU) fordeler sig på tre forskellige typer uddannelsesniveauer:

- Den almene VEU
- Den erhvervsrettede VEU
- Den videregående VEU.

Den almene VEU omfatter forberedende voksenundervisning (FVU), almen voksenuddannelse (AVU) samt de gymnasiale uddannelser (enkeltfag inden for hf, hhx, htx og stx). Erhvervsrettet VEU vedrører arbejds-

Tabel 3.1 Gennemsnitlige driftstilskud per uddannelsesområde finansieret af stat eller kommune, 2008

	Gennemsnitligt tilskud	Opgjort per enhed
	Kroner i 2009-priser	
Grundskoler		
Frie grundskoler	46.000	årselev
Folkeskolen ¹	63.400	elev
Frie kostskoler		
Efterskoler, 8.-9. klasse	110.000	årselev
Efterskoler, 10. klasse	103.000	årselev
Folkehøjskoler	112.000	årselev
Husholdnings- og håndarbejdsskoler	134.000	årselev
Ungdomsuddannelserne		
Produktionsskoler	95.000	årselev
De tekniske erhvervsuddannelser	111.000	årselev
De merkantile erhvervsuddannelser	70.000	årselev
De offentlige gymnasier ²	83.000	årselev
De private gymnasier	78.000	årselev
Hhx	62.000	årselev
Htx	83.000	årselev
Videregående uddannelser		
Erhvervsakademiuddannelserne	87.000	studenterårsværk
Professionsbacheloruddannelserne	73.000	studenterårsværk
Lange videregående uddannelser (universiteterne)	68.400	studenterårsværk
Voksen- og efteruddannelser		
Trænings skolens arbejdsmarkedsuddannelser (TAMU)	125.000	årselev
Arbejdsmarkedsuddannelser (AMU)	132.000	årselev
Almene voksenuddannelser (VUC) ²	102.000	årselev
Åben uddannelse og deltidsuddannelse på erhvervsuddannelsesniveau	39.000	årselev
Åben uddannelse på videregående niveau	24.000	årselev

Note 1: Inklusive specialundervisning.

Note 2: Det gennemsnitlige tilskud per årselev/studenterårsværk er blandt andet afhængigt af, om institutionerne ejer deres bygninger eller ej og modtager bygningstaxameter. For at fremme sammenligneligheden er der teknisk tillagt et tilskud til bygninger for de offentlige gymnasier og almene voksenuddannelser (VUC), svarende til det tilskud, de ville have fået, hvis de som andre institutioner under Undervisningsministeriet selv skulle afholde alle udgifter, der er forbundet med at eje sine bygninger.

Kilde: Undervisningsministeriet, 2009

Tabel 3.2 Offentlige driftstilskud fordelt på VEU-typer

	2005	2006	2007	2008
Millioner kroner i 2009-priser				
Driftstilskud i alt	2.904	--	2.751	2.978
Almene uddannelser	1.330	--	1.303	1.274
Erhvervsuddannelser	1.173	1.184	1.145	1.358
Videregående uddannelser	401	338	330	387

Anm.: I tabellen indgår ikke udgifter til folkeoplysningsområdet (folkehøjskoler, aftenskoler og daghøjskoler), specialundervisning for voksne eller udgifter til danskundervisning for udlændinge. Den nævnte uddannelse retter sig udelukkende mod personer i arbejde.

Kilde: Statsregnskabet samt finanslove

Tabel 3.3 Godtgørelsesudgifter

	2005	2006	2007	2008
Millioner kroner i 2009-priser				
Godtgørelsesudgifter i alt	1.744	1.633	1.506	1.651
VEU-godtgørelse	1.274	1.168	1.111	1.289
SVU-almen	125	107	70	72
SVU-videregående	345	359	325	290

Anm.: I tabellen indgår ikke udgifter til folkeoplysningsområdet (folkehøjskoler, aftenskoler og daghøjskoler), specialundervisning for voksne eller udgifter til danskundervisning for udlændinge.

Kilde: Statsregnskabet samt finanslove

markedsuddannelserne (AMU) og den pædagogiske grunduddannelse (EUD-enkeltfag) mv.

Videregående VEU omfatter forskellige enkeltfag ved korte, mellemlange og lange videregående uddannelser. Desuden findes der en række korte og mellemlange videregående uddannelser under åben uddannelse, såsom meritlæreruddannelsen. Ligeledes er

der uddannelsesaktivitet i forbindelse med diplom- og masteruddannelser.

I 2008 udgjorde de offentlige driftstilskud for alle tre VEU-typer knap tre milliarder kroner i 2009-priser (tabel 3.2).

Der er forskellige muligheder for løntabsgodtgørelse under voksen- og efteruddannelse (tabel 3.3). Der er i forbindelse med voksen- og efterud-

dannelsesaktiviteterne i 2008 udbetalt i alt cirka 1,7 milliarder kroner til løntabsgodtgørelse. Disse udgifter ligger ud over driftstilskuddet til voksen- og efteruddannelse. Løntabsgodtgørelse kommer til udbetaling som enten VEU-godtgørelse eller statens voksenuddannelsesstøtte (SVU).

Udgiften til VEU-godtgørelse udgjorde i 2008 cirka 1,3 milliarder kroner (i 2009-priser) og retter sig mod personer, der deltager i voksen- og efteruddannelse på et uddannelsesniveau til og med erhvervsuddannelserne (herunder AMU).

Statens voksenuddannelsesstøtte er delt i:

- SVU-almen, som sigter mod voksen- og efteruddannelse på folkeskole- og gymnasialt niveau
- SVU-videregående, som tildeles personer, der deltager i voksen- og efteruddannelse inden for de videregående uddannelser.

Udgiften til SVU-almen og SVU-videregående udgjorde henholdsvis 4 % og

Table 3.4 Udgifter til statens uddannelsesstøtte samt antal lån- og støttemodtagere

	2000	2005	2006	2007	2008
Antal					
Støttemodtagere i alt	295.100	314.300	315.800	314.800	315.100
Ungdomsuddannelser	117.400	129.900	130.800	129.600	132.500
Videregående uddannelser	177.700	184.400	185.000	185.200	182.600
Lånmodtagere i alt	108.000	109.400	103.100	94.000	89.100
Ungdomsuddannelser	18.700	24.000	22.400	19.100	17.800
Videregående uddannelser	89.300	85.400	80.700	74.900	71.300
Millioner kroner i 2009-priser					
Stipendier i alt	9.832	10.826	10.903	10.847	11.197
Ungdomsuddannelser	2.611	2.963	2.915	2.880	2.974
Videregående uddannelser	7.221	7.863	7.987	7.967	8.221
Lån i alt	2.343	2.444	2.577	2.131	2.087
Ungdomsuddannelser	343	448	434	376	362
Videregående uddannelser	1.999	2.027	2.143	1.756	1.725
Kroner i 2009-priser					
Stipendiater – gennemsnit					
per støttemodtager	33.319	34.446	35.261	34.457	35.534
Ungdomsuddannelserne	22.242	22.813	23.083	22.223	22.449
Videregående uddannelser	40.637	42.641	43.671	43.017	45.023
Lån – gennemsnit per lånmotager	21.691	22.338	22.724	22.671	23.420
Ungdomsuddannelserne	18.318	18.685	18.305	19.689	20.330
Videregående uddannelser	22.384	23.731	23.892	23.445	24.192

Kilde: Finanslove samt SU's hjemmeside

18 % af de samlede løntabsgodtgørelses-udgifter i 2008.

Af den samlede deltagerbetaling på i alt 1,1 milliarder kroner i 2008 betalte deltagerne på videregående VEU 854 millioner kroner, svarende til 77 % af den samlede deltagerbetaling, mens deltagerne på erhvervsrettet VEU betalte 263 millioner kroner (21 %), og deltagerne på almen VEU betalte 27 millioner kroner (2 %).

3.3 Udgifter til Statens Uddannelsesstøtte

Statens uddannelsesstøtte (SU) tildeles på månedlig basis som stipendier og studielån. Der findes en stipendiesats for hjemmeboende studerende og en for udeboende studerende, mens lånesatsen er den samme. Lån tildeles kun i forbindelse med stipendium. De studerende har ret til at have en indtjening (fribeholdet) i form af løn ved siden af stipendiet.

I 2008 lå den samlede tildeling af stipendier og lån fra statens uddannelsesstøtte på 13,3 milliarder kroner

(i 2009-priser). Heraf blev knap 11,2 milliarder kroner uddelt som stipendier, mens resten blev tildelt som lån (tabel 3.4).

Fra 2005 til 2008 steg udgiften til stipendier fra statens uddannelsesstøtte med 3 % fra 10,8 milliarder kroner til 11,2 milliarder kroner (i 2009-priser).

Fra 2005 til 2008 lå antallet af støttemodtagere stabilt på cirka 315.000, mens antallet af lånemodtagere faldt fra 109.000 til 89.000, svarende til et fald på 19 %.

Som det fremgår af tabellen, har de samlede udgifter til statens uddannelsesstøtte i faste priser ligget forholdsvis stabilt på cirka 13 milliarder kroner de seneste år. Det ses ligeledes, at der

bruges mest i de videregående uddannelser - både til lån og til stipendier. Især andelen, der bruges på lån til elever i ungdomsuddannelser, er relativt beskednen.

3.4 Offentlige udgifter til uddannelse i procent af samlede offentlige udgifter i Danmark og udvalgte lande

I Danmark blev der i 2006 brugt 15,6 % af de samlede offentlige udgifter til uddannelse (tabel 3.5). Det placerer Danmark over OECD-gennemsnittet på 13,3 %, men under andelen i Island, Norge, New Zealand og Slovakiet.

Udgifterne i opgørelsen omfatter alle offentlige udgifter til uddannelse, det vil sige inklusive uddannelsesstøtte mv. De høje udgifter til videregående uddannelse i Danmark kan delvist tilskrives de relativt høje udgifter til finansiel støtte til studerende.

Tabel 3.5 Offentlige udgifter til uddannelse i procent af de samlede offentlige udgifter i Danmark og udvalgte OECD-lande, 2006

	Grundskole og ungdomsuddannelser	Videregående uddannelser ¹	Alle uddannelser ²
	%		
Australien	10,3	3,4	13,9
Belgien	8,2	2,7	12,4
Canada	7,7	4,1	11,8
Danmark	9,4	4,4	15,6
Finland	7,9	4,0	12,6
Frankrig	7,1	2,3	10,6
Nederlandene	7,8	3,3	12,0
Irland	11,0	3,4	14,4
Island	12,4	3,3	18,1
Italien	6,9	1,6	9,5
Japan	7,0	1,7	9,5
New Zealand	12,7	5,1	18,9
Norge	9,8	5,1	16,2
Polen	8,6	2,2	12,0
Portugal	8,0	2,2	11,3
Schweiz	8,7	3,4	12,8
Slovakiet	12,5	4,6	19,5
Spanien	7,2	2,5	11,1
Storbritannien	8,7	2,4	11,9
Sverige	8,1	3,4	12,6
Tjekkiet	6,5	2,3	10,1
Tyskland	6,3	2,5	9,7
Ungarn	6,5	2,0	10,4
USA	10,0	3,9	14,8
Østrig	7,2	3,0	11,0
OECD, gennemsnit	9,0	3,1	13,3

Anm.: Udgifterne i denne opgørelse omfatter alle offentlige udgifter til uddannelse, det vil sige inklusive uddannelsesstøtte mv.

Note 1: Udgifterne til de videregående uddannelsesinstitutioner omfatter både undervisning, hjælpetjenester og forskning.

Note 2: Summen af de viste uddannelsesniveauer svarer ikke altid til tallet for "Alle uddannelser", idet ikke alle udgifter indgår i de to foregående kolonner.

Kilde: Education at a Glance, 2009

3.5 Samlede offentlige og private udgifter til uddannelsesinstitutioner i Danmark og udvalgte lande

Sammenlignet med andre lande bruger Danmark forholdsvis mange økonomiske ressourcer til uddannelse på alle niveauer. De samlede udgifter (offentlige og private) til uddannelsesinstitutionerne udgjorde i 2006 7,3 % af bruttonationalproduktet. I Danmark er de private udgifter til uddannelse langt mindre end de offentlige. I USA derimod er forskellen mellem private og offentlige udgifter ikke nær så markant.

Opgørelsen i tabel 3.6 indeholder kun udgifter til uddannelsesinstitutioner, hvorfor udgifter til overførselsindkomster som statens uddannelsesstøtte ikke er inkluderet.

En overvejende del af OECD-landene bruger flest penge på grundskolen. Fordelingen af udgifterne mellem de forskellige uddannelsesniveauer afhænger dog også af demografien i det enkelte land.

Tabel 3.6 Samlede offentlige og private udgifter til uddannelsesinstitutioner i procent af BNP i Danmark og udvalgte OECD-lande, 2006

	Førskole ¹	Grundskole	Ungdoms-uddannelser	Videregående uddannelser ²	Alle uddannelser ³
	% af BNP				
Australien	0,1	3,0	0,9	1,6	5,7
Belgien	0,6	1,5	2,6	1,3	6,1
Danmark	0,7	3,1	1,4	1,7	7,3
Finland	0,4	2,4	1,4	1,7	5,8
Frankrig	0,7	2,5	1,4	1,3	5,9
Nederlandene	0,4	2,6	1,2	1,5	5,6
Island	0,9	3,8	1,5	1,1	8,0
Italien	0,5	2,1	1,4	0,9	4,9
Japan	0,2	2,0	0,9	1,5	5,0
New Zealand	0,3	2,8	1,4	1,5	6,3
Norge ⁴	0,3	2,5	1,2	1,2	5,4
Polen	0,6	2,6	1,1	1,3	5,7
Portugal	0,4	2,6	1,0	1,4	5,6
Schweiz	0,2	2,6	1,6	1,4	5,9
Slovakiet	0,5	1,7	1,0	1,0	4,3
Storbritannien ⁵	0,3	2,8	1,5	1,3	5,9
Sverige	0,6	2,8	1,3	1,6	6,3
Tjekkiet	0,5	1,8	1,1	1,2	4,8
Tyskland	0,5	1,9	1,0	1,1	4,8
Ungarn	0,8	2,2	1,1	1,1	5,6
USA	0,4	3,0	1,0	2,9	7,4
Østrig	0,5	2,4	1,3	1,3	5,5
OECD, gennemsnit	0,5	2,5	1,2	1,4	5,7

Note 1: Førskole omfatter her børnehaveklasse samt børnehave for de 3-6-årige.

Note 2: Udgifterne til de videregående uddannelsesinstitutioner omfatter både undervisning, hjælpeopgaver og forskning.

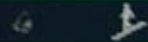
Note 3: Summen af de viste uddannelsesniveauer svarer ikke altid til tallet for "Alle uddannelser", idet ikke alle udgifter indgår i de foregående kolonner.

Note 4: Omfatter kun offentlige udgifter.

Note 5: Kolonne to refererer til 1.-6. klasse, og kolonne 3 refererer til 7.-10. klasse og ungdomsuddannelser.

Kilde: Education at a Glance, 2009

Lokale B10-B26

Tabel 3.7 Samlede offentlige og private udgifter per elev/studerende per år i Danmark og udvalgte OECD-lande – omregnet ved hjælp af PPP¹ i USD, 2006

	1.-6. klasse	7.-10. klasse	Ungdoms-uddannelser	Videregående uddannelser
USA-dollars PPP				
Australien	6.311	8.319	9.315	15.016
Danmark	8.798	8.909	10.400	15.391
Finland	5.899	9.241	6.585	12.845
Frankrig	5.482	8.265	10.655	11.568
Nederlandene	6.425	9.149	9.918	15.196
Irland	6.337	8.964	9.024	11.832
Island	9.299	8.910	8.196	8.579
Italien ²	7.716	8.527	8.474	8.725
Japan	6.989	8.004	8.589	13.418
New Zealand	4.952	5.347	6.838	9.288
Norge	9.486	10.075	12.559	16.235
Polen ²	3.770	3.315	3.498	5.224
Portugal ²	5.138	6.677	7.052	9.724
Schweiz ²	8.793	10.121	16.540	22.230
Slovakiet	3.221	2.841	3.081	6.056
Storbritannien	7.732	8.868	8.693	15.447
Sverige	7.699	8.365	8.610	16.991
Tjekkiet	3.217	5.399	5.217	7.989
Tyskland	5.362	6.632	9.163	13.016
Ungarn ²	4.599	4.161	3.793	6.367
USA	9.709	10.369	11.334	25.109
Østrig	8.516	10.011	11.205	15.148
OECD, gennemsnit	6.437	7.544	8.486	12.336

Note 1: Omregnet til USD ved hjælp af PPP (Purchasing Power Parity), det vil sige, at omregningskursen er justeret efter den reelle købekraft i landet.

Note 2: Omfatter kun offentlige institutioner.

Kilde: Education at a Glance, 2009

I forhold til de øvrige lande ligger især udgifterne til førskole (børnehave og børnehaveklasse) samt grundskole højt i Danmark.

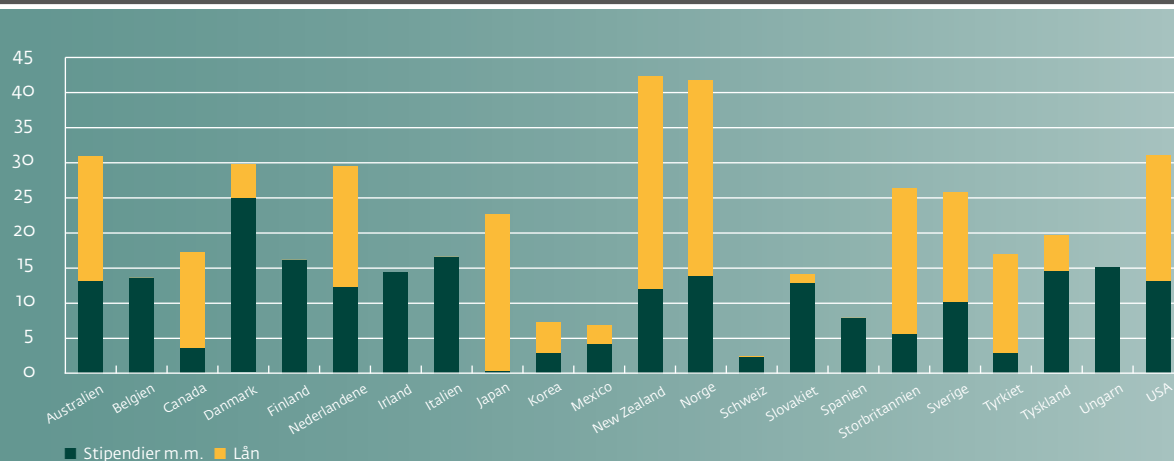
3.6 Samlede offentlige og private udgifter per elev/studerende i Danmark og udvalgte lande

Sammenlignet med andre OECD-lande bruges der i Danmark relativt mange økonomiske ressourcer per elev/studerende, hvad enten det gælder grundskolen, ungdomsuddannelserne eller de videregående uddannelser (tabel 3.7).

Udgifterne i denne opgørelse indeholder kun udgifter til uddannelsesinstitutioner, og derfor er udgifter til offentlige overførselsindkomster, såsom statens uddannelsesstøtte, ikke inkluderet.

I 2006 svarede udgiften til en elev i grundskolens 7.-10. klasse til 8.909 USA-dollars (USD) per år. Danmarks udgift per elev lå dermed betydeligt over gennemsnittet i OECD (7.544 USD). For 1.-6. klasse lå udgiften per

Figur 3.1 Andel af de samlede offentlige udgifter til videregående uddannelse, der bruges på lån, stipendier og andre overførselsindkomster i Danmark og udvalgte OECD-lande, 2006

Anm.: For lande, hvor der ikke er anført lån, er data enten ikke tilgængelige, eller også ydes der i disse lande ikke offentlige lån.

Kilde: Education at a Glance, 2009

elev på 8.798 USD per år, hvilket kun overgås af Norge, Island og USA.

3.7 Udgifter til finansiel støtte til studerende i de videregående uddannelser i Danmark og udvalgte lande

Der er stor forskel på, hvor meget forskellige OECD-lande bruger på stipendier og lån til studerende. Danmark er det land, der bruger mest på

stipendier og andre overførselsindkomster til studerende (figur 3.1). I 2006 brugte OECD-landene i gennemsnit 10 % af de samlede offentlige udgifter til videregående uddannelse på stipendier og andre overførselsindkomster til studerende, hvorimod Danmark brugte næsten 25 %.

Mens udgifterne til stipendier og andre overførselsindkomster er betydelige i Danmark, bruges der en relativt lille del til studielån, sammenlignet med

andre OECD-lande. Af de samlede offentlige udgifter til videregående uddannelse gik knap 5 % af udgifterne i Danmark i 2006 til lån. OECD-gennemsnittet lå på knap 9 %².

I Sverige og Norge låner de studerende et beløb, der udgør henholdsvis 17 % og 28 % af de samlede udgifter til videregående uddannelse. Generelt låner de studerende i andre OECD-lande betydeligt mere end de danske studerende, der derimod får høje stipendier og andre overførselsindkomster.

² Der skal bemærkes, at opgørelsen af finansiel støtte ikke kun indeholder statens uddannelsesstøtte (SU), men alle former for overførselsindkomster i forbindelse med videregående uddannelse, for eksempel statens voksenuddannelsesstøtte (SVU), voksen- og efteruddannelsesstøtte (VEU), kontanthjælp og revalidering.

Tabel 3.8 Anvendelse af lærernes arbejdstid fordelt på formål

	Undervisning	Forberedelse	Pædagogiske/ administrative opgaver	Pauser	Rette- arbejde og opgave- evaluering	Eksamen	Øvrige opgaver	Alders- reduktion	Ferie, ferie- fridage og søgne- helligdage ¹
	% af den samlede arbejdstid								
Erhvervsskoler									
EUD	27,9	23,8	–	5,7	2,6	2,2	23,8	0,8	13,2
Hhx	21,7	25,3	–	4,1	10,7	5,3	19,7	0,8	12,4
Htx	21,2	25,3	–	4,1	11,3	3,5	21,1	0,3	13,2
KVU	17,2	25,1	–	3,1	6,9	6,9	26,8	0,9	13,0
AMU	36,5	17,6	–	7,0	0,1	0,2	23,7	0,4	14,5
Almene gymnasier (stx)									
	18,9	25,0	1,8	4,1	9,7	5,7	19,5	1,4	13,9
MVU									
Pædagog- og lærerseminarer	20,4	32,1	–	–	0,4	5,7	27,1	0,6	14,1
Social- og sundhedsuddannelser	16,3	27,0	–	–	0,9	9,0	32,0	0,1	14,8
Ingeniøruddannelser	18,1	37,4	–	–	0,0	6,4	20,7	0,0	17,4
VUC									
AVU	22,2	25,8	–	6,4	6,8	4,2	18,1	2,2	14,2
Hf	18,5	24,3	1,8	4,0	10,3	7,2	19,0	1,2	13,8
SOSU									
	21,5	23,4	–	4,8	2,4	2,9	30,3	0,0	14,6

Anm.: Andelene af lærernes arbejdstid er beregnet ud fra et årsværk på 1.924 timer.

Note 1: Forskellen i tid brugt på ferie, feriefridage og søgnehelligdage skyldes blandt andet et forskelligt omfang i forhold til, hvorvidt 6. feriedage afvikles samt omfanget af samlede erlagte arbejdstid.

Kilde: Anvendelse af lærernes arbejdstid, Rambøll Management/Undervisningsministeriet, 2008

3.8 Lærernes arbejdstid

Tabel 3.8 viser en kortlægning af lærernes arbejdstid ved de almene gymnasier, institutioner for erhvervsrettet uddannelse, institutioner for professionsbacheloruddannelser, voksenuddannelsescentre (VUC) samt social- og sundhedsskolerne (SOSU).

Tabellen viser, hvordan lærernes arbejdsopgaver fordeler sig på konkrete arbejdsopgaver som for eksempel undervisning, forberedelse, pauser mv. Som det ses af tabellen, er der stor forskel på, hvor stor en del af arbejdstiden lærere ved forskellige undervisningsinstitutioner benytter på undervisning.

Tabel 3.9 er en opgørelse af det antal timer, som lærere fra forskellige OECD-lande gennemsnitligt benytter på undervisning på årsbasis. Oplysningerne om lærernes arbejdstid er ikke komplette fra samtlige lande. Til trods for denne usikkerhed fremgår det af tabel 3.9, at danske gymnasielærere underviser markant mindre end deres kolleger i de øvrige OECD-lande.

Tabel 3.9 Antal timer, en lærer gennemsnitligt benytter på undervisning på årsbasis i Danmark og et udvalg af andre OECD-lande, 2007

	1.-6. klasse	7.-10. klasse	Det almene gymnasium
	Antal timer		
Danmark¹	648	648	364
Finland	677	692	550
Frankrig	914	632	618
Tyskland	806	758	714
Island	671	671	560
Irland	946	735	735
Italien	735	601	601
Norge	741	654	523
OECD, gennemsnit	798	709	653

Note 1: Hvad angår den danske grundskole, er der tale om det klassiske undervisningsbegreb.

Kilde: Education at a Glance, 2009

4

It i uddannelserne

It i uddannelserne handler blandt andet om den tilgængelige hardware, infrastruktur, udbredelsen og anvendelsen af vidensdelingssystemer samt lærernes kompetencer til at kunne integrere it i undervisningen. Dette kapitel giver et indblik i nogle af disse aspekter, primært vedrørende grundskolen.

4.1 Infrastruktur i grundskolen

Antallet af elever per nyere undervisningscomputer i folkeskolen er faldet over de seneste år fra godt seks elever per computer til knap fire elever per computer (figur 4.1). I samme periode er antallet af undervisningscomputere, der er anskaffet for under fire år siden, steget fra 71.600 til 128.000, svarende til en stigning på knap 79 % (figur 4.2).

4.2 Vidensdelingssystemer i grundskolen

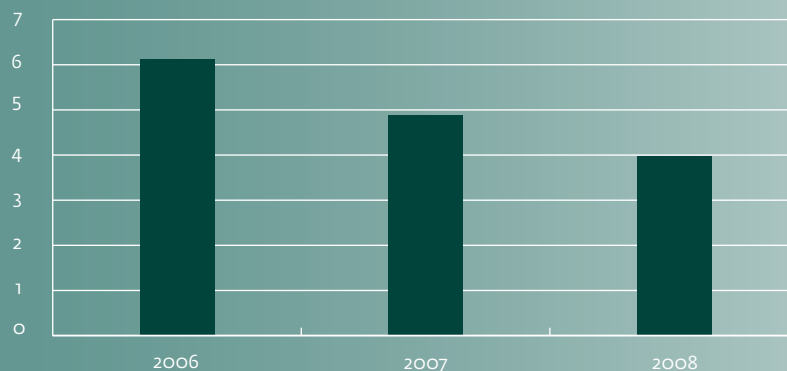
Skolerne kan vælge forskellige systemer til at dele viden. Systemerne kan blandt andet bruges til materialedi-

stridation blandt lærere og elever, virtuelle grupperum, interaktive test og aflevering af opgaver.

Grundskolerne har blandt andet mulighed for at vælge systemer som

SkoleIntra, MinSkole, Skolenetværket og Fronter. SkoleIntra er det produkt, de fleste grundskoler anvender. Det er en samlet intranetløsning, hvor der er mulighed for informationsformidling, vidensdeling, koordination og inte-

Figur 4.1 Antal elever per nyere undervisningscomputer¹ i folkeskolen

Anm.: Tallene er opgjort per 1. januar i året.

Note 1: En nyere undervisningscomputer er her defineret som maksimalt fem år gammel.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

gration af it i undervisningen. Figur 4.3 viser andelen af grundskoler, der abonnerer på SkoleIntra.

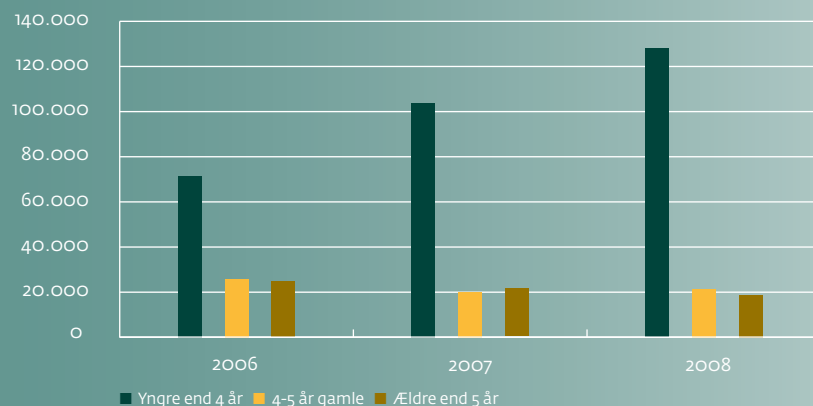
Siden 2002 har en stigende andel af grundskolerne benyttet SkoleIntra. I 2008 abonnerede 83 % af folkeskolerne og de frie grundskoler på SkoleIntra og 50 % af den øvrige grundskole (figur 4.3).

4.3 It-efteruddannelse i grundskolen

Det pædagogiske it-kørekort er et centralt element i it-efteruddannelsen af grundskolelærere. Kørekortet er et tilbud til lærere og lærerstuderende, der endnu ikke har de grundlæggende færdigheder i at integrere it og medier som en naturlig del af undervisningen i skolens fag og emner. Det bemærkes, at lærere kan erhverve sig tilsvarende kompetencer på anden vis.

Efter august 2009 er det ikke længere muligt at opdele det pædagogiske it-kørekort efter skoletype, da der i stedet indføres et samlet pædagogisk it-kørekort, der skræddersys efter

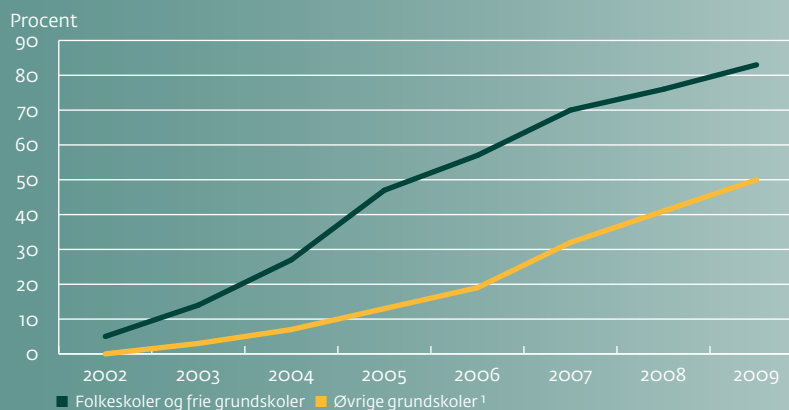
Figur 4.2 Antal undervisningscomputere fordelt på anskaffelsesår i folkeskolen

Anm.: Tallene er opgjort per 1. januar i året.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Figur 4.3 Andel grundskoler, der abonnerer på SkoleIntra

Anm.: Tallene er opgjort per september i året.

Note 1: Øvrige grundskoler inkluderer efterskoler, kommunale ungdomsskoler, specialskoler for børn og dagbehandlingstilbud og behandlingshjem.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

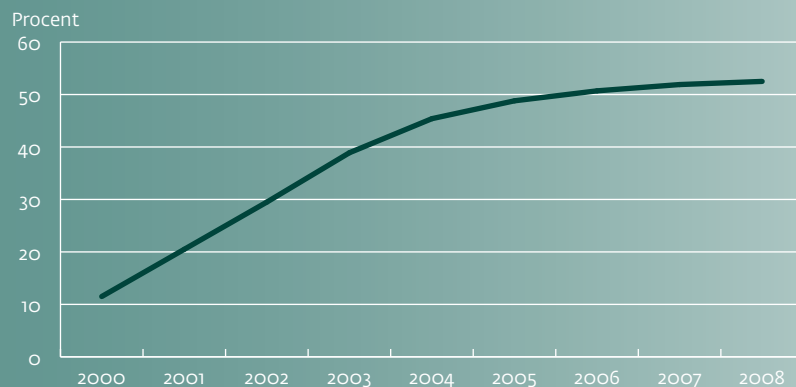
kursistens behov. På grundskoleområdet er Undervisningsministeriet den centrale udbyder af det pædagogiske it-kørekort gennem UNI•C, men i generel forstand suppleres disse tilbud af en række private udbydere. Der har over tid været en markant stigning i andelen af lærere i grundskolen, der har taget et pædagogisk it-kørekort (se figur 4.4).

4.4 EMU – Danmarks undervisningsportal

EMU er Danmarks undervisningsportal, der har som hovedformål at udvikle og forbedre undervisningen ved at give skolerne en fælles indgang til de vigtigste ressourcer på internettet. EMU består af otte såkaldte universer for de forskellige uddannelsesretninger og derudover cirka 70 websites.

Det gennemsnitlige antal unikke brugere på EMU-toplisten har siden 2003 været stigende fra 238.000 i 1. halvår 2003 til 555.000 i 1. halvår 2009, svarende til en stigning på 133 % (figur 4.5).

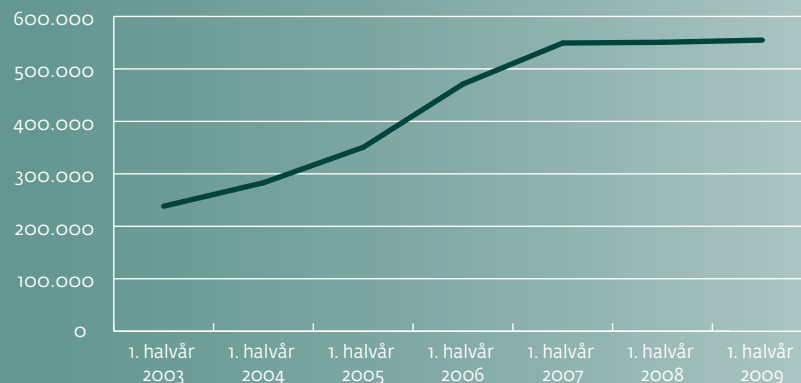
Figur 4.4 Andel lærere i grundskolen med et pædagogisk it-kørekort

Anm.: Figuren viser andelen af lærere i grundskolen, som har erhvervet Undervisningsministeriets pædagogiske it-kørekort.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

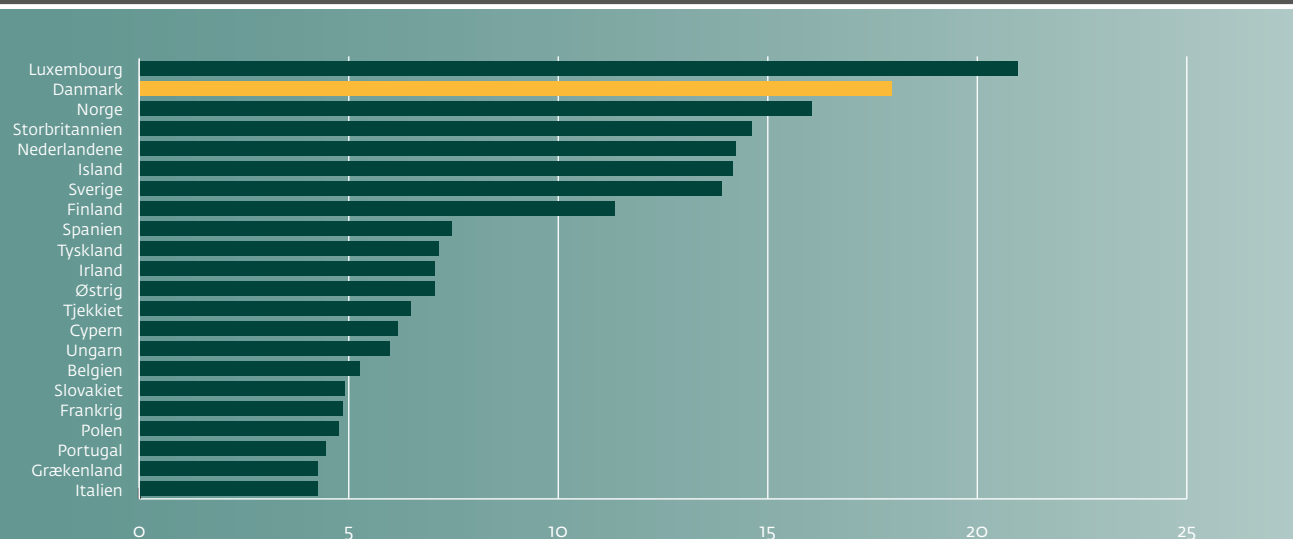
Figur 4.5 Gennemsnitligt antal unikke brugere på EMU-toplisten

Anm.: EMU-toplisten dækker over alle de tjenester, som indgår på siden <http://www.emu.dk/tjenester.html> og alle uddannelsesområder på EMU.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Figur 4.6 Antal undervisningscomputere med adgang til internettet per 100 elever i grundskolens 1.-6. klasse i Danmark og udvalgte EU-lande, 2006

Anm.: Undersøgelsens data er indsamlet via telefonsurvey med lærere og skoleledelse. Data er indsamlet fra februar til maj 2006, hvor lærerne er blevet bedt om at svare for de seneste 12 måneder. Opgørelsen omfatter 1.-6. klasse, på nær for Danmark, hvor tallene omfatter hele grundskolen.
Kilde: Empirica: LearnInd, 2006 (HTS)

4.5 It i skolen i et internationalt perspektiv

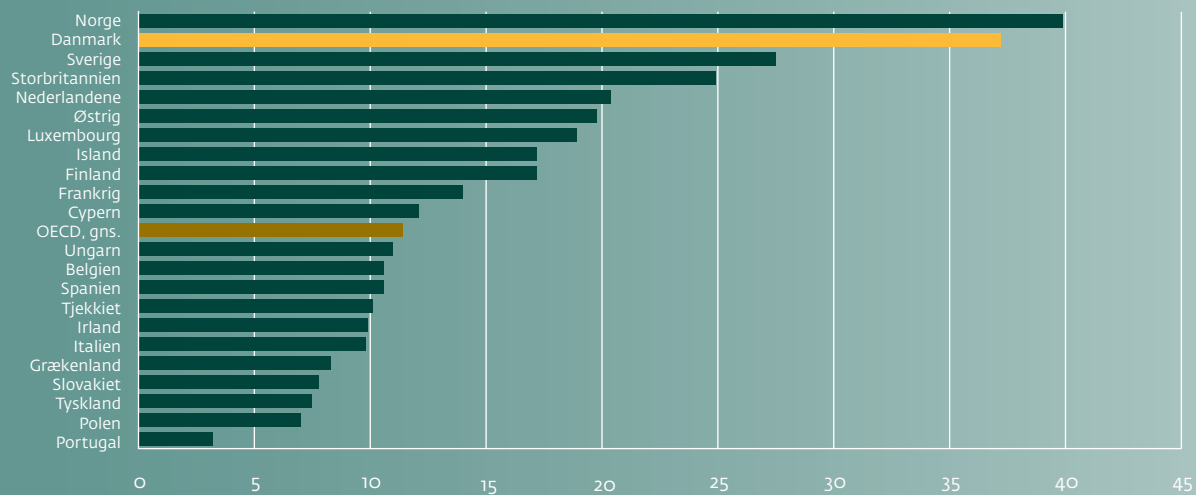
I et internationalt perspektiv ligger Danmark i top sammenlignet med andre EU-lande, når det drejer sig om anvendelsen af it i skolen. Det gælder både grundskolen og de gymnasiale uddannelser.

En undersøgelse af EU-landenes brug af it i grundskolen³, iværksat af EU-

kommissionen, viser, at der i Danmark var 18 computere med internetadgang per 100 elever i grundskolens 1.-6. klasse i 2006. Det er det næsthøjeste antal i EU (figur 4.6). I de gymnasiale uddannelser var der 37 computere med internetadgang per 100 elever i 2006, hvilket kun blev overgået af Norge, der havde 40 computere med internetadgang per 100 elever (figur 4.7).

³ Data herfra kan ikke sammenlignes med de danske tal for folkeskolen.

Figur 4.7 Antal undervisningscomputere med adgang til internettet per 100 elever i de gymnasiale uddannelser i Danmark og udvalgte EU-lande, 2006

Anm.: Undersøgelsens data er indsamlet via telefonsurvey med lærere og skoleledelse. Data er indsamlet fra februar til maj 2006, hvor lærerne er blevet bedt om at svare for de seneste 12 måneder.

Kilde: Empirica: LearnInd, 2006 (HTS)

5 Grundskolen

5.1 Antal skoler og elever

I efteråret 2009 var der i alt 2.306 grundskoler fordelt på 1.529 folkeskoler, 513 frie grundskoler og 264 efterskoler. Over tid er der blevet færre folkeskoler, mens antallet af frie grundskoler og efterskoler er steget (tabel 5.1).⁴

Herudover var der cirka 340 kommunale ungdomsskoler, ungdomskostskoler og specialskoler, hvor der undervises på grundskoleniveau, samt cirka 180 dagbehandlingstilbud og behandlingshjem med undervisningstilbud.

Samtidig med at der er blevet færre grundskoler, er der også kommet færre elever til. Fra skoleåret 2005 til 2008 faldt antallet af elever i grundskolen med 1 % (tabel 5.2).

Figur 5.1 viser elevtallet i grundskolen fordelt på skoleform i 2000, 2005 og 2008. Antallet af elever i folkeskolen er fra 2005 til 2008 faldet med knap

Tabel 5.1 Grundskoler fordelt på skoleform

	Folkeskoler	Frie grundskoler	Efterskoler	I alt
	Antal			
2000	1.673	460	234	2.367
2005	1.607	502	251	2.360
2006	1.600	498	258	2.356
2007	1.586	498	260	2.344
2008	1.540	508	263	2.311
2009	1.529	513	264	2.306

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

3 %, svarende til 16.000 elever. Efterskolerne og de frie grundskoler har i samme periode oplevet en stigning i antallet af elever på henholdsvis 18 og 6 %, svarende til knap 4.300 og 5.300 elever.

Figur 5.2 viser, at det gennemsnitlige antal elever på grundskolerne er steget. Den største antalsmæssige stigning i perioden 2005 til 2008 har fundet sted på efterskolerne, der har

oplevet en stigning på gennemsnitlig 12 elever per skole, svarende til en stigning på 13 %. De frie grundskoler har oplevet en gennemsnitlig stigning med 8 elever per skole (4 %), mens folkeskolerne har haft en stigning med 5 elever per skole (1 %).

Den forventede udvikling i antallet af elever frem til 2019 kan ses i fremskrivningen i figur 5.3. Det fremgår, at elevtallet vil være støt faldende med

⁴ Bemærk, at årstalsangivelserne i kapitlet står for skoleår, det vil sige 2009 står for skoleåret 2009/10.

i gennemsnit 4.500 elever per år over hele perioden.

I 2008 var godt 10 % af eleverne i grundskolen (eksklusive efterskoler) af anden etnisk herkomst end dansk. Før skoleåret 2007 blev antallet af elever opgjort efter Folkeskolelovens definition af tosprogede elever⁵, mens tallene herefter er opgjort med udgangspunkt i Danmarks Statistiks definition af etnisk herkomst, herunder indvandrere og efterkommere. Der er således et databrud mellem 2006 og 2007, hvilket man bør være opmærksom på ved analyser af udviklingen over tid.

Antallet af elever af anden etnisk herkomst end dansk i folkeskolen og de frie grundskoler har imidlertid ligget stort set stabilt på omkring 10 % i perioden 2005-2008 (tabel 5.3). Det gælder uanset, om statistikken er opgjort efter Folkeskolelovens definition af tosprogede elever eller efter Danmarks

Tabel 5.2 Antal elever i grundskolen fordelt på klassetrin

	2000 ¹	2005	2006	2007	2008
	Antal				
Grundskolen i alt	658.824	710.835	709.936	704.974	703.623
Børnehaveklasse	–	67.362	67.635	65.413	64.822
1. klasse	–	67.031	67.153	66.700	65.988
2. klasse	–	68.123	66.663	66.216	66.759
3. klasse	–	67.861	68.022	66.033	66.404
4. klasse	–	70.312	67.585	67.504	66.097
5. klasse	–	69.563	70.023	67.005	67.762
6. klasse	–	68.704	69.660	69.772	67.427
7. klasse	–	68.186	68.427	69.169	69.518
8. klasse	–	65.374	67.692	67.237	68.271
9. klasse	–	64.180	64.157	67.248	67.669
10. klasse	–	33.421	32.108	32.667	32.906

Anm.: Der er medtaget tal for folkeskolen, de frie grundskoler og efterskolerne.

Note 1: For 2000 findes der ikke tal på klassetrin.

Note 2: For årene 2005 og 2006 summerer elever fordelt på klassetrin ikke til grundskolen i alt, da det samlede antal elever inkluderer elever, hvor klassetrin er uoplyst.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

⁵ Ved tosprogede elever forstås børn, der har et andet modersmål end dansk, og som først ved kontakt med det omgivende samfund, eventuelt gennem skolens undervisning, lærer dansk.

Statistikks definition af anden etnisk herkomst end dansk.

Over 60 % af eleverne af anden etnisk herkomst end dansk i grundskolen har en familiemæssig baggrund fra Tyrkiet, Irak, Libanon, Somalia, Pakistan, Afghanistan, Bosnien-Hercegovina, Jugoslavien, Vietnam eller Sri Lanka.

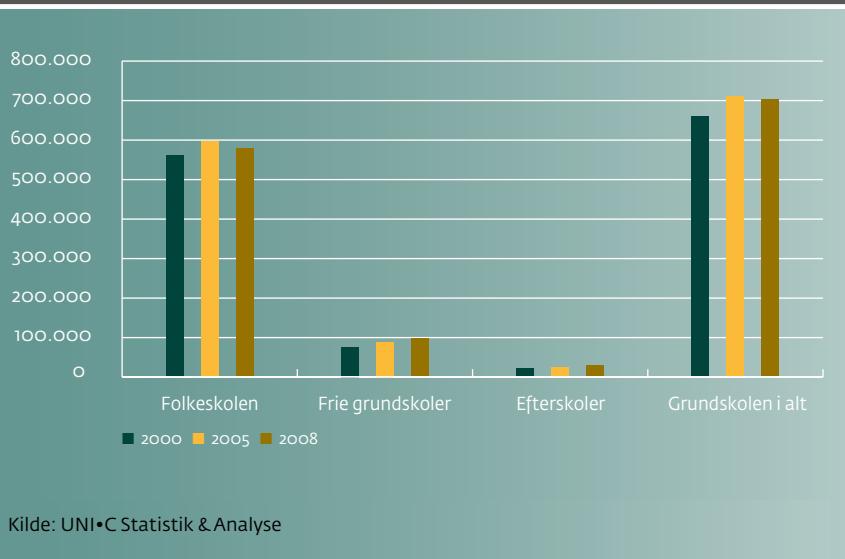
Ved fordeling af elever af anden etnisk herkomst end dansk på vestlig og ikke-vestlig herkomst ses, at omkring 90 % er elever med ikke-vestlig herkomst.

Langt størstedelen (75 %) af folkeskolerne har mindre end 10 % elever af anden etnisk herkomst end dansk. Til sammenligning har godt 82 % af de frie grundskoler mindre end 10 % elever af anden etnisk herkomst end dansk (figur 5.4).

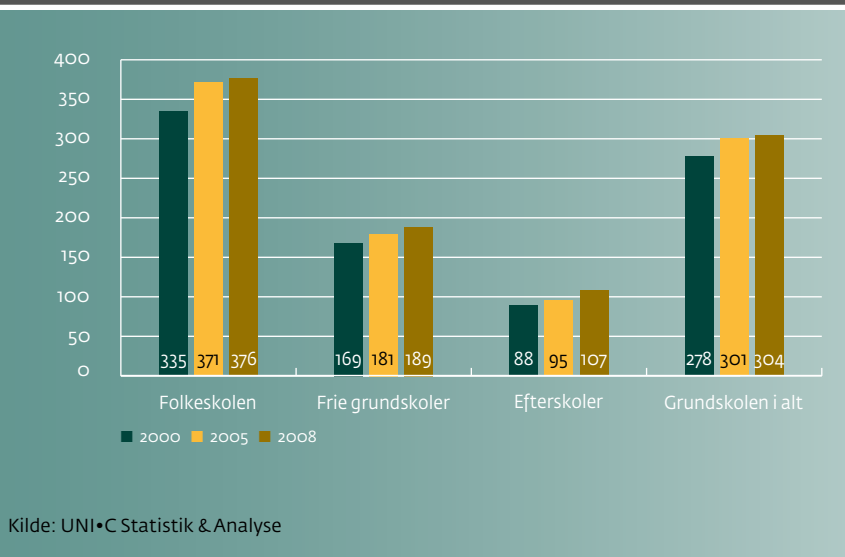
På 97 % af folkeskolerne er under halvdelen af eleverne af anden etnisk herkomst end dansk, mens det samme gælder for 94 % af de frie grundskoler.

På 3 % af folkeskolerne og 6 % af de frie grundskoler er mellem halvdelen og

Figur 5.1 Antal elever fordelt på skoleform, 2000, 2005 og 2008

Figur 5.2 Gennemsnitligt antal elever per skole, 2000, 2005 og 2008

Tabel 5.3 Fordeling af elever med anden etnisk herkomst end dansk i folkeskolen og de frie grundskoler

	2000	2005	2006	2007	2008
	Antal				
Antal elever af anden etnisk herkomst end dansk i alt	53.850	69.417	69.243	68.520	69.207
Folkeskolen ¹	46.140	60.037	59.758	59.575	59.549
Frie grundskoler	7.710	9.380	9.485	8.945	9.658
	%				
Andel af elever af anden etnisk herkomst end dansk i alt	8,4	10,1	10,1	10,1	10,2
Folkeskolen	8,2	10,1	10,0	10,2	10,3
Frie grundskoler	9,9	10,3	10,3	9,8	10,1
	%				
Fordeling af elever af anden etnisk herkomst end dansk²					
I alt	–	–	–	100	100
Tyrkiet	–	–	–	16,4	15,5
Irak	–	–	–	8,9	8,9
Libanon	–	–	–	9,4	9,0
Somalia	–	–	–	5,9	6,0
Pakistan	–	–	–	4,6	4,4
Afghanistan	–	–	–	4,5	4,2
Bosnien-Hercegovina	–	–	–	4,2	4,0
Jugoslavien	–	–	–	3,8	3,5
Vietnam	–	–	–	3,5	3,4
Sri Lanka	–	–	–	3,2	3,2
Øvrige lande	–	–	–	35,7	37,9
	%				
I alt	–	–	–	100	100
Ikke-vestlig herkomst	–	–	–	90,3	89,6
Vestlig herkomst	–	–	–	9,7	10,4

Anm.: Antal elever er i 2000-2006 opgjort efter Folkeskolelovens definition af tosprogede elever. I 2007 og 2008 er antallet opgjort efter Danmarks Statistiks definition af herkomst, hvor anden etnisk herkomst end dansk dækker over indvandrere og efterkommere.

Note 1: Indeholder også tal for enkelte specialskoler og behandlingshjem frem til 2004.

Note 2: Landene er sorteret efter størrelsesorden med hensyn til antal elever af anden etnisk herkomst end dansk.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

99 % af eleverne af anden etnisk herkomst end dansk.

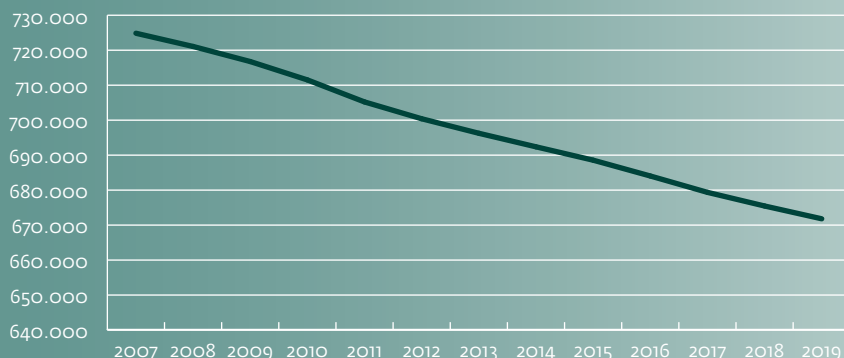
5.2 Elever der modtager specialundervisning

Specialundervisning er den undervisning, der i henhold til Folkeskoleloven gives til børn og unge, hvis udvikling stiller krav om en særlig hensyntagen eller støtte, som ikke kan ydes inden for normalundervisningens rammer. Specialundervisning gives dels i specialklasser på de ordinære skoler og på specialskoler, dels i normalklasser på de ordinære skoler.

I forbindelse med kommunalreformen 1. januar 2007 blev Folkeskoleloven ændret, og det samlede ansvar for specialundervisning blev placeret hos kommunerne. Det betyder, at den vidtgående specialundervisning ikke længere eksisterer. Og derfor kan tal fra før 2007 ikke sammenlignes med tal fra 2007 og frem.

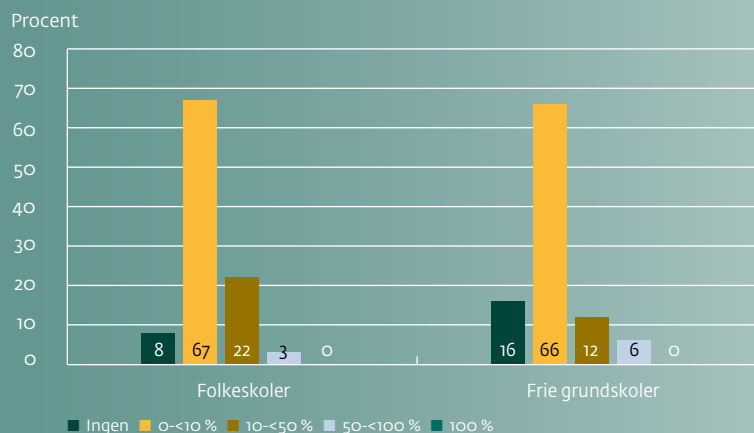
Ud af folkeskolens godt 591.000 elever i 2008 modtog godt 49.000 specialundervisning i specialklasser eller i deres

Figur 5.3 Fremskrivning af det samlede elevtal på alle skoleformer

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Figur 5.4 Andelen af folkeskoler og frie grundskoler fordelt efter andelen af elever med anden etnisk herkomst end dansk, 2008, procent

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Table 5.4 Elever i specialundervisning i folkeskolen, 2008

	Specialundervisningselever	Elever i alt	Andel specialundervisningselever
	Antal		%
I alt	49.441²	591.418	8,4
Normalklasser	18.940	560.917	3,4
Specialklasser ¹	27.496	27.496	100,0
Dagbehandlingstilbud og behandlingshjem	3.005	3.005	100,0

Note 1: Specialklasser i folkeskolen samt i specialskoler for børn.

Note 2: Antal elever med specialundervisning inkluderer elever, som går i normalklasse og er tildelt specialundervisningstimer.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

normalklasse. Omkring 30.000 af eleverne modtog specialundervisningen i en specialklasse (tabel 5.4). Det skal bemærkes, at specialundervisningen i normalklasser i de fleste tilfælde er af mindre omfattende karakter end den, der foregår i specialklasser.

Eleverne i specialklasser er oftest blevet henvist på grund af generelle indlæringsvanskeligheder, i 2008 svarende til 37 % af eleverne. Kategorien er bredt dækkende og omfatter personer, der er psykisk udviklingshæmmede, sent udviklede mv. Knap en femtedel af eleverne blev henvist grundet årsager som læse- og skrivevanskeligheder, tale- og sprogvanskeligheder, sociale og miljøbetingede vanskeligheder, udviklingsvanskeligheder, hørevanskeligheder, bevægelsesvanskeligheder, synsvanskeligheder og psykiske van-

skeligheder. En tredjedel af eleverne blev henvist grundet andre årsager, hvilket blandt andet inkluderer børn med hjerneskade eller med forskellige former for funktionssvigt (figur 5.5).

I specialklasser i folkeskolen er drengene klart overrepræsenteret og udgjorde i 2008 72 % af eleverne, svarende til 19.700 elever ud af i alt 27.500 (figur 5.6).

5.3 Alder ved skolestart

Ifølge Folkeskoleloven skal elever begynde i 1. klasse det år, de fylder syv år. Fra begyndelsen af 2009 er det lovpligtigt at starte i børnehaveklasse.

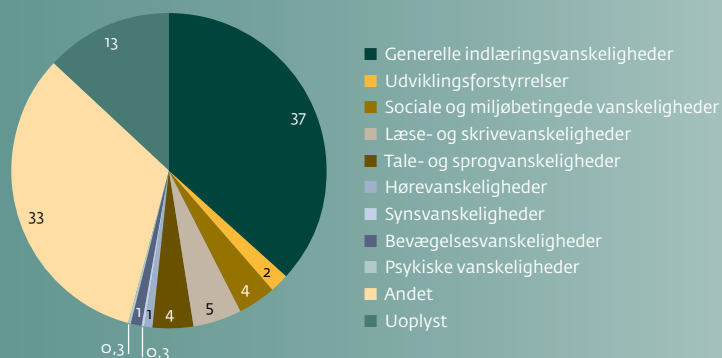
Eleverne i henholdsvis folkeskoler og frie grundskoler er ikke lige gamle, når

de starter i 1. klasse. En noget større andel af eleverne i folkeskolerne end af eleverne i de frie grundskoler starter rettidigt i 1. klasse, mens andelen af elever, der starter tidligt, er større i de frie grundskoler end i folkeskolerne. Andelen af elever i 1. klasse, der starter sent, er stort set ens for de to skoletyper (figur 5.7).⁶

Der er en tydelig sammenhæng mellem børnenes køn, og hvornår de starter i 1. klasse. For 2008 gjaldt, at drenge i betydelig højere grad end piger startede sent i 1. klasse. Samtidig var der en mindre andel af drengene end af pigerne, som startede rettidigt eller tidligt (figur 5.8). Over tid har der været en generel tendens til, at en stigende andel elever, både piger og drenge, starter rettidigt eller tidligt i første klasse (figur 5.9)

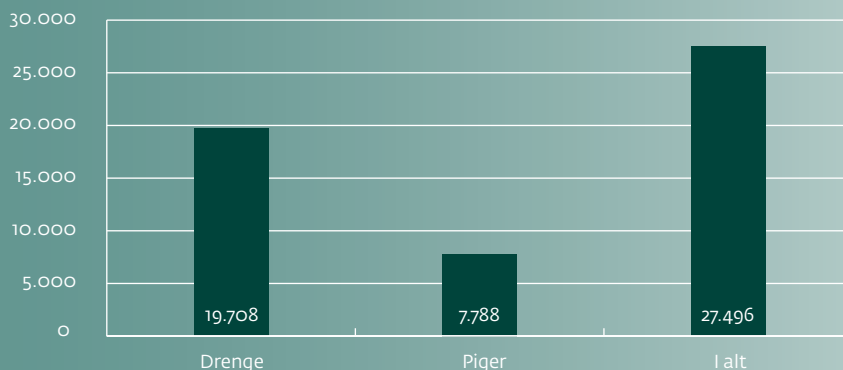
⁶ Med rettidig start menes, at børnene starter i første klasse det år, de fylder syv år. Børn, der starter i første klasse før det år, de fylder syv, betegnes som værende startet tidligt, mens børn, der starter efter det år, de er fyldt syv, betegnes som værende startet sent.

Figur 5.5 Henvisningsårsager for specialundervisning blandt elever i specialklasser i folkeskolen, 2008, procent

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Figur 5.6 Antal elever i specialklasser i folkeskolen fordelt på køn, 2008

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

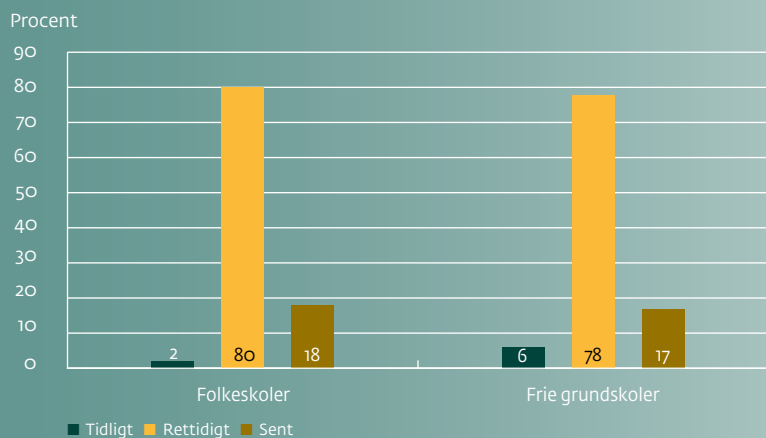
5.4 Elevernes uddannelsesvalg efter grundskolen

Langt hovedparten af eleverne fortsætter på en ungdomsuddannelse inden for en periode på tre måneder efter, at de har afsluttet grundskolen. I 2008 startede 83 % af eleverne fra 9. og 10. klasse på en ungdomsuddannelse inden for tre måneder efter at have afsluttet grundskolen (tabel 5.5).

Der er tydelig forskel på, hvilke uddannelser drenge og piger vælger. I 2008 var der en betydeligt større andel af pigerne end af drengene, som valgte en almengymnasial uddannelse, mens en klart større andel af drengene end af pigerne valgte en erhvervsgymnasial. Også de erhvervsfaglige uddannelser blev særligt valgt af drengene (figur 5.10).

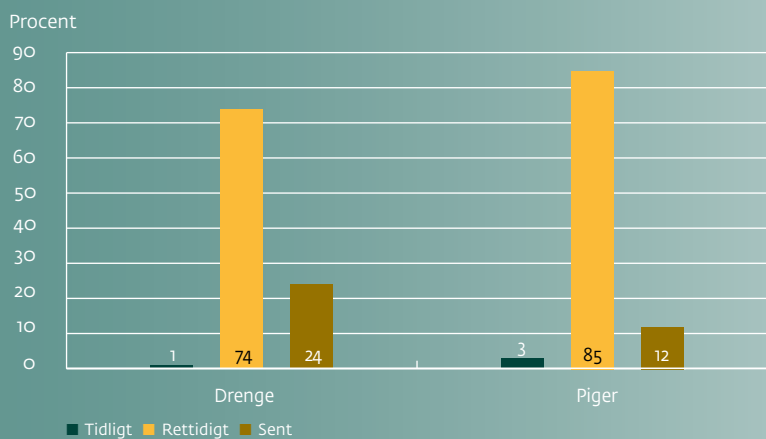
Figur 5.11 viser den kønsmæssige fordeling af elever af anden etnisk herkomst end dansk, der fortsætter i uddannelse efter 9. og 10. klasse. Også for denne gruppe er tendensen den samme: Pigerne vælger især det almene gymnasium, mens drengene især vælger de erhvervsgymnasiale og

Figur 5.7 Skolestart i 1. klasse i folkeskolen og de frie grundskoler fordelt på skoleform, 2008

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Figur 5.8 Skolestart i 1. klasse i folkeskolen og de frie grundskoler fordelt på køn, 2008

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

erhvervsfaglige uddannelser. Imidlertid fortsætter en langt højere procentdel af eleverne af anden etnisk herkomst end dansk ikke i uddannelse. Mens 17 % af drengene i den samlede gruppe ikke fortsætter i uddannelse, gør dette sig gældende for 22 % af drengene af anden etnisk herkomst end dansk. For pigernes vedkommende fortsætter 17 % af den samlede gruppe ikke i uddannelse, mens det samme gælder for 23 % af pigerne af anden etnisk herkomst end dansk.

5.5 Antal lærere

I 2008 var der 62.000 lærere i grundskolen. Heraf var 50.000 ansat i folkeskolen, 8.000 på en fri grundskole og 4.000 på en efterskole (tabel 5.6).

På folkeskolerne er antallet af lærere i perioden 2005 til 2008 faldet, mens antallet på de frie grundskoler og efterskolerne er steget. På grundskolen som helhed er antallet af lærere således stort set uændret.

Ses der på lærernes aldersmæssige fordeling i grundskolen (eksklusive

Figur 5.9 Andelen af elever, der starter rettidigt eller tidligt i 1. klasse i folkeskolen og de frie grundskoler, fordelt på køn

Anm.: For skoleåret 2002 er kun inkluderet elever i folkeskolen.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

efterskoler), er særligt gruppen af 45-54-årige blevet mindre de seneste år. I 2003 udgjorde gruppen af 45-54-årige 32 % mod 23 % i 2008. I samme periode er gruppen af lærere over 55 år steget med to procentpoint, mens lærere i aldersgruppen 35-44 år er øget med knap seks procentpoint. Andelen af lærere på 34 år eller derunder har ligget omkring samme niveau på godt 25 % i hele perioden (figur 5.12).

Generelt er lærerne i de frie grundskoler med en gennemsnitsalder på 43,1 år lidt yngre end lærerne i folkeskolen, der i gennemsnit er 44,4 år.

Der er en skæv kønsfordeling blandt lærere og skoleledere. To ud af tre lærere er kvinder. Derimod er to ud af tre skoleledere mænd (fremgår ikke af figuren). Den skæve kønsfordeling blandt lærere er mest udtalt i den yngste aldersgruppe (figur 5.13).

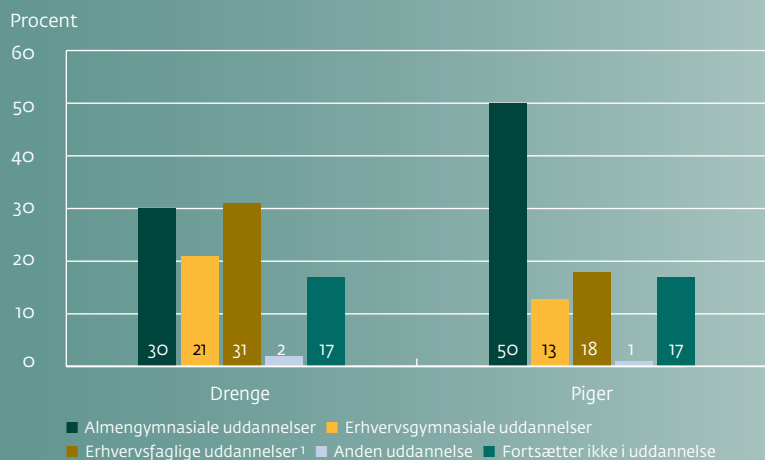
Tabel 5.5 Adfærd tre måneder efter grundskolen

	2005	2006	2007	2008
	%			
I alt	100	100	100	100
Fortsætter i uddannelse	83,1	82,0	83,3	83,1
Almengymnasiale uddannelser	38,6	38,6	39,5	38,8
Erhvervsgymnasiale uddannelser	16,1	15,6	15,9	17,0
Erhvervsfaglige uddannelser	26,1	25,7	25,9	24,8
Anden uddannelse ¹	2,2	2,2	2,1	1,4
Fortsætter ikke i uddannelse	16,9	18,0	16,7	16,9

Note 1: Anden uddannelse omfatter de videregående og ikke-kompetencegivende uddannelser.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

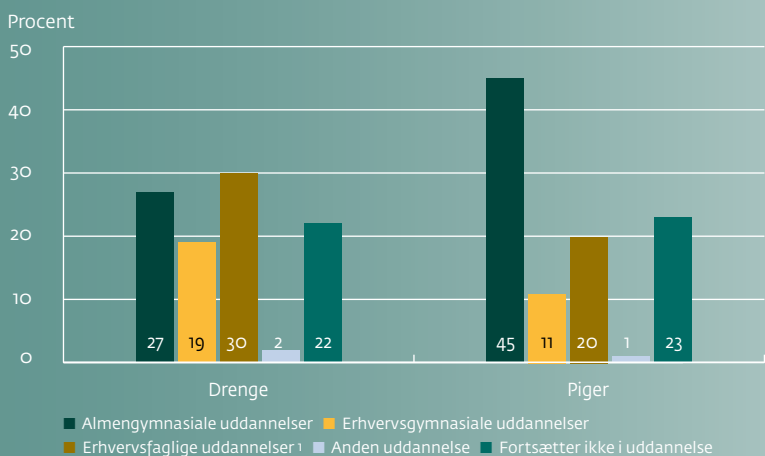
Figur 5.10 Adfærd tre måneder efter grundskolen, fordelt på køn, 2008

Note 1: Anden uddannelse omfatter de videregående og ikke-kompetencegivende uddannelser.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Figur 5.11 Adfærd blandt elever af anden etnisk herkomst end dansk tre måneder efter grundskolen fordelt på køn, 2008

Note 1: Anden uddannelse omfatter de videregående og ikke-kompetencegivende uddannelser.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

5.6 Klassekvotienter og elev/lærerratioen

Elev/lærerratioen beskriver forholdet mellem antal elever og antal lærere. Det vil sige hvor mange elever, der gennemsnitligt er per lærer.

I 2008 lå elev/lærerratioen i folkeskolen på 11,1, mens den i de frie grundskoler var 12,4. Der er således lidt flere elever per lærer i de frie grundskoler (figur 5.14). Tallene har ikke rykket sig nævneværdigt de seneste år.

Normalklassekvotienten angiver det gennemsnitlige antal elever i en klasse. Rene specialklasser indgår ikke i normalklassekvotienten.

Samlet for folkeskolen og de frie grundskoler var normalklassekvotienten på 19,6 elever per klasse i 2008. Normalklassekvotienten dækker dog over store forskelle i klassestørrelse både generelt og mellem de to skoletyper, hvor folkeskolen i gennemsnit havde 20,2 elever per klasse, mens de frie grundskoler havde 16,7 (figur 5.15).

Det kan umiddelbart forekomme bemærkelsesværdigt, at folkeskolerne på samme tid har en relativt høj klassekvotient (20,2) og en lav elev/lærerratio (11,1). Omvendt har de frie grundskoler en relativt lav klassekvotient (16,7) samtidig med en høj elev/lærerratio (12,4).

Årsagen til, at folkeskolerne har en lavere elev/lærerratio, er, at folkeskolerne bruger relativt flere lærerårsværk på ressourcensvage elever (for eksempel specialundervisnings elever) end de frie grundskoler. Med flere ressourcensvage elever vil den gennemsnitlige elev trække flere lærerressourcer i folkeskolen end i de frie grundskoler. Derved bliver elev/lærerratioen lavere på folkeskolerne end på de frie grundskoler.

Det større ressourceforbrug kan også være en medvirkende årsag til de højere klassekvotienter i folkeskolen sammenlignet med de frie grundskoler. Den lavere klassekvotient i de frie grundskoler kan også forklares med, at lærerne underviser en større andel af deres samlede arbejdstid, end det gør sig gældende for lærerne i folkeskolen.

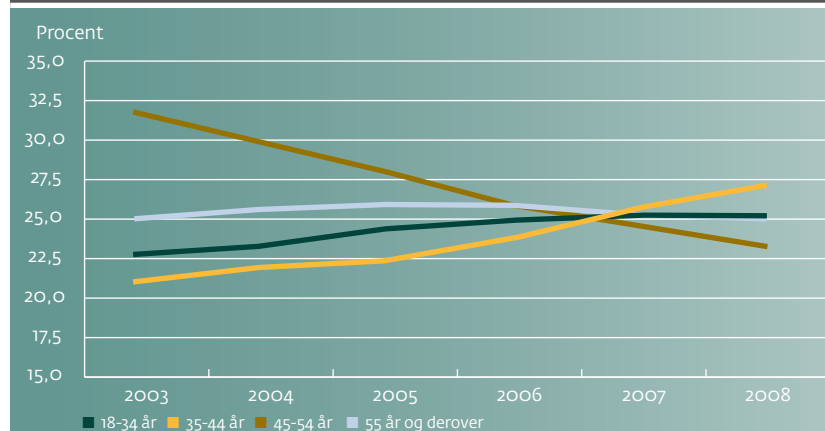
Tabel 5.6 Antal lærere i grundskolen

	2005	2006	2007	2008
	Antal			
Grundskolen i alt	62.089	62.671	61.552	61.992
Folkeskolen	50.933	51.418	50.218	50.341
Frie grundskoler	7.548	7.537	7.653	7.828
Efterskoler	3.608	3.716	3.681	3.823

Anm.: Der er medtaget både deltids- og fuldtidslærere.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse samt Efterskoleforeningen

Figur 5.12 Lærernes aldersfordeling

Anm.: Eksklusive efterskoler.

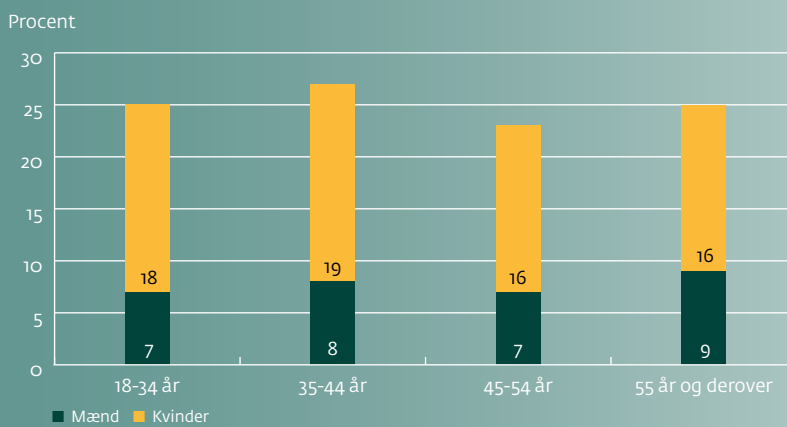
Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

I perioden 2003 til 2008 har der været en lille stigning i normalklassekvotienten i folkeskolen på 0,4 elev. De frie grundskoler har til gengæld oplevet et fald i normalklassekvotienten i samme periode på mere end en elev.

Figur 5.16 viser dels, at der er store variationer i klassestørrelsen, dels at klassestørrelsen i folkeskolen og de frie grundskoler især er forskellig i yderkategorierne med henholdsvis de mindste og de største klasser. I folkeskolen har kun en ud af 40 klasser en størrelse på højst 10 elever. I de frie grundskoler har hver sjette klasse denne størrelse. Omvendt findes de største klasser især i folkeskolerne.

Figur 5.13 Lærernes aldersfordeling opgjort på køn, 2008

Anm.: Eksklusive efterskoler.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Figur 5.14 Elev/lærerratioen i 2005 og 2008

Anm.: Elev/lærerratioen er beregnet ud fra lærernes samlede tidsforbrug fratrukket tid anvendt på specialklasseundervisning plus lederens undervisningstid. Dette tidsforbrug deles med et standardårsværk (1.924 timer). På elevsiden indgår alle elever eksklusive specialklasseelever. Der er set bort fra kommunale specialskoler og behandlingshjem.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

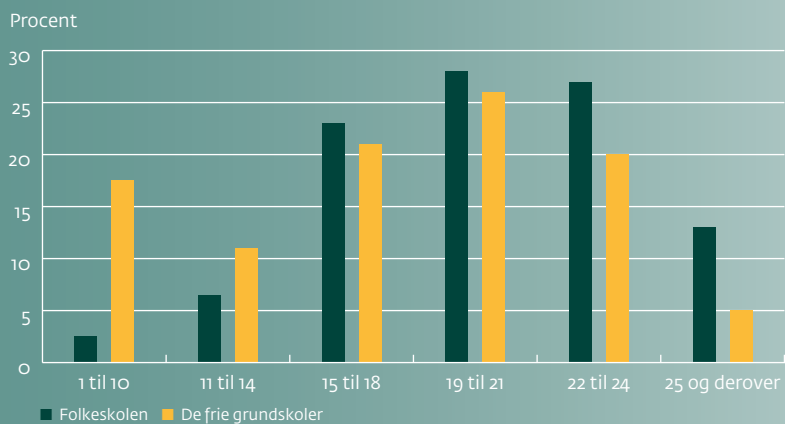
Figur 5.15 Normalklassekvotient for folkeskolen og de frie grundskoler

Anm.: Normalklassekvotienten er beregnet som antal elever delt med antallet af klasser (eksklusive specialklasser).

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Figur 5.16 Klassestørrelse i folkeskolen og de frie grundskoler, børnehaveklasse til 9. klasse, 2008

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

6

Ungdomsuddannelser

6.1 Antal skoler og elever

Ungdomsuddannelserne består af de studieforberevende gymnasiale uddannelser og af de erhvervsfaglige uddannelser, som er målrettet arbejdsmarkedet, men som også kan give adgang til fortsat uddannelse.

Samlet var der i efteråret 2009 149 almengymnasiale uddannelsesinstitutioner og 109 erhvervsskoler (tabel 6.1).

I 2008 var 241.000 elever i gang med en ungdomsuddannelse. Heraf var lidt under halvdelen (49 %) i gang med en gymnasial uddannelse og lidt over halvdelen (51 %) med en erhvervsfaglig uddannelse.

I 2008 var der sammenlagt godt 82.000 elever på de almengymnasiale uddannelser, som udgøres af stx og hf. Heraf læste langt de fleste (87 %) stx, mens 13 % læste hf.

De erhvervsgymnasiale uddannelser, som består af hhx og htx, tegnede sig i 2008 for næsten 35.000 elever. Størstedelen (70 %) læste hhx, mens knap hver tredje læste htx.

På de almengymnasiale uddannelser er der markant flere kvinder end mænd, mens der på de erhvervsgymnasiale og specielt de erhvervsfaglige uddannelser er en overvægt af mænd.

Siden 2005 er andelen af elever af anden etnisk herkomst end dansk på ungdomsuddannelserne steget med 14 %, og i 2008 havde næsten hver tiende elev på ungdomsuddannelserne anden etnisk herkomst end dansk. I alt var der 23.100 elever af anden etnisk herkomst end dansk, heraf 10.400 på de gymnasiale uddannelser, hvor de udgjorde 9 % af eleverne, og 12.700 på de erhvervsfaglige uddannelser, hvor de udgjorde 10 % af eleverne (tabel 6.3).

Blandt elever af anden etnisk herkomst end dansk er der en mere ligelig kønsfordeling på ungdomsuddannelserne end blandt de etnisk danske. På de gymnasiale uddannelser udgjorde kvinderne i 2008 53 % af eleverne af anden etnisk herkomst end dansk, mens de på de erhvervsfaglige uddannelser udgjorde 52 %.

På gymnasiet vælger kvinderne af anden etnisk herkomst end dansk

især det almene gymnasium, mens mændene i højere grad vælger det erhvervsgymnasiale. På de erhvervsfaglige uddannelser vælger mændene de tekniske uddannelser, mens kvinderne specielt vælger social- og sundhedsuddannelserne (fremgår ikke af tabellen).

Af de elever, der i 2008 gik på en gymnasial ungdomsuddannelse, gik de fleste på stx (61 %). Herefter fulgte hhx med 21 % af eleverne. Htx og den toårige hf havde hver 9 % af eleverne (figur 6.1).

I 2008 læste godt 123.000 elever en erhvervsfaglig uddannelse. Mest populære er uddannelserne inden for indgangene Merkantil, Bygge og anlæg samt Sundhed, omsorg og pædagogik (figur 6.2).

6.2 Alder ved skolestart

På stx og htx er eleverne henholdsvis 16,6 og 16,8 år i gennemsnit, når de begynder, mens de på hhx er 17 år. Ved studentereksamen er eleverne i gennemsnit 19,5 år på stx, 19,7 på htx og 20 år på hhx. På stx, hhx og htx er

Table 6.1 Antal uddannelsesinstitutioner med ungdomsuddannelse

	2000	2005	2006	2007	2008	2009
	Antal					
Gymnasier og hf-kurser	124	125	126	126	127	128
Private gymnasier og hf-kurser	16	17	17	17	17	17
Studenterkurser	5	4	4	4	4	4
Erhvervsskoler mv.	119	115	113	113	114	109

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

eleverne jævnaldrende, mens der er større spredning i de studerendes alder på den toårige hf, som også er rettet mod voksne. I gennemsnit er eleverne på hf 18,8 år, når de begynder, mens gennemsnitsalderen, når de fuldfører uddannelsen, er 20,6 år.

På de erhvervsfaglige uddannelser er eleverne i gennemsnit 21 år, når de begynder på grundforløb, mens de ved start på hovedforløb er knap 26 år. Det skyldes, at ikke alle kommer direkte fra et grundforløb. Eleverne er i gennemsnit 28 år, når de afslutter deres uddannelse. De fleste er under 25 år, når de afslutter deres erhvervsfaglige uddannelse, men på de erhvervsfaglige uddannelser er aldersspredningen meget stor.

Gennemsnitsalderen ved fuldførelse af uddannelsen er således over 30 år inden for indgangene Sundhed, omsorg og pædagogik, Bygnings- og brugerservice samt Transport og logistik. Omvendt er gennemsnitsalderen under 25 år inden for indgangene Bil, fly og andre transportmidler, Bygge og anlæg, Krop og stil samt Strøm, styring og it.

Table 6.2 Antal elever på ungdomsuddannelserne fordelt på køn

	2000	2005	2006	2007	2008
	Antal				
Ungdomsuddannelser i alt	217.114	226.248	233.092	236.293	240.993
Mænd	107.800	112.659	117.029	119.308	122.586
Kvinder	109.314	113.589	116.063	116.985	118.407
Gymnasiale uddannelser i alt	93.081	104.442	108.230	111.430	116.931
Mænd	40.514	45.869	47.882	49.551	52.319
Kvinder	52.567	58.573	60.348	61.879	64.612
Stx (inkl. studenterkursus)	53.061	61.961	65.454	68.058	71.748
Mænd	20.448	24.033	25.457	26.362	27.769
Kvinder	32.613	37.928	39.997	41.696	43.979
Hf	11.021	10.119	9.655	9.823	10.417
Mænd	3.707	3.678	3.524	3.536	3.817
Kvinder	7.314	6.441	6.131	6.287	6.600
Hhx	21.754	23.924	24.304	24.051	24.234
Mænd	10.329	11.290	11.819	12.155	12.577
Kvinder	11.425	12.634	12.485	11.896	11.657
Htx	7.245	8.438	8.817	9.498	10.532
Mænd	6.030	6.868	7.082	7.498	8.156
Kvinder	1.215	1.570	1.735	2.000	2.376
Erhvervsfaglige uddannelser i alt	124.033	121.806	124.862	124.863	124.062
Mænd	67.286	66.790	69.147	69.757	70.267
Kvinder	56.747	55.016	55.715	55.106	53.795

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

6.3 Fuldførelse, frafald og adfærd efter frafald

Fuldførelsesprocenter er andelen af elever, der har påbegyndt en uddannelse et bestemt år, og som ender med at fuldføre uddannelsen. Den faktiske fuldførelsesprocent for en årgang kan først opgøres et antal år efter uddannelsens normerede studietid. Fuldførelsesprocenterne i dette kapitel er derfor modelberegnet.

På de gymnasiale uddannelser forventes otte ud af ti at fuldføre uddannelsen. Det dækker imidlertid over stor variation. Stx har med 84 % den højeste fuldførelsesprocent. Herefter følger hhx med 79 %, htx med 75 % og hf med 72 % (tabel 6.4 og figur 6.3).

På de erhvervsfaglige uddannelser påbegyndes uddannelsen typisk med et grundforløb af 20-60 ugers varighed. Cirka to tredjedele af eleverne fuldfører det grundforløb, de starter på. Hvis ikke de allerede har en uddannelsesaftale (praktikplads), skal eleverne herefter have en uddannelsesaftale med en virksomhed, så de kan fortsætte på et hovedforløb og færdiggøre uddannel-

Tabel 6.3 Antal elever på ungdomsuddannelserne fordelt på etnisk herkomst

	2000	2005	2006	2007	2008
	Antal				
Ungdomsuddannelser i alt	216.756	225.606	232.299	235.449	239.700
Dansk herkomst	201.837	205.366	210.815	212.835	216.578
Anden etnisk herkomst end dansk	14.919	20.240	21.484	22.614	23.122
Gymnasiale uddannelser i alt	93.038	104.384	108.121	111.291	116.604
Dansk herkomst	87.237	96.043	99.200	101.718	106.231
Anden etnisk herkomst end dansk	5.801	8.341	8.921	9.573	10.373
Stx (inkl. studenterkursus)	53.032	61.928	65.397	67.967	71.512
Dansk herkomst	49.861	57.106	60.254	62.432	65.568
Anden etnisk herkomst end dansk	3.171	4.822	5.143	5.535	5.944
Hf	11.017	10.110	9.636	9.791	10.371
Dansk herkomst	10.245	9.119	8.597	8.698	9.096
Anden etnisk herkomst end dansk	772	991	1.039	1.093	1.275
Hhx	21.745	23.910	24.273	24.040	24.207
Dansk herkomst	20.266	21.989	22.206	21.883	21.969
Anden etnisk herkomst end dansk	1.479	1.921	2.067	2.157	2.238
Htx	7.244	8.436	8.815	9.493	10.514
Dansk herkomst	6.865	7.829	8.143	8.705	9.598
Anden etnisk herkomst end dansk	379	607	672	788	916
Erhvervsfaglige uddannelser i alt	123.718	121.222	124.178	124.158	123.096
Dansk herkomst	114.600	109.323	111.615	111.117	110.347
Anden etnisk herkomst end dansk	9.118	11.899	12.563	13.041	12.749

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

sen. Hvis det ikke lykkes eleverne at få en uddannelsesaftale, kan de på nogle af uddannelserne fortsætte i skolepraktik. Hovedforløbet tager cirka tre år, og 77 % gennemfører deres hovedforløb (se også afsnit 6.6).

Kun knap halvdelen (48 %) af dem, der påbegyndte en erhvervsfaglig uddannelse i 2008, forventes at fuldføre den. Det skyldes, at ikke alle får en uddannelsesaftale, at nogle elever skifter til

andre uddannelser undervejs, og atter andre falder fra.

I perioden 2000-2005 faldt antallet af udlærte med en erhvervsfaglig uddannelse fra næsten 39.000 til 30.000. Dette skyldes både et faldende antal elever på ungdomsårgangene, et større frafald, og at flere har valgt gymnasiet. Efter 2005 har antallet været stort set stabilt, dog med et lille fald i 2008 (tabel 6.5).

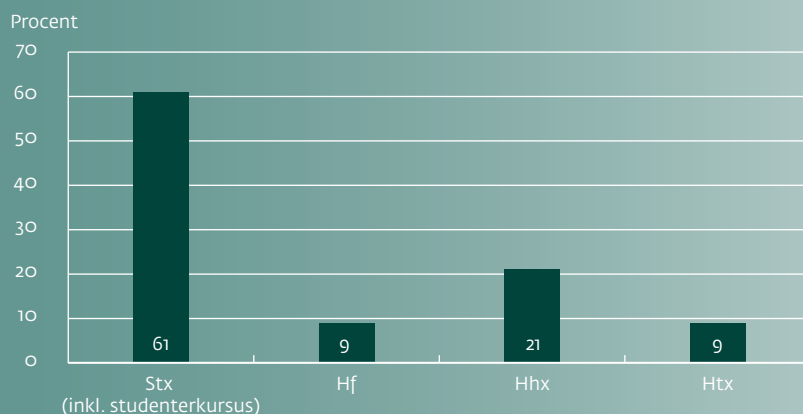
Som nævnt i afsnit 6.1 er sammensætningen af elevgrupperne på de gymnasiale og erhvervsfaglige uddannelser forskellig, hvilket må tages i betragtning ved sammenligning af fuldførelsesprocenterne.

Af eleverne af anden etnisk herkomst end dansk, der påbegynder en gymnasial uddannelse, forventes mellem 62 % (på hf) og 75 % (på stx) at fuldføre uddannelsen (tabel 6.6).

Af eleverne af anden etnisk herkomst end dansk, der påbegynder en erhvervsfaglig uddannelse, forventes kun 38 % at fuldføre uddannelsen.

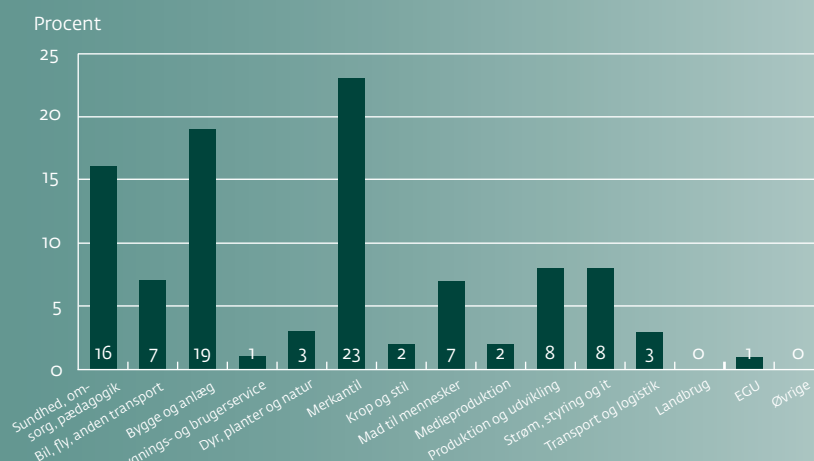
Sammenlignes fuldførelsesprocenterne for etnisk danske elever med fuldførelsesprocenterne for elever af anden etnisk herkomst end dansk på de gymnasiale uddannelser, har de etnisk danske generelt en højere fuldførelsesprocent (figur 6.4). På hf forventes 70 % af mændene af etnisk dansk herkomst at fuldføre gymnasiet, mod 58 % af mændene blandt eleverne af anden etnisk herkomst.

Figur 6.1 Elever på de gymnasiale ungdomsuddannelser fordelt på gymnasietyper, 2008

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Figur 6.2 Elever på de erhvervsfaglige ungdomsuddannelser fordelt på hovedforløbet, 2008

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Tabel 6.4 Fuldførelsesprocenter ¹

	2000	2005	2006	2007	2008
	%				
Almengymnasiale uddannelser	80	81	82	82	82
Hf	69	72	71	72	73
Stx (inkl. studenterkursus)	83	83	84	84	84
Erhvervsgymnasiale uddannelser	77	76	75	76	78
Hhx	80	77	77	78	80
Htx	70	72	72	74	75
Erhvervsfaglige uddannelser	59	53	52	50	48

Note 1: Tallene for 2000 er faktiske fuldførelsesprocenter, mens tallene for 2005-2008 angiver andelen af elever, der forventes at fuldføre uddannelsen. De forventede fuldførelsesprocenter er en kombination af faktiske tal og modelberegninger.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

På de erhvervsfaglige uddannelser ses samme mønster som på de gymnasiale uddannelser (figur 6.5). Generelt har elever af etnisk dansk herkomst en højere fuldførelsesprocent end elever af anden etnisk herkomst. Samtidig har kvinderne en generelt højere fuldførelsesprocent end mændene. Ud over at kvinderne generelt er bedre til at fuldføre, kan den store forskel også skyldes, at kvinderne primært vælger de væsentligt kortere social- og sundhedsuddannelser.

Hovedparten af de elever, som afbryder en treårig gymnasial uddannelse, fortsætter på en ny uddannelse inden for 27 måneder. Af de elever, der afbryder stx og hhx, er det størstedelen (60-61 %), der begynder på en ny uddannelse. Det samme gælder for 72 % af dem, der ikke fuldfører htx. På hf er det kun 42 % af de elever, der afbryder, som påbegynder en ny uddannelse. På de erhvervsfaglige uddannelser er den tilsvarende andel kun 31 % (figur 6.6).

Siden 2003 har tendensen til at fortsætte i uddannelse været lidt faldende på stx, hf og hhx. På htx var tendensen faldende frem til 2005, hvorefter der

Tabel 6.5 Antal elever der har fuldført henholdsvis afbrudt uddannelsen

	2000	2005	2006	2007	2008
	Antal				
Fuldførte					
Almengymnasiale uddannelser	20.853	20.753	22.324	22.609	23.319
Hf	3.965	3.815	4.279	3.847	3.942
Stx (inkl. studenterkursus)	16.888	16.938	18.045	18.762	19.377
Erhvervsgymnasiale uddannelser	8.734	8.457	8.837	9.381	9.295
Hhx	6.860	6.322	6.589	7.141	6.870
Htx	1.874	2.135	2.248	2.240	2.425
Erhvervsfaglige uddannelser	38.920	30.350	30.605	30.863	29.460
Afbrudte					
Almengymnasiale uddannelser	4.960	5.701	5.624	5.889	5.293
Hf	1.746	2.095	1.599	1.564	1.428
Stx (inkl. studenterkursus)	3.214	3.606	4.025	4.325	3.865
Erhvervsgymnasiale uddannelser	2.484	2.774	3.199	3.126	3.081
Hhx	1.700	1.884	2.172	2.104	2.072
Htx	784	890	1.027	1.022	1.009
Erhvervsfaglige uddannelser	22.431	26.777	28.043	28.293	31.881

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

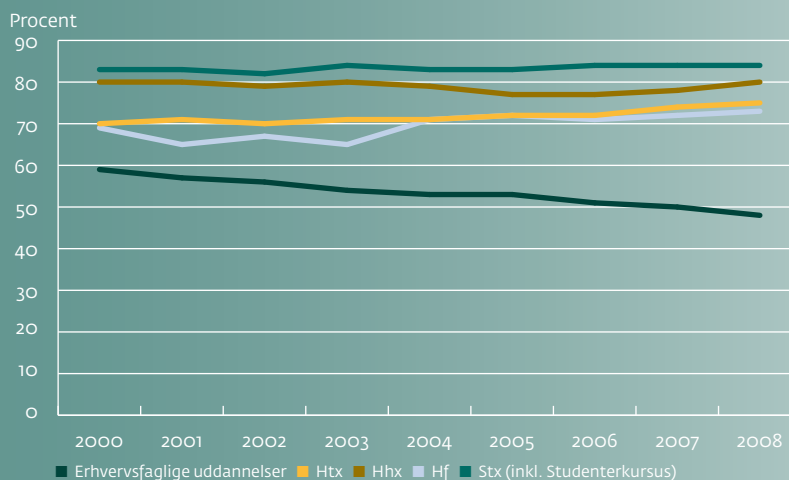
har været en stigning. På de erhvervsfaglige uddannelser har tendensen ligeledes været faldende siden 2003.

Omkring 40 % af dem, som afbryder en erhvervsgymnasial uddannelse, fortsætter på en erhvervsfaglig uddannelse inden for 27 måneder, mens 30 % af de afbrudte elever fra stx begynder på en anden gymnasial uddannelse, primært hf. 58 % af de afbrudte hf'ere påbegynder ikke en ny uddannelse (figur 6.7).

6.4 Elevernes uddannelsesvalg efter ungdomsuddannelsen

De gymnasiale uddannelser er studieforberedende, mens de erhvervsfaglige uddannelser er erhvervsrettede. Derfor er det naturligt, at hovedparten af de elever, der afslutter gymnasiet, fortsætter i uddannelse inden for 27 måneder. Det svarer til to år og en sommerferie. Mere end 75 % af studenterne fra stx, hhx og htx, og 61 % af dem, der afslutter hf, fortsætter i uddannelse, mens det samme gælder for blot 14 % af dem, der afslutter en erhvervsfaglig uddannelse (tabel 6.7 og 6.8).

Figur 6.3 Fuldførelsesprocenter¹ på ungdomsuddannelserne

Note 1: Andelen i 2000-2004 er faktiske fuldførelsesprocenter, mens andelen i 2005-2008 angiver andelen af elever, der forventes at fuldføre uddannelsen. De forventede fuldførelsesprocenter er en kombination af faktiske tal og modelberegninger.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

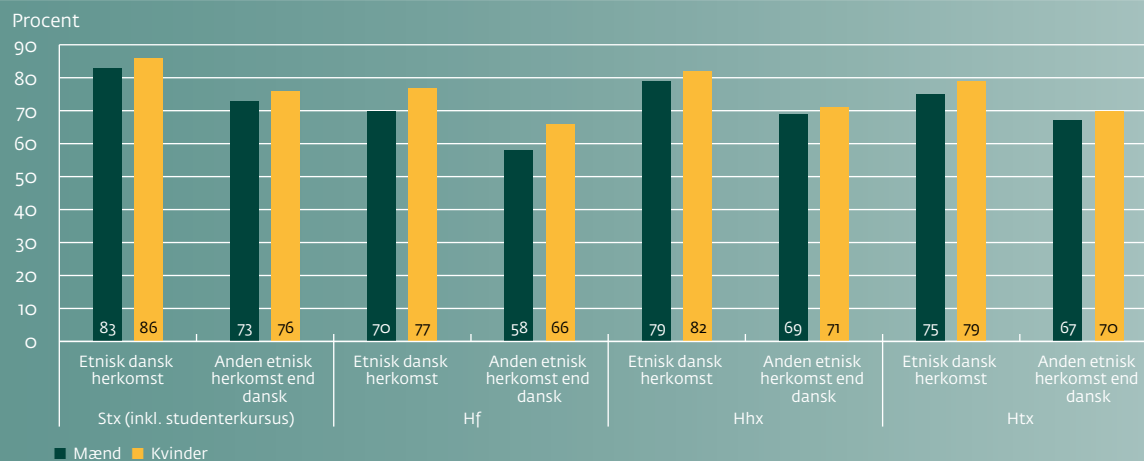
Tabel 6.6 Fuldførelsesprocenter¹ for elever af anden etnisk herkomst end dansk

	2000	2005	2006	2007	2008
	%				
Stx (inkl. studenterkursus)	70	71	75	74	75
Hf	48	66	64	64	62
Htx	67	69	68	69	70
Erhvervsfaglige uddannelser	68	66	67	67	68
– heraf grundforløb	41	41	41	38	38
– heraf hovedforløb	70	71	75	74	75

Note 1: Tallene for 2000 er faktiske fuldførelsesprocenter, mens tallene for 2005-2008 angiver andelen af elever, der forventes at fuldføre uddannelsen. De forventede fuldførelsesprocenter er en kombination af faktiske tal og modelberegninger.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

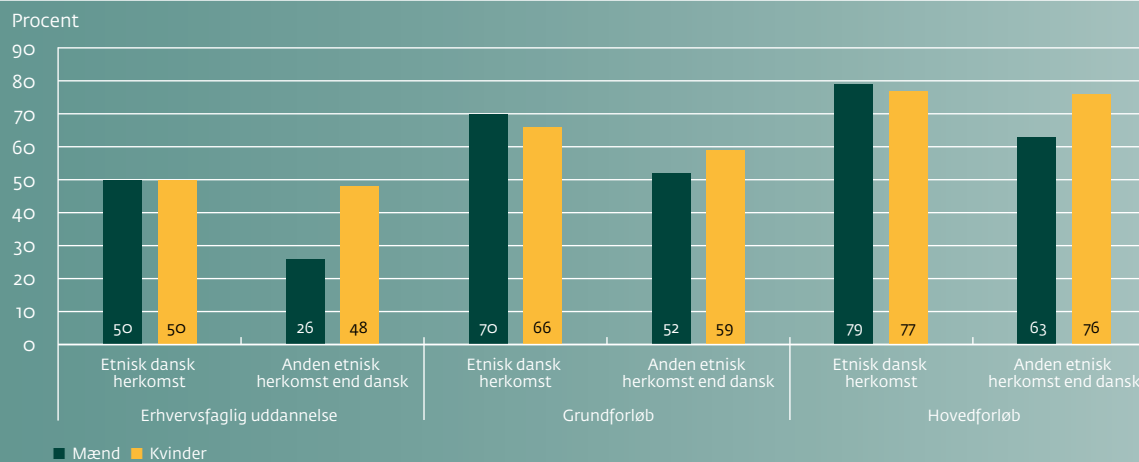
Figur 6.4 Forventede fuldførelsesprocenter ¹ for de gymnasiale uddannelser fordelt på etnicitet og køn, 2008

Note 1: Fuldførelsesprocenterne er modelberegnet.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Figur 6.5 Forventede fuldførelsesprocenter ¹ for de erhvervsfaglige uddannelser fordelt på etnicitet og køn, 2008

Note 1: Fuldførelsesprocenterne er modelberegnet.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Selv om de gymnasiale uddannelser er studieforberedende og dermed særligt rettet mod de videregående uddannelser, fortsætter 32 % af studenterne fra hhx på en erhvervsfaglig uddannelse. Det samme gælder for 12-13 % af studenterne fra hf og htx (tabel 6.7).

På stx er det særligt universitetsbacheloruddannelserne, der er populære. 45 % af stx- og 32 % af htx-studerne fra 2006 påbegyndte en universitetsuddannelse. 27 % af hf'erne fra 2006 påbegyndte en professionsbacheloruddannelse eller mellemlang videregående uddannelse.

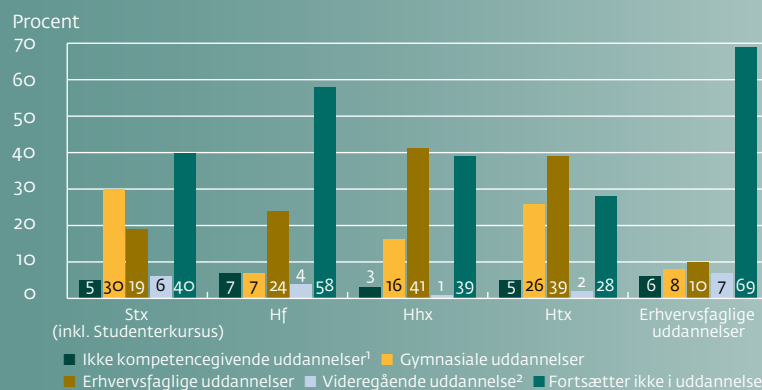
Langt de fleste (86 %) af dem, der har taget en erhvervsfaglig uddannelse, forlader uddannelsessystemet og bliver til rådighed for arbejdsmarkedet. Knap 14 % fortsætter inden for 27 måneder i uddannelse. Samlet påbegynder 7 % en ny erhvervsfaglig uddannelse, mens godt 4 % påbegynder en videregående uddannelse (tabel 6.8).

Figur 6.6 Adfærd efter afbrudt ungdomsuddannelse – andelen, som inden for 27 måneder har påbegyndt en ny uddannelse

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Figur 6.7 Adfærd efter afbrudt ungdomsuddannelse 2006 – andelen, som inden for 27 måneder har påbegyndt en ny uddannelse

Note 1: Ikke-kompetencegivende uddannelse omfatter primært produktionsskoler.

Note 2: De afbrudte elever, der påbegynder en videregående uddannelse, kan optages på dispensation eller have suppleret med hf-enkeltfag.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Tabel 6.7 Adfærd efter fuldført gymnasial uddannelse – andelen, som inden for 27 måneder har påbegyndt en ny uddannelse

	2002	2003	2004	2005	2006 ¹
	%				
Stx (inkl. studenterkursus)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Fortsætter i uddannelse	74,7	75,6	77,0	77,7	78,1
Ikke-kompetencegivende uddannelser	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0
Gymnasiale uddannelser	4,2	2,8	2,3	0,2	0,2
Erhvervsfaglige uddannelser	6,5	6,5	6,4	6,6	5,8
Korte videregående uddannelser	4,1	4,6	4,8	5,3	5,6
Professionsbacheloruddannelser og øvrige mellemlange videregående uddannelser	19,1	19,0	19,8	20,4	20,6
Universitetsbacheloruddannelser/kandidatuddannelser	40,6	42,6	43,6	45,2	45,8
Fortsætter ikke i uddannelse²	25,3	24,4	23,0	22,3	21,9
Hf	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Fortsætter i uddannelse	67,4	66,8	66,9	67,0	61,2
Ikke-kompetencegivende uddannelser	0,4	0,1	0,4	0,3	0,1
Gymnasiale uddannelser	7,0	3,3	2,6	0,7	0,5
Erhvervsfaglige uddannelser	13,9	15,0	15,2	14,4	13,7
Korte videregående uddannelser	5,1	6,3	5,5	6,1	7,0
Professionsbacheloruddannelser og øvrige mellemlange videregående uddannelser	29,1	29,0	30,0	31,2	27,7
Universitetsbacheloruddannelser/kandidatuddannelser	11,9	13,2	13,3	14,4	12,2
Fortsætter ikke i uddannelse²	32,6	33,2	33,1	33,0	38,8

Note 1: Foreløbige tal.

Note 2: Kategorien "Fortsætter ikke i uddannelse" indeholder også grundskolen.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

I figur 6.8 er det afbildet, hvilke uddannelser de elever, som har fuldført gymnasiet og de erhvervsfaglige uddannelser, har påbegyndt inden for 27 måneder.

Tabel 6.9 viser, hvor stor en andel der 15 måneder efter afsluttet gymnasial uddannelse er i gang med en ny uddannelse. Over halvdelen af studenterne er på ny i gang efter 15 måneder, svarende til et år og en sommerferie.

De unge på erhvervs gymnasiet er hurtigst til at komme i gang med ny uddannelse. Efter 15 måneder var over 60 % i 2007 i gang med en ny uddannelse.

Når det gælder udviklingen over tid er det specielt de, som starter på de videregående uddannelser, som kommer hurtigere i gang. I 2007 var 50 % af stx'erne i gang på en videregående uddannelse efter 15 måneder mod knap 40 % i 2000.

Tabel 6.7...

	2002	2003	2004	2005	2006 ¹
	%				
Hhx	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Fortsætter i uddannelse	73,3	73,7	74,7	76,2	74,5
Ikke-kompetencegivende uddannelser	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0
Gymnasiale uddannelser	0,2	0,3	0,1	0,1	0,2
Erhvervsfaglige uddannelser	35,0	34,1	33,1	33,4	32,2
Korte videregående uddannelser	10,4	10,8	12,2	12,8	13,2
Professionsbacheloruddannelser og øvrige mellemlange videregående uddannelser	8,9	9,4	10,3	9,9	9,4
Universitetsbacheloruddannelser/kandidatuddannelser	18,7	18,9	18,9	19,8	19,5
Fortsætter ikke i uddannelse²	26,7	26,3	25,3	23,8	25,5
Htx	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Fortsætter i uddannelse	78,4	79,1	81,5	80,4	81,0
Ikke-kompetencegivende uddannelser	0,5	1,2	1,2	1,1	0,9
Gymnasiale uddannelser	3,6	2,1	2,6	0,1	0,3
Erhvervsfaglige uddannelser	13,3	14,2	14,8	13,9	12,7
Korte videregående uddannelser	11,7	10,9	9,7	9,6	10,6
Professionsbacheloruddannelser og øvrige mellemlange videregående uddannelser	23,9	24,5	25,0	24,3	23,6
Universitetsbacheloruddannelser/kandidatuddannelser	25,3	26,2	28,2	31,3	32,8
Fortsætter ikke i uddannelse²	21,6	20,9	18,5	19,6	19,0

6.5 Fagvalg i gymnasiet

De gymnasiale uddannelser har i de seneste år været gennem en større reform, som har haft indflydelse på opbygning og indhold af uddannelserne. De tre gymnasiale uddannelser: studentereksamen (stx), højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) har fået en fælles struktur med et indledende grundforløb på et halvt år og efterfølgende studieretningsforløb på to og et halvt år.

Hver uddannelse indeholder studieretningsfag, obligatoriske fag og valgfag. Fagene i gymnasiet kan tages på henholdsvis A-, B- eller C-niveau, hvor A er det højeste.

Den første årgang på den nye reform påbegyndte uddannelsen i 2005 og blev færdige i 2008.

Reformen har øget andelen af elever med naturvidenskabelige fag blandt de nye studenter. Desuden har de nye studenter færre fremmedsprog, men de sprog, de har, bliver afsluttet på et højere niveau.

Tabel 6.8 Adfærd efter fuldført erhvervsfaglig uddannelse – andelen, som inden for 27 måneder har påbegyndt en ny uddannelse

	2002	2003	2004	2005	2006 ¹
	%				
Erhvervsfaglige uddannelser	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Fortsætter i uddannelse	11,3	11,5	12,5	12,5	13,9
Ikke-kompetencegivende uddannelser	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1
Gymnasiale uddannelser	0,5	0,5	0,6	0,5	0,5
Erhvervsfaglige uddannelser	4,5	4,6	5,8	6,1	7,4
Korte videregående uddannelser	2,4	2,5	2,1	2,1	2,3
Professionsbacheloruddannelser og øvrige mellemlange videregående uddannelser	3,7	3,7	3,7	3,6	3,6
Universitetsbacheloruddannelser/kandidatuddannelser	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Fortsætter ikke i uddannelse	88,7	88,5	87,5	87,5	86,1

Note 1: Foreløbige tal.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

På stx lå andelen af studenter med tre fremmedsprog på omkring 40 % før reformen. I 2008, den første årgang efter reformen, var andelen på 4 % (figur 6.9).

Andelen af studenter på hhx, som før reformen havde mindst tre fremmedsprog, lå i 2007 på 21 %. I 2008 efter reformen var andelen 5 %.

Da htx er en teknisk gymnasial uddannelse, er der hverken før eller efter reformen studenter fra denne uddannelse, som har tre fremmedsprog.

Et vigtigt mål med reformen var at øge andelen af studenter, som kan opfylde de faglige krav til optagelse på

en uddannelse inden for naturvidenskab, teknik og sundhed. Det kræver, at eleverne har haft matematik på A-niveau samt fysik og kemi på mindst B-niveau. Det er kun studenterne fra stx og htx, som har mulighed for at kunne opfylde disse krav.

I 2007 var andelen af studenter med matematik på A-niveau og fysik og kemi på mindst B-niveau 13 % for stx, mens den tilsvarende andel i 2008 efter reformen var 21 % (figur 6.10).

På htx havde knap halvdelen af studenterne matematik på A-niveau samt fysik og kemi på mindst B-niveau i 2007. I 2008 efter reformen havde 77 %

af htx-studerne de pågældende fag og niveauer.

6.6 Uddannelsesaftaler

Erhvervsuddannelserne (EUD) er vekseluddannelser, hvor dele af undervisningen finder sted på skole, mens andre dele foregår i praktik. Eleverne skal derfor søge og indgå en uddannelsesaftale (praktikplads) med en virksomhed. Elever, for hvem det ikke lykkes selv at indgå en uddannelsesaftale, har mulighed for at komme i skolepraktik.

Antallet af indgåede uddannelsesaftaler har varieret meget i perioden 2005-2009 (tabel 6.10). Fra 2005 til 2007 steg antallet af indgåede uddannelsesaftaler således med 17 %, men faldt igen med 9 % fra 2007 til 2008, hovedsageligt i den sidste halvdel af 2008. Faldet er fortsat med yderligere 15 % i første halvdel af 2009. Den store variation i antallet af indgåede uddannelsesaftaler har haft betydning for antallet af igangværende uddannelsesaftaler, praktikpladssøgende og elever i skolepraktik.

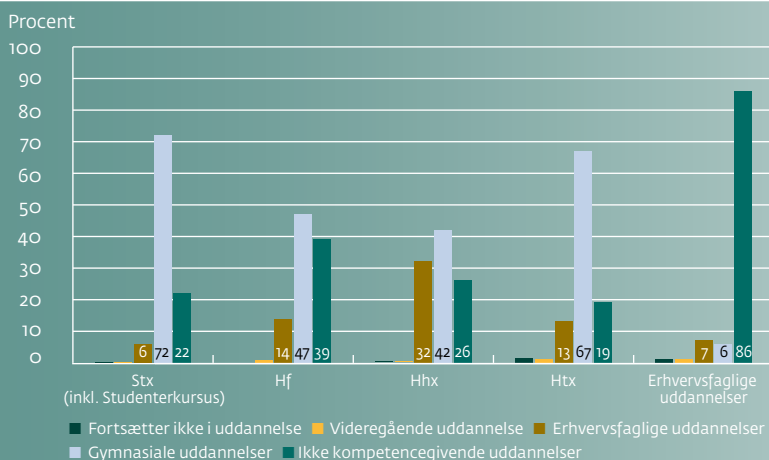
Table 6.9 Adfærd efter afsluttet studentereksamen – andelen, som inden for 15 måneder har påbegyndt videre uddannelse

	2002	2003	2004	2005	2006	2007 ¹
	%					
Stx (inkl. studenterkursus) i alt	49,9	51,9	52,6	52,3	55,6	53,6
Heraf erhvervsfaglige uddannelser	3,9	3,9	4,3	4,7	4,5	3,3
Heraf videregående uddannelser	39,9	41,1	43,5	47,4	50,8	50,0
Hf i alt	51,0	49,6	49,9	49,0	48,4	46,2
Heraf erhvervsfaglige uddannelser	9,6	9,8	10,8	11,2	10,3	9,4
Heraf videregående uddannelser	32,3	32,1	34,7	36,4	37,4	35,6
Hhx i alt	60,2	60,1	60,6	62,9	62,6	61,4
Heraf erhvervsfaglige uddannelser	29,1	28,8	27,8	28,8	28,6	25,4
Heraf videregående uddannelser	30,8	30,8	32,4	33,9	33,7	35,7
Htx i alt	63,6	63,0	68,3	66,9	68,5	65,7
Heraf erhvervsfaglige uddannelser	9,3	8,7	11,4	10,4	10,5	8,1
Heraf videregående uddannelser	48,9	48,2	51,3	54,9	56,3	56,4

Note 1: Foreløbige tal.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Figur 6.8 Adfærd efter fuldført ungdomsuddannelse 2006 – andelen, som inden for 27 måneder har påbegyndt en ny uddannelse

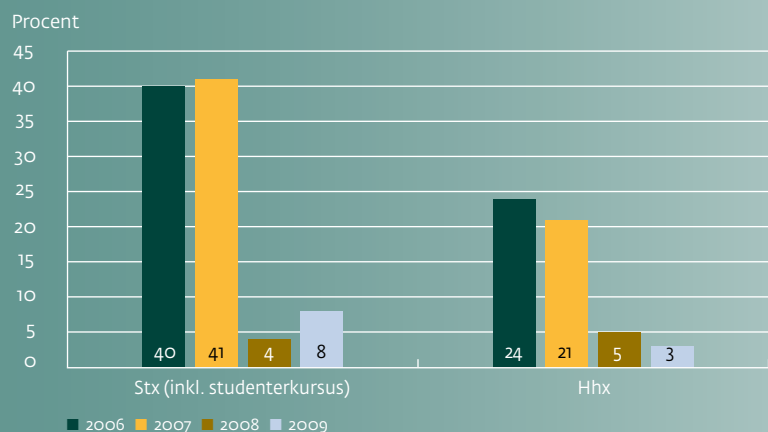
Note 1: Kategorien "Fortsætter ikke i uddannelse" indeholder også dem, der fortsætter i grundskolen.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Indgåede aftaler henviser til det antal elever, der i de seneste 12 måneder har indgået en uddannelsesaftale. Igangværende aftaler henviser til det antal elever, der i slutningen af måneden er i praktik med en aftale. Elever i skolepraktik henviser til antal elever, der ultimo december (i 2009 ultimo juni) er i skolepraktik. Praktikpladssøgende elever i alt er elever uden igangværende eller fremtidig aftale, men som har kvalificeret sig til det ønskede hovedforløb og har et bekræftet søgeønske. Elever i skolepraktik har ikke en aftale og tælles derfor med som praktikpladssøgende.

Fra 2005 til 2007 steg antallet af igangværende uddannelsesaftaler med

Figur 6.9 Andel studenter i 2006-2008 og forventet andel studenter i 2009, som har mindst tre fremmedsprog på henholdsvis stx og hhx

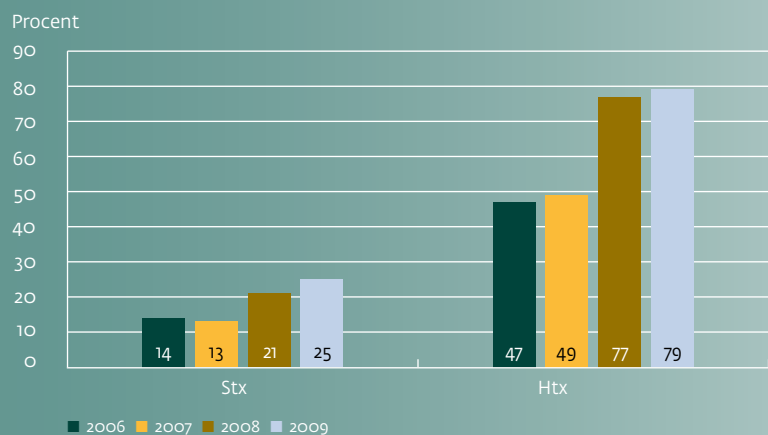
Anm.: Fremmedsprog defineres her som engelsk, fransk, tysk, italiensk, spansk, russisk, græsk, kinesisk og japansk.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

16 %, men faldt herefter med 1 % frem til slutningen af 2008. Faldet i antallet af uddannelsesaftaler er fortsat i første halvdel af 2009.

Antallet af praktikpladssøgende faldt fra næsten 6.600 i slutningen af 2005 til 3.200 i 2007, hvorefter antallet igen er steget. En del af faldet fra 2005 til 2007 kan tilskrives ændrede krav til elevernes søgestatus, men også bedre muligheder for at opnå en uddannelsesaftale har haft en væsentlig betydning.

Figur 6.10 Andel studenter i 2006-2008 og forventet andel studenter i 2009, som har matematik på A-niveau og fysik og kemi på mindst B-niveau på henholdsvis stx og htx

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Der var et markant fald i antallet af elever i skolepraktik fra næsten 4.300 i slutningen af 2005 til knap 1.600 i slutningen af 2008. Faldet skyldtes både forbedrede muligheder for at opnå uddannelsesaftaler, og at der blev indført adgangs begrænsning til skolepraktikken på otte af uddannelserne. De otte uddannelser var: Data og kommunikation, Kontor med speciale, Teknisk designer, Mekaniker, Elektronik og svagstrøm, Elektriker, Træfagenes byggeuddannelse samt Snedkeruddannelsen. Begrænsningerne i adgangen til skolepraktik skyldtes for nogle af uddannelsernes vedkommende, at

Tabel 6.10 Praktikpladssøgende og uddannelsesaftaler

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	Antal						
Igangværende aftaler	55.038	54.200	57.070	62.362	66.360	66.002	62.587
Indgåede aftaler	26.170	28.493	31.445	36.046	36.894	33.637	28.735 ¹
Praktikpladssøgende	11.370	10.655	6.586	4.707	3.206	3.897	6.379
Elever i skolepraktik	7.562	6.936	4.315	2.540	1.622	1.583	2.391

Anm.: Opgørelsestidspunkt i 2003-2008 er ultimo december, i 2009 ultimo juni.

Note 1: Antal aftaler indgået i perioden 1.7.2008-30.6.2009.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

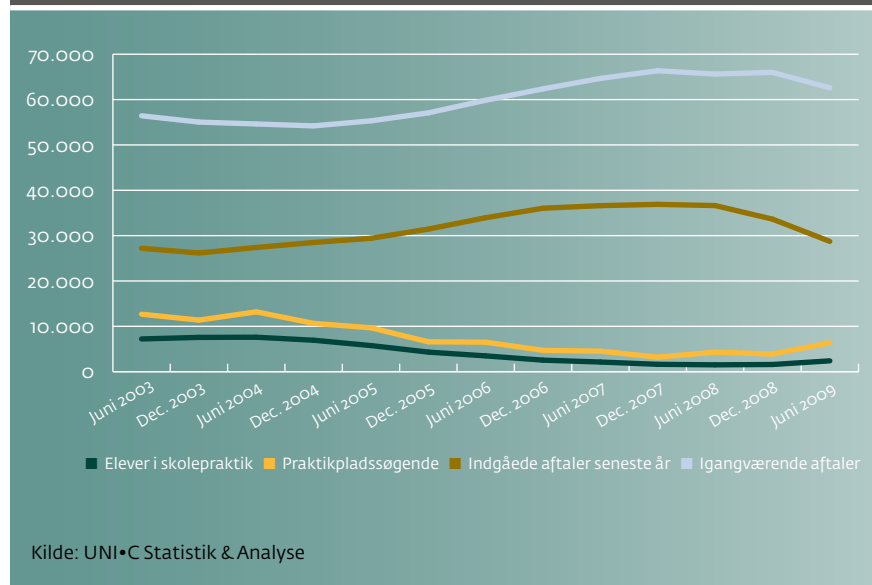
skolepraktikken blev brugt uhensigtsmæssigt, for andres vedkommende en lav beskæftigelsesfrekvens for udlærte i skolepraktik.

Fra 2008 til 2009 har det lavere antal indgåede uddannelsesaftaler igen medført en stigning i antallet af skolepraktikelever fra knap 1.600 til 2.400. En sværere adgang til praktikpladser har ført til lempelser i adgangsbe- grænsningen til skolepraktik for de store uddannelser Kontoruddannelse med specialer, Træfagenes byggeud- dannelselse og Mekanikeruddannelsen i 2009.

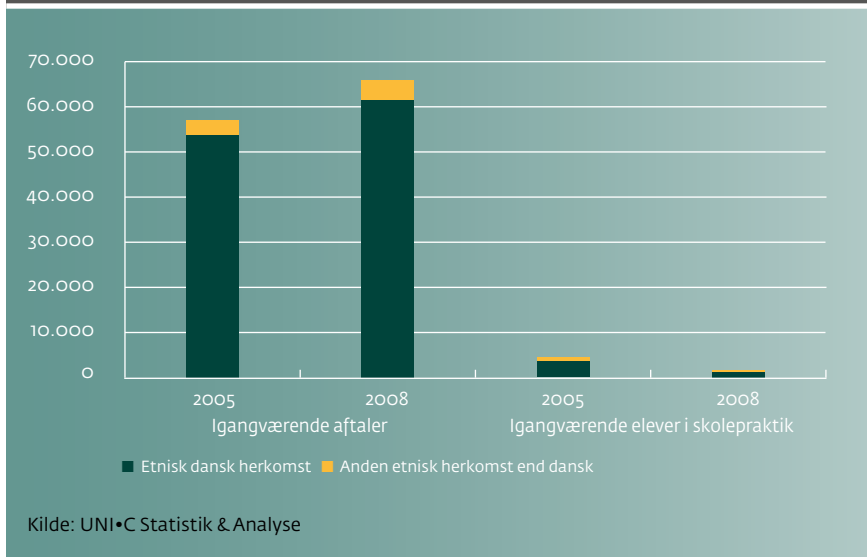
I figur 6.11 er udviklingen i antal praktikpladssøgende og uddannelsesaftaler opgjort i juni og december for perioden 2003 til 2009.

I figur 6.12 er igangværende aftaler og elever i skolepraktik opdelt efter etnicitet. I 2008 var et væsentligt større antal etniske danskere såvel som elever af anden etnisk herkomst end dansk i gang med en aftale sammenlignet med 2005. Specielt elever af anden etnisk herkomst end dansk har haft glæde af det stigende antal aftaler i den

Figur 6.11 Praktikpladssøgende og uddannelsesaftaler ultimo juni og december

Figur 6.12 Igangværende uddannelsesaftaler og elever i skolepraktik ultimo juni fordelt på etnicitet, 2005 og 2008

mellemliggende periode. Andelen af etniske danskere med aftaler er steget med 14 %, mens andelen af elever af anden etnisk herkomst end dansk med aftaler er steget med 36 %.

Færre elever var i gang med skolepraktik i 2008 sammenlignet med 2005. Elever af etnisk dansk herkomst i skolepraktik er faldet med 65 %, mens elever af anden etnisk herkomst end dansk er faldet med 57 %.

Elever af anden etnisk herkomst end dansk udgjorde i 2008 en større andel af både elever med en igangværende uddannelsesaftale og elever i skolepraktik end i 2005, hvilket blandt andet afspejler den demografiske udvikling. Elever af anden etnisk herkomst end dansk havde 7 % af de

igangværende aftaler i 2008 mod 5 % i 2005. 26 % af alle elever i skolepraktik var af anden etnisk herkomst end dansk mod 22 % i 2005.

6.7 Uddannelse for unge med særlige behov, unge på erhvervsgrunduddannelsen og unge på produktionsskoler

Uddannelse for unge med særlige behov

Siden 1. august 2007 har unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov, det vil sige unge, som ikke kan gennemføre en almindelig ungdomsuddannelse, et retskrav på et treårigt uddannelsesforløb på en ungdomsuddannelse. Unge med særlige behov skal i forbindelse med

undervisningspligtens ophør gives tilbud om et sådant uddannelsesforløb.

Uddannelsen foregår typisk på kommunale uddannelsesinstitutioner, som modtager omkring 70 % af eleverne, mens resten fordeler sig på frie kostskoler, produktionsskoler, erhvervsskoler, daghøjskoler, værksteder og andre institutioner.

I februar 2009 var næsten 2.000 unge i gang med en uddannelse for unge med særlige behov. Fire ud af fem på uddannelsen var mellem 18 og 24 år, mens en ud af fem var yngre end 18 år.

To tredjedele af eleverne var henvist til uddannelsen på grund af generelle indlæringsvanskeligheder (tabel 6.11).

Uddannelsen for unge med særlige behov er ikke SU-berettiget. I foråret 2009 var knap 30 % af eleverne på førtidspension, mens godt 20 % var på offentlig forsørgelse i forbindelse med forrevalidering.

Tabel 6.11 Henvisningsårsager for elever på uddannelse for unge med særlige behov, februar 2009

	2009
	%
Generelle indlæringsvanskeligheder	65,1
Udviklingsforstyrrelser	19,1
Sociale og miljøbetingede vanskeligheder	2,0
Bevægelsesvanskeligheder	1,8
Psykiske vanskeligheder	0,9
Hørevanskeligheder	0,2
Synsvanskeligheder	0,1
Læse- og skrivevanskeligheder	0,1
Kombination af forskellige henvisningsårsager	9,0
Andet	1,7
I alt	100,0
Antal elever i alt	1.965

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Erhvervsgrunduddannelsen (egu)

For unge under 30 år, som ikke umiddelbart kan gennemføre en almindelig kompetencegivende ungdomsuddannelse, findes erhvervsgrunduddannelsen (egu), som er et individuelt tilrettelagt uddannelses tilbud. Uddannelsen varer normalt to år. Den består af perioder på skole og perioder i praktik. Uddannelseselementerne i en egu består normalt af undervisningsdele fra andre uddannelser, for eksempel erhvervsuddannelser, arbejdsmarkedsuddannelser, produktionsskoler, højskoler, heltidsuddannelser på ungdomsskoler, voksenuddannelsescentre mv.

Fra 2007 til 2008 har der været en mærkbar stigning i antallet af nye elever på egu. Tilgangen til egu var i 2008 omkring 950 elever, hvilket kan sammenlignes med 790 i 2007 og 770 i 2006.

I 2008 kom 38 % af de nye elever fra produktionsskoler, mens 28 % blev henvist fra Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU-center). 8 % kom direkte fra grundskolen og 5 % fra en afbrudt

erhvervsuddannelse. 6 % af de nye elever var kontanthjælpsmodtagere. Langt over halvdelen af de nye elever på egu var ved starten af uddannelsen 18 år eller derunder.

Produktionsskoler

Produktionsskolerne tilbyder undervisning til unge under 25 år, som ikke har gennemført en kompetencegivende ungdomsuddannelse, og som ikke umiddelbart har forudsætninger for at påbegynde en sådan, eller som har afbrudt en ungdomsuddannelse. Undervisningen, som består af både skole og praktik, er bygget op omkring aktiviteter i forskellige værksteder med henblik på produktion og afsætning. Derudover tilbyder skolerne undervisning i almene fag. Undervisningen er tilrettelagt som heltidsundervisning,

men der er ingen eksamen og ingen prøver.

Antallet af produktionsskoler er faldet støt fra 2005 til 2008. Også antallet af elever, der har afsluttet et produktionsskoleophold, er faldet mærkbart (27 %) fra 2005 til 2007. Fra 2007 til 2008 har der imidlertid været en stigning på 8 % (tabel 6.12).

Hovedparten (56 %) af eleverne, der afsluttede et produktionsskoleophold i 2008, er enten fortsat på en kompetencegivende uddannelse (36 %) eller har fundet ordinær beskæftigelse på arbejdsmarkedet (20 %). Yderligere 2 % er i beskæftigelse med tilskud/aktivering, mens 18 % er ledige (tabel 6.13).

Tabel 6.12 Antal produktionsskoler og antal elever, der har afsluttet et produktionsskole-ophold 2005-2008

	2005	2006	2007	2008
Antal produktionsskoler ¹	99	96	84	78
Antal elever med afsluttet produktionsskoleophold ²	12.182	10.441	8.851	9.520

Note 1: Antallet af produktionsskoler er opgjort ved kalenderårets udgang.

Note 2: Opgørelsesperioden er kalenderåret. En del af produktionsskoleeleverne kan tælle flere gange i opgørelsen, da de kan have haft mere end et produktionsskoleophold inden for samme kalenderår. Der indgår kun elever, som i det pågældende år har afsluttet et produktionsskoleforløb. Der indgår ikke elever på produktionsskoletilrettelagt egu-undervisning (ps-egu).

Kilde: Produktionsskolernes indberetning til UNI•C Statistik & Analyse

6.8 International mobilitet

Elever på de erhvervsfaglige ungdomsuddannelser kan med støtte fra enten den danske ordning om Praktik I Udlandet (PIU), EU's Life Long Learning Programme (Leonardo da Vinci, Comenius), DK-USA-programmet og det nordiske Nordplus-program gennemføre en del af deres uddannelse på skole eller i virksomhedspraktik i udlandet. Udvekslingsopholdene varer typisk mellem en og ni måneder og er meritgivende. Det vil sige, at udlandsopholdene godskrives i den danske erhvervsuddannelse.

Antallet af danske elever på de erhvervsfaglige ungdomsuddannelser, der gennemførte et praktikophold i udlandet, har i de seneste år ligget mellem 1.700 og 1.800 (tabel 6.14). Hovedparten af eleverne kommer fra uddannelserne inden for handel- og kontor, hotel- og restaurantbranchen og servicefagene samt fra social- og sundhedsuddannelserne.

Det er især Norge, Storbritannien, Tyskland og Sverige, som tiltrækker eleverne på de erhvervsfaglige ungdomsuddannelser.

Tabel 6.13 Adfærd blandt elever efter afsluttet produktionsskoleophold 2008

	2008
	%
Ordinær uddannelse	31,1
Anden uddannelse	4,9
Ordinær beskæftigelse	20,2
Beskæftigelse med tilskud/aktivering	2,2
Folkeoplysning mv.	1,6
Ledighed	17,7
Frafald/andet	22,3
I alt	100,0
Antal elever i alt	9.520

Anm.: Opgørelsesperioden er kalenderåret.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Tabel 6.14 Elever på erhvervsfaglige uddannelser, der har gennemført et uddannelsesophold i udlandet

	2003	2004	2005	2006	2007
	Antal				
Elever på udlandsophold	1.220	1.585	1.844	1.695	1.851
	%				
Andel af alle elever på erhvervsfaglige uddannelser	1,0	1,1	1,4	1,3	1,5

Anm.: Mobilitetstallene er indsamlet fra programmerne PIU, Leonardo, Copernicus, DK-USA og Nordplus. Bestandstal for eleverne er hentet fra UVMS dynamiske databaser, UVMS Databank og UNI•C.

Kilde: CIRIUS og UNI•C Statistik & Analyse

7

Videregående uddannelser

7.1 Antal institutioner og studerende

I efteråret 2009 var der 103 institutioner, der udbød videregående uddannelser. Institutionerne er meget forskellige i størrelsen – fra store universiteter med mange tusinde studerende til små institutioner med få studerende (tabel 7.1).

I 2007 blev flere universiteter slået sammen og fusioneret med sektorforskningsinstitutioner, så der herefter er i alt otte universiteter. Og i 2008 blev hovedparten af de mellemlange videregående uddannelser samlet på otte professionshøjskoler og to ingeniørhøjskoler, mens hovedparten af de korte videregående uddannelser blev samlet på ti erhvervsakademier.

Næsten 200.000 studerende læste i 2008 på en videregående uddannelse. Heraf studerede 58 % på en universitetsuddannelse, 31 % på en professionsbacheloruddannelse og 10 % på en kort videregående uddannelse (tabel 7.2).

I perioden 2005-2008 er antallet af studerende på universitetsbachelorud-

Tabel 7.1 Antal uddannelsesinstitutioner med videregående uddannelse

	2009
Uddannelsesinstitutioner i alt	103
Erhvervsakademier	10 ¹
Professionshøjskoler og ingeniørhøjskoler mv. ²	12
Maritime uddannelsesinstitutioner	14
Institutioner inden for politi, forsvar mv.	19
Kunstneriske og kulturelle uddannelsesinstitutioner	32
Øvrige institutioner med mellemlange videregående uddannelser	8
Universiteter	8

Note 1: Inkluderer Nordjyllands Erhvervsakademi, som den 1.1.2009 er fusioneret med Professionshøjskolen University College Nordjylland.

Note 2: Omfatter udover professions- og ingeniørhøjskoler også Den fri Lærerskole samt Danmarks Medie- og Journalisthøjskole.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

nelserne steget med 14 %. Professionsbacheloruddannelserne har derimod oplevet et fald på 6 %, mens de korte videregående uddannelser i samme periode har fået 11 % flere studerende.

Stigningen på universitetsbacheloruddannelserne skal ses på baggrund af den strukturændring, der siden 1993

har fundet sted på universitetsområdet, hvor de lange universitetsuddannelser til kandidatgraden er blevet trindelt i en treårig bacheloruddannelse og en toårig kandidatuddannelse. Det betyder, at de tidligere udelte kandidatuddannelser er erstattet med to kortere forløb, hvor de studerende først skal have fuldført

en universitetsbacheloruddannelse for at blive optaget på en kandidatuddannelse.

7.2 Alder ved studiestart

Generelt er de studerende blevet yngre ved studiestart. Og siden 2005 har gennemsnitsalderen ved tilgang til en videregående uddannelse været faldende (tabel 7.3).

På trods af at størstedelen af de studerende på de korte og mellemlange uddannelser er i starten af 20'erne ved studiestart, er der en relativt stor andel af de studerende, der er betydeligt ældre ved studiestart (figur 7.1).

7.3 Fuldførelse, frafald og adfærd efter frafald

Fuldførelsesprocenten er andelen af studerende, der har påbegyndt en uddannelse, og som fuldfører den. Den faktiske fuldførelsesprocent for en årgang kan først måles, når alle studerende, som begyndte på uddannelsen det pågældende år, enten har fuldført

Tabel 7.2 Antal studerende fordelt på videregående uddannelser

	2000	2005	2006	2007	2008
	Antal				
Videregående uddannelser ialt	189.661	196.473	198.320	199.528	199.465
Korte videregående uddannelser	19.606	17.033	17.441	17.661	18.950
Mellemlange videregående uddannelser	114.088	123.483	126.429	128.324	127.186
Professionsbacheloruddannelser	65.229	66.789	65.946	64.576	62.460
Øvrige mellemlange videregående uddannelser	1.862	1.693	1.640	1.694	2.138
Universitetsbacheloruddannelser	46.997	55.001	58.843	62.054	62.588
Lange videregående uddannelser	55.967	55.957	54.450	53.543	53.329
Udelte kandidatuddannelser	23.562	11.776	8.790	6.287	4.026
Delte kandidatuddannelser	32.405	44.181	45.660	47.256	49.303

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Tabel 7.3 De studerendes gennemsnitsalder ved studiestart

	2000	2005	2006	2007	2008
	År				
Korte videregående uddannelser	26,4	26,1	26,1	25,8	25,7
Professionsbacheloruddannelser	27,8	27,9	27,7	27,4	27,3
Universitetsbacheloruddannelser	25,5	25,3	25,2	25,0	24,9

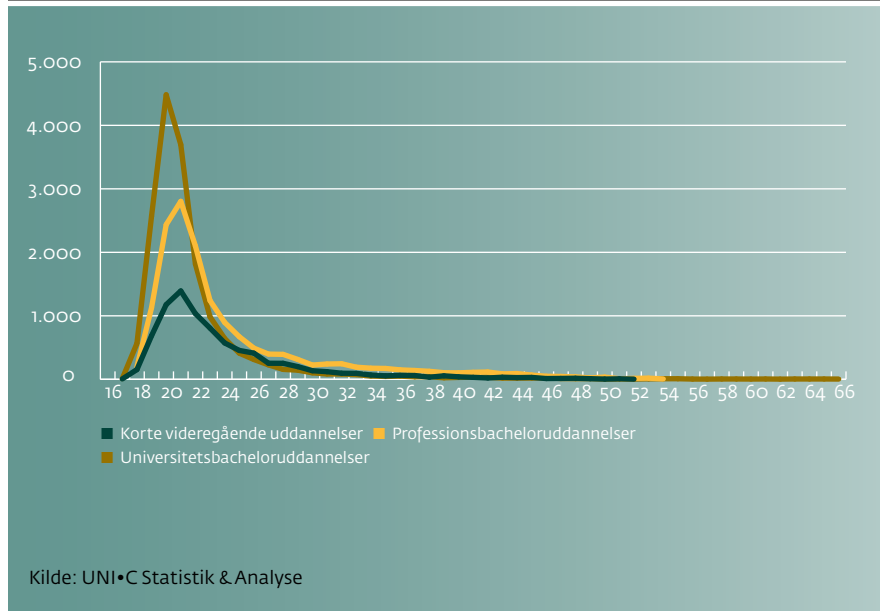
Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

eller afbrudt uddannelsen. Fuldførelsesprocenterne i nærværende statistik er derfor modelberegnet for de senere år. Det skal bemærkes, at jo senere år fuldførelsesprocenterne gælder, jo mere usikre er tallene, fordi en større

andel af de studerende fortsat er i gang med uddannelsen.

På de korte videregående uddannelser forventes 72 % af dem, der påbegyndte i 2008, at fuldføre uddannelsen. På professionsbacheloruddannelserne er

Figur 7.1 Antal studerende fordelt på alder ved studiestart, 2008

andelen 73 %, på universitetsbacheloruddannelserne 74 % og på kandidatuddannelserne 84 % (tabel 7.4).

Af de studerende, der afbrød en kort videregående uddannelse i 2005, påbegyndte 37 % en ny uddannelse inden for 27 måneder (tabel 7.6). Det er særligt de erhvervsfaglige og mellemlange videregående uddannelser, afbryderne skifter til (figur 7.2).

Næsten fire ud af ti studerende, som i 2005 afbrød deres uddannelse til professionsbachelor, påbegyndte en ny uddannelse inden for 27 måneder. Også for denne gruppe er det særligt de erhvervsfaglige og mellemlange videregående uddannelser, der er populære.

Hver anden studerende, som afbrød en universitetsbacheloruddannelse, påbegyndte en ny uddannelse inden for 27 måneder. Af denne gruppe påbegyndte godt halvdelen en mellemlang videregående uddannelse, herunder særligt en professionsbacheloruddannelse.

Kun 11 % af dem, som i 2005 afbrød en kandidatuddannelse, påbegyndte en

ny uddannelse inden for 27 måneder. Størstedelen af denne gruppe fordeler sig ligeligt på de mellemlange videregående uddannelser samt kandidatuddannelserne.

7.4 Fuldførelsestider og alder ved fuldførelse

På såvel de korte videregående uddannelser som professionsbacheloruddannelserne og universitetsbacheloruddannelserne har den gennemsnitlige fuldførelsestid ligget stort set stabilt siden 2005 (tabel 7.7).

På kandidatuddannelserne har der i de seneste år derimod været et klart fald i den gennemsnitlige fuldførelsestid. Da

kandidatuddannelserne er toårige, er det dog stadig her, at der er de største forsinkelser i forhold til normeret studietid.

De danske studerende har traditionelt haft en høj alder ved studiets fuldførelse. I 2008 var de studerende, der fuldførte en kort videregående uddannelse, 27,1 år i gennemsnit (figur 7.3).

De studerende, der fuldførte en professionsbacheloruddannelse i 2008, var i gennemsnit 29,3 år, hvilket er et fald i forhold til 2006, hvor de i gennemsnit var 30 år. Også på universitetsbacheloruddannelserne har der været et fald i gennemsnitsalderen for de fuldførte, fra 26,4 år i 2006 til 25,9 år i 2008. Kandidaterne var ved fuldførelse i gennem-

snit 29,5 år i 2008, hvilket er stort set det samme som i 2006. Kandidaterne er dog blevet noget yngre end i 2005, hvor de i gennemsnit var 30 år.

7.5 International mobilitet på de videregående uddannelser

Danske studerende har mulighed for at gennemføre uddannelse i udlandet enten igennem et studie- eller praktikophold i udlandet som et led i en dansk uddannelse eller ved, at de studerende gennemfører en hel uddannelse i udlandet. På samme måde har internationale studerende mulighed for at komme på et studie- eller praktikophold i Danmark, eller de kan gennemføre en hel dansk uddannelse.

Udvekslingsopholdene for studerende på de videregående uddannelser varer normalt tre til 12 måneder og er meritgivende. Det vil sige, at de fag, der gennemføres i udlandet, godskrives på den danske uddannelse, så udlandsopholdet ikke bliver studietidsforlængende.

Mange studerende på de videregående uddannelser tager på et udvekslings-

Tabel 7.4 Fuldførelsesprocenter andel studerende, der forventes at fuldføre uddannelsen

	2000	2005	2006	2007	2008
	%				
Fuldførelsesprocent					
Korte videregående uddannelser	72 ¹	70	70	71	72
Professionsbacheloruddannelser	79	73	71	72	73
Universitetsbacheloruddannelser	67	72	72	73	74
Kandidatuddannelser	81	84	84	83	84

Anm.: Fuldførelsesprocenterne er en kombination af faktiske tal og modelberegninger.

Note 1: Faktisk fuldførelsesprocent.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Tabel 7.5 Antal studerende, der har fuldført henholdsvis afbrudt uddannelsen

	2000	2005	2006	2007	2008
	Antal				
Fuldførte					
Korte videregående uddannelser	6.615	5.906	5.604	6.097	5.908
Professionsbacheloruddannelser	14.525	15.368	14.792	14.239	13.706
Universitetsbacheloruddannelser	8.441	10.612	10.666	11.820	12.153
Kandidatuddannelser	8.796	12.371	12.573	13.518	12.503
Afbrudte					
Korte videregående uddannelser	2.703	2.317	2.700	2.559	2.241
Professionsbacheloruddannelser	3.540	4.694	4.755	5.347	5.155
Universitetsbacheloruddannelser	4.387	4.907	4.392	4.771	4.986
Kandidatuddannelser	3.238	3.531	2.434	2.216	2.594

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

ophold med støtte fra et internationalt udvekslingsprogram som Erasmus eller Nordplus. Andre tager af sted med støtte fra deres hjeminstitution eller fra private fonde, og nogle studerende finansierer selv opholdet. Fra og med juli 2008 er det blevet lettere for studerende selvstændigt at arrangere et udvekslingsophold på en udenlandsk uddannelsesinstitution. Nu er det muligt at få hele eller dele af studieafgiften finansieret ved hjælp udlandsstipendieordningen.

I 2007 var 5.100 danske studerende på udvekslingsophold i udlandet, mens 7.200 udenlandske studerende var på udvekslingsophold i Danmark. I begge tilfælde var 70-80 % af de udvekslingsstuderende universitetsbachelor- og kandidatstuderende og 15-20 % professionsbachelorstuderende, mens kun fire procent studerede på korte videregående uddannelser (tabel 7.8)

Antallet af danske udvekslingsstuderende er igen svagt stigende efter

Tabel 7.6 Adfærd efter afbrudt uddannelse – andelen, som inden for 27 måneder har påbegyndt en ny uddannelse, procent

	2002	2003	2004	2005
	%			
Korte videregående uddannelser	100,0	100,0	100,0	100,0
Fortsætter i uddannelse	37,9	37,2	37,4	36,9
Fortsætter ikke i uddannelse	62,1	62,8	62,6	63,1
Professionsbacheloruddannelser	100,0	100,0	100,0	100,0
Fortsætter i uddannelse	40,5	41,7	39,7	37,8
Fortsætter ikke i uddannelse	59,5	58,3	60,3	62,2
Universitetsbacheloruddannelser	100,0	100,0	100,0	100,0
Fortsætter i uddannelse	51,1	54,3	49,1	49,9
Fortsætter ikke i uddannelse	48,9	45,7	50,9	50,1
Kandidatuddannelser	100,0	100,0	100,0	100,0
Fortsætter i uddannelse	14,1	15,5	13,9	11,2
Fortsætter ikke i uddannelse	85,9	84,5	86,1	88,8

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

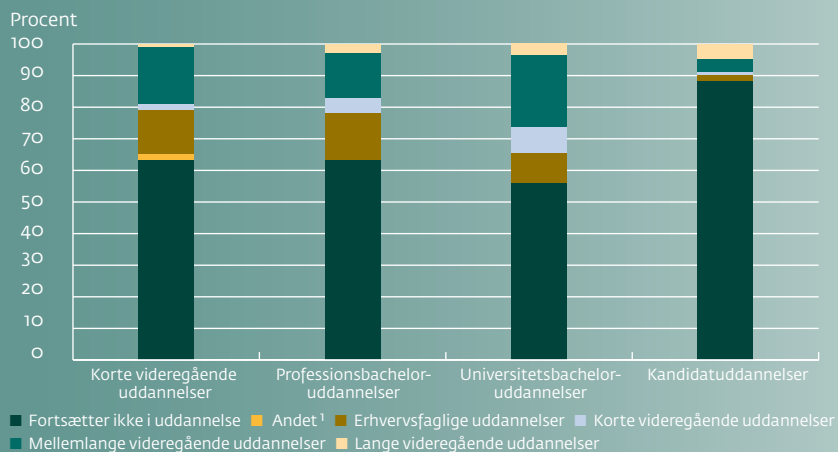
Tabel 7.7 Gennemsnitlig fuldførelsestid i antal år

	2000	2005	2006	2007	2008
	År				
Korte videregående uddannelser	1,9	2,0	2,1	2,1	2,1
Professionsbacheloruddannelser	3,6	3,7	3,6	3,7	3,7
Universitetsbacheloruddannelser	3,5	3,5	3,5	3,4	3,4
Kandidatuddannelser	3,3	3,4	3,3	3,2	3,1

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

⁷ Årstalsangivelserne i afsnittet står for studieår, det vil sige, at 2007 står for studieåret 2007/08.

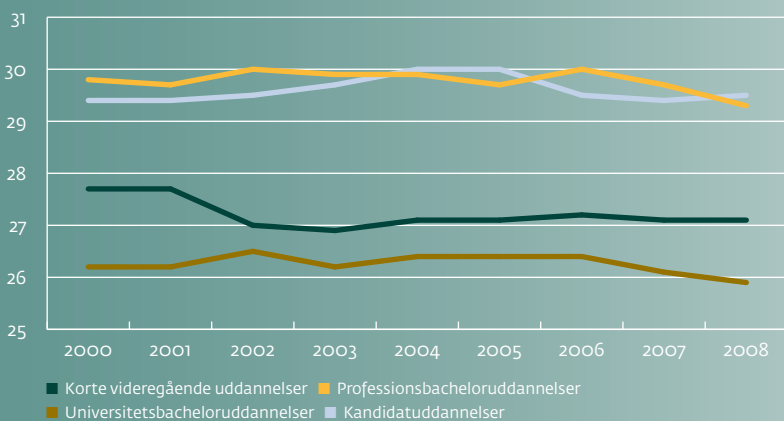
Figur 7.2 Adfærd efter afbrudt uddannelse i 2005 – andelen, som inden for 27 måneder har påbegyndt en ny uddannelse

Note 1: Andet omfatter gymnasiale uddannelser og ikke-kompetencegivende uddannelser.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Figur 7.3 Gennemsnitsalder ved fuldførelse

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

en periode med stagnation. Fra 2005 til 2007 steg antallet med næsten 8 % (figur 7.4). Stigningen skyldes blandt andet, at det fra 2007 blev muligt at komme på praktikophold i udlandet med tilskud fra Erasmus.

Det har gennemgående været universiteterne, der sender flest udvekslingsstuderende af sted. De fem lande, der modtog flest danske universitetsstuderende var i 2007 USA, der modtog 14 % af det samlede antal udvekslingsstuderende, Storbritannien (10 %), Tyskland (9 %), Australien (9 %) og Spanien (7 %).

Antallet af internationale udvekslingsstuderende i Danmark er næsten fordoblet siden 2000 og fra 2005 til 2007 er antallet steget med 11 %.

På universitetsområdet, som modtager hovedparten af de internationale udvekslingsstuderende, kom der i 2007 flest studerende fra Tyskland (12 %), Frankrig (11 %), Spanien (9 %), USA (8 %) og Polen (7 %).

Af figuren fremgår også, at der siden 2002 er kommet flere internationale udvekslingsstuderende til Danmark,

end der er taget danske udvekslingsstuderende til udlandet.

Mens nogle studerende vælger at læse en del af deres uddannelse i udlandet, vælger andre at tage en hel uddannelse i udlandet.

Antallet af danske studerende, som er i gang med en hel videregående uddannelse i udlandet med statens uddannelsesstøtte (SU), har været faldende siden 2000, og til og med 2007 har der været et samlet fald på 25 % (tabel 7.9).

Storbritannien var den foretrukne destination for hele udlandsstudier, og hele 43 % af de danske studerende valgte et ophold der. Herudover var 12 % i Sverige, 9 % i USA, 7 % i Norge og 5 % i Tyskland.

Samtidig med at antallet af danske studerende på en hel uddannelse i udlandet er faldet, er der løbende sket en stigning i antallet af internationale studerende på en hel uddannelse i Danmark. I 2007 var der dog et mindre fald på cirka 2 %. Det er det første fald i en årrække. Faldet skal ses i sammenhæng med, at der blev indført studie-

Tabel 7.8. Antal studerende på udvekslingsophold 2007

	Danske studerende i udlandet	Internationale studerende i Danmark
	Antal	
Udvekslingsstuderende i alt	5.123	7.202
Korte videregående uddannelser	185	307
Professionsbacheloruddannelser	999	1.718
Universitetsbachelor- og kandidatuddannelser	3.939	5.177

Anm.: Omfatter studerende på alle uddannelser, der modtager internationaliseringstaxameter, samt studerende på Kulturministeriets uddannelser. Kun studerende på meritgivende ophold af mindst tre måneders varighed.

Kilde: CIRIUS

Tabel 7.9 Danske studerende på en hel uddannelse i udlandet

	2000	2004	2005	2006	2007
	Antal				
I alt	4.245	3.935	3.618	3.271	3.167
Europa	3.396	3.228	2.956	2.639	2.573
Andre lande	849	707	662	632	594
	%				
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Europa	80,0	82,0	81,7	80,7	81,2
Andre lande	20,0	18,0	18,3	19,3	18,8

Anm.: Omfatter uddannelser, der er SU-berettigede. Studerende, som i løbet af samme år modtager støtte til uddannelse i to forskellige lande, indgår i SU-styrelsens opgørelse fra 2004/05 og fremefter som støttemodtager under begge lande. Antallet af ophold i tabellen er derfor noget højere end det faktiske antal studerende på udlandsophold.

Kilde: CIRIUS

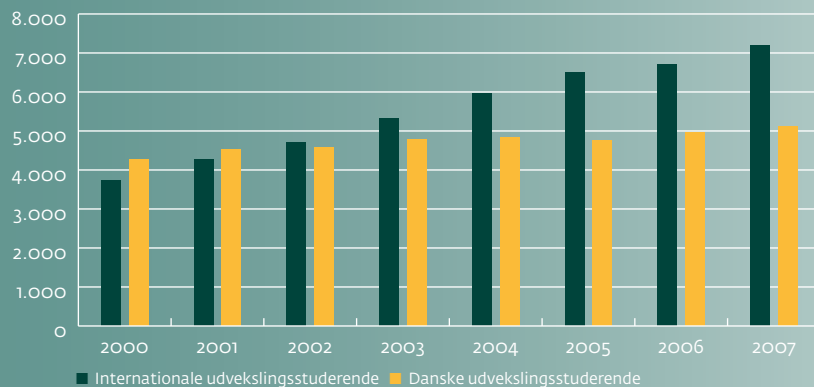
afgift for studerende fra lande uden for EU/EØS, der blev optaget efter den 31. juli 2006. Siden 2007 har der været udbudt fripladsstipendier til højt kvalificerede internationale studerende fra lande uden for EU/EØS på en række videregående uddannelser.

Bortset fra studerende fra de nordiske lande læser hovedparten af de internationale studerende på uddannelser, der udbydes på engelsk.

I 2007 kom der omkring 2,5 internationale studerende til Danmark for hver dansk studerende, der var i udlandet for at gennemføre en hel uddannelse.

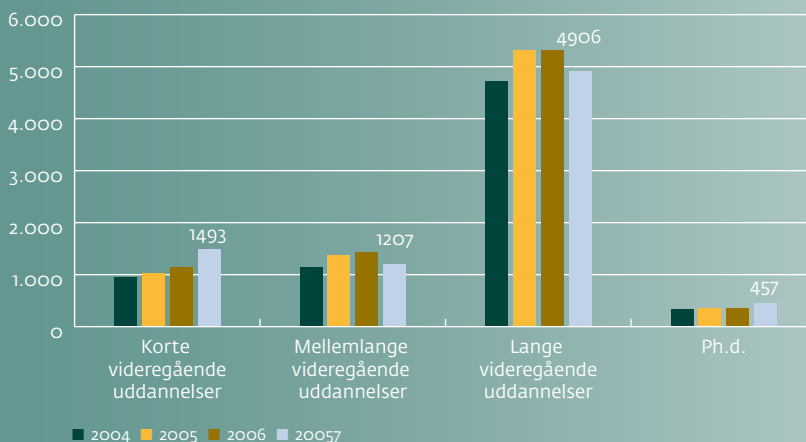
De fleste internationale studerende kom fra Norge (16 %), Kina (12 %), Sverige (11 %), Island (9 %) og Tyskland (6 %).

Figur 7.4 Antal danske studerende på udvekslingsophold i udlandet samt antal internationale studerende på udvekslingsophold i Danmark

Anm.: Omfatter studerende på alle uddannelser, der modtager internationaliseringstaxameter, samt studerende på Kulturministeriets uddannelser. Kun studerende på meritgivende ophold af mindst tre måneders varighed. Før 2005 er de korte videregående uddannelser ikke medregnet.
Kilde: CIRIUS

Figur 7.5 Antal internationale studerende på hele uddannelser i Danmark

Kilde: CIRIUS – særkørsel fra Danmarks Statistik

8

Voksen- og efteruddannelse

8.1 Antal institutioner og antal deltagere

I 2007⁸ var der omkring 280 institutioner, der udbød en eller anden form for voksen- og efteruddannelse (tabel 8.1). Samtidig med udbud af en eller flere typer voksen- og efteruddannelse udbyder de fleste af disse institutioner forskellige ordinære uddannelser.

Gymnasier og hf-kurser udbyder ved siden af stx og den 2-årige hf-uddannelse også hf-enkeltfag og GSK. Voksenuddannelsescentre udbyder både fvu, avu og hf-enkeltfag. Erhvervsskoler udbyder ved siden af erhvervsuddannelser og korte videregående uddannelser også arbejdsmarkedsuddannelser og åben uddannelse. Erhvervsakademier udbyder ved siden af korte videregående uddannelser og professionsbacheloruddannelser også videregående voksenuddannelser. Professionshøjskoler udbyder ved siden af de ordinære professionsuddannelser også diplomuddannelser og åben uddan-

Tabel 8.1 Antal uddannelsesinstitutioner med voksen- og efteruddannelsesaktivitet

	2007
I alt	278
Almen voksen- og efteruddannelse	90
Voksenuddannelsescentre	40
Gymnasier, hf-kurser og studenterkurser	50
Erhvervsrettet og videregående voksen- og efteruddannelse	119
Erhvervsskoler ¹	104
Husholdnings- og håndarbejdsskoler mv.	1
Professionshøjskoler	6
Universiteter	8
Andre institutioner med voksen- og efteruddannelse	69
Specialskoler for voksne	13
Sprogcentre	26
Folkehøjskoler	5
Daghøjskoler	25

Anm. Tabellen omfatter institutioner, der i løbet af studieåret 2007/08 har haft voksen- og efteruddannelsesaktivitet.

Note 1: Herunder private AMU-udbydere.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

⁸ Årstalsangivelserne i kapitlet står for studieår. Det vil sige, at 2007 står for studieåret 2007/08.

Tabel 8.2 Personer i offentlig voksen- og efteruddannelse fordelt på uddannelse

	2003	2004	2005	2006	2007
	Antal				
I alt	346.535	439.569	445.537	442.686	436.934
Alment niveau	83.893	83.586	80.309	74.889	75.489
Forberedende voksenundervisning (FVU)	9.203	11.364	11.423	11.513	11.628
Almen voksenuddannelse (AVU)	40.3491	37.959	36.888	32.940	34.261
Hf-enkeltfag	34.341	34.263	31.998	30.436	29.840
Erhvervsrettet niveau	240.792	306.786	317.290	326.906	351.482
Arbejdsmarkedsuddannelser (AMU)	206.252	278.126	296.505	305.226	331.166
Åben uddannelse mv.	34.540	28.660	20.785	21.680	20.316
Videregående niveau	21.850	49.197	47.938	40.891	9.963¹
Diplom	3.473	11.311	13.800	13.258	455
Master	2.267	3.188	3.366	3.024	2.026
Åben uddannelse mv.	16.110	34.698	30.802	24.609	7.482

nelse, mens universiteterne udbyder masteruddannelser og korte kurser og åben uddannelse ved siden af ordinære bachelor- og kandidatuddannelser.

Næsten 440.000 personer deltog i 2007 i en eller anden form for voksen- og efteruddannelse (tabel 8.2).

En del deltager i flere uddannelser i løbet af et år. Tælles en person med for hver uddannelse eller kursus, han eller hun deltager i i årets løb, var der i alt godt 900.000 kursister i 2007 (tabel 8.3). Udviklingen i antal kursister fra 2004 frem til 2007 viste en stort set uændret samlet voksen- og efteruddannelsesaktivitet. Samtidig faldt andelen af kursister på alment niveau, mens andelen af kursister på især erhvervsrettet niveau, men også det videregående niveau steg.

Mange voksen- og efteruddannelser er af kortere varighed. Omregnet til, hvad der svarer til en fuldtidslev per år, svarede deltagelsen i voksen- og efteruddannelse i 2007 til knap 40.000 årselever (tabel 8.4).

Anm.: Eksklusive personer i anden voksen- og efteruddannelse: danskundervisning for voksne, ordblindeundervisning, undervisning på højskoler mv. Inklusive uddannelser under andre ministerier end Undervisningsministeriet.

Note 1: Tal for det videregående niveau i 2007 er kun delvist opdateret.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Voksen- og efteruddannelsessystemet giver voksne, som har forladt det ordinære (offentlige) uddannelsessystem, mulighed for at opnå en formelt kompetencegivende uddannelse. Antallet af kompetencegivende uddannelser, gennemført som voksen- og efteruddannelse, har i de seneste år ligget på cirka 8.000 (tabel 8.5). Den største andel af de gennemførte kompetencegivende uddannelser har været på videregående niveau, især på mellemlangt videregående niveau. De erhvervsfaglige kompetencegivende

uddannelser er primært grundlæggende voksenuddannelser (GVU).

8.2 Alder og uddannelsesbaggrund

Aldersspredningen blandt deltagere i voksen- og efteruddannelse er betydelig. En del unge vælger kort efter, de har forladt skolen eller gymnasiet, at supplere deres uddannelse med en almen voksen- og efteruddannelse som et avu-fag, et hf-enkeltfag eller

Tabel 8.3 Kursister i offentlig voksen- og efteruddannelse fordelt på uddannelse

	2003	2004	2005	2006	2007
	Antal				
I alt	720.550	986.853	959.793	914.505	915.246
Alment niveau	193.780	202.690	203.060	182.958	189.010
Forberedende voksenundervisning (FVU)	20.376	22.292	25.239	26.087	23.959
Almen voksenuddannelse (AVU)	90.219	90.947	90.715	78.500	88.733
Hf-enkeltfag	83.185	89.451	87.106	78.371	76.318
Erhvervsrettet niveau	480.477	678.366	662.656	659.445	710.390
Arbejdsmarkedsuddannelser (AMU)	432.409	619.472	619.732	612.382	674.454
Åben uddannelse mv.	48.068	58.894	42.924	47.063	35.936
Videregående niveau	46.293	105.797	94.077¹	72.102	15.846¹
Diplom	6.426	21.054	24.057	21.895	532
Master	4.345	6.961	7.041	7.204	3.177
Åben uddannelse mv.	35.522	77.782	62.979	43.003	12.137

Anm.: Eksklusive kursister i anden voksen- og efteruddannelse: danskundervisning for voksne, ordblindeundervisning, undervisning på højskoler mv. Inklusive uddannelser under andre ministerier end Undervisningsministeriet.

Note 1: Tal for det videregående niveau i 2007 er kun delvist opdateret.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Tabel 8.4 Årselever i offentlig voksen- og efteruddannelse fordelt på uddannelse

	2003	2004	2005	2006	2007
	Antal				
I alt	56.194	65.423	62.262	49.982	38.452
Alment niveau	33.521	31.238	29.174	23.764	20.511
Erhvervsrettet niveau	11.052	12.136	11.679	10.664	11.279
Videregående niveau	11.621	22.049	21.409	15.554	6.662 ¹

Note 1: Tal for det videregående niveau i 2007 er kun delvist opdateret.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

et gymnasialt suppleringskursus for at kunne imødekomme adgangskrav til en given videregående uddannelse. Andre melder sig til efter mange år på arbejdsmarkedet. Det kan være begrundet med et oplevet krav om kompetenceudvikling i takt med ændrede og ofte højere krav inden for deres fagområde eller ud fra et personligt ønske om at dygtiggøre sig.

Relativt ældst er deltagere i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse, mens deltagere i almen/studieforberedende uddannelse er yngst (figur 8.1).

Af det samlede antal personer på omkring 450.000, der i 2007 deltog i voksen- og efteruddannelse, havde fire ud af fem enten en almen uddannelse (grundskole, almen gymnasial) eller en erhvervsfaglig uddannelse som højeste uddannelse, mens en ud af fem havde en videregående uddannelse (tabel 8.6). Blandt deltagere med en videregående uddannelse var der relativt flest med en mellemlang videregående uddannelse.

8.3 Efteruddannelsesaktivitet i international sammenligning

I 2008 deltog næsten hver tredje person i befolkningen i alderen 25-64 år i en uddannelsesaktivitet, herunder både offentligt finansieret og arbejdspladsinterne og private uddannelser og kurser i tilknytning til job eller en form for fritidsundervisning.

Deltagelsen har været fortsat stigende i de seneste år. Sammenlignet med en række europæiske lande ligger Danmark i toppen. Også i andre nordiske lande (Finland, Island og Sverige) er andelen af befolkningen, der deltager i voksen- og efteruddannelse, mærkbart højere end i andre EU-lande (tabel 8.7).

Tabel 8.5 Antal formelt kompetencegivende eksamener gennemført som voksen- og efteruddannelse

	2002	2003	2004	2005	2006
	Antal				
I alt	4.912	8.005	5.997	7.924	7.984
Gymnasial	1.073	1.214	1.163	1.264	1.556
Erhvervsfaglig	..	181	155	288	261
Kort videregående	1.540	3.546	829	1.957	1.670
Mellemlang videregående	1.939	2.175	2.867	3.463	2.022
Lang videregående	360	889	983	952	890

Anm.: Opgjort på kalenderår.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Figur 8.1 Antal deltagere i voksen- og efteruddannelse fordelt på alder, 2007

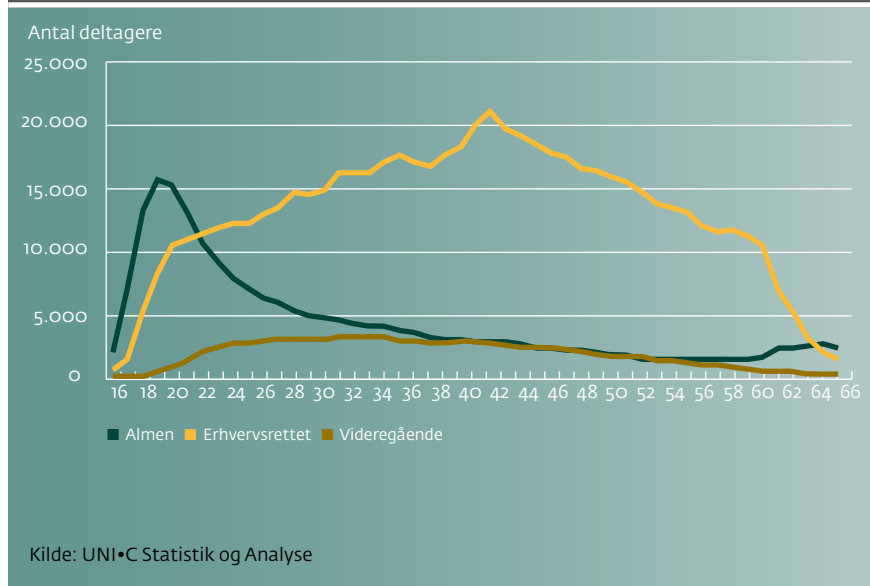

Table 8.6 Personer i voksen- og efteruddannelse fordelt på højeste fuldførte uddannelse

	2003	2004	2005	2006	2007
	Antal				
I alt	333.332	417.443	457.989	461.536	450.847
Alment niveau	130.002	155.862	167.239	166.437	173.220
Erhvervsrettet niveau	143.927	176.311	192.376	194.149	186.969
Videregående niveau	59.403	85.270	98.374	100.950	90.658 ¹

Anm.: Data er for kalenderåret.

Note 1: Tal for det videregående niveau i 2007 er kun delvist opdateret.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse på data fra Danmarks Statistik

Table 8.7 Andel af befolkningen i alderen 25-64 år, der har deltaget i uddannelsesaktiviteter inden for de seneste fire uger

	2004	2005	2006	2007	2008
	%				
Danmark	25,6	27,4	29,2	29,2	30,2
Island	24,2	25,7	27,9	27,0	25,1
Finland	22,8	22,5	23,1	23,4	23,1
Storbritannien	29,0	27,6	26,7	20,0	19,9
Norge	17,4	17,8	18,7	18,0	19,3
Nederlandene	16,4	15,9	15,6	16,6	17,0
Spanien	4,7	10,5	10,4	10,4	10,4
EU (27 lande)	9,3	9,8	9,7	9,5	9,6
Tyskland	7,4	7,7	7,5	7,8	7,9
Frankrig	7,1	7,1	7,6	7,4	7,2
Polen	5,0	4,9	4,7	5,1	4,7
Sverige	32,1	33,4	32,0	32,4	..

Anm.: Andelen af 25-64-årige i befolkningen, der oplyste, at de inden for de seneste fire uger før undersøgelsestidspunktet havde deltaget i uddannelsesaktivitet, inklusive både fuldtidsuddannelser og VEU-aktiviteter. Uddannelsesaktiviteten kan ske i tilknytning til job eller blot som fritidsundervisning.

Kilde: Eurostat Labour Force Survey

Tal, der taler 2009

Uddannelsesnøgletal 2009

Tal, der taler 2009 giver et overblik over det danske uddannelsessystems opbygning og beskriver i tal udviklingen inden for hovedparten af de forskellige uddannelsesområder.

Uddannelsessystemet ændrer sig løbende i takt med nye generationer og krav fra arbejdsmarkedet. I publikationen præsenteres en række nøgletal i tabeller og grafer, der viser, hvilke veje udviklingen går. Publikationen belyser primært udviklingen med danske tal suppleret med tilsvarende tal fra udvalgte lande.